

**TÜRK CEZA HUKUKUNDA
TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU**

Yasemin EJDER KAÇMAZ

**Yüksek Lisans Tezi
Hukuk Anabilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞÇI TEMİZ
2019
Her Hakkı Saklıdır**

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HUKUK ANABİLİM DALI

Yasemin EJDER KAÇMAZ

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞÇI TEMİZ

ERZURUM-2019

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

01.10.2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre

hazırlamış olduğum " **Türk Ceza Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu**" adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim *.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun makale için altı ay, patent için iki yıl süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

01.10.2019

Yasemin EJDER KAÇMAZ

***LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

- (2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

- (2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞCI TEMİZ danışmanlığında, Yasemin EJDER KAÇMAZ tarafından hazırlanan bu çalışma 04 / 09 / 2019 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından. KAMU HUKUKU Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞCI TEMİZ İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Cem ŞENOL

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Reşit KARAASLAN

İmza:

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

F-85/01/21.10.2016

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR DİZİNİ	VI
TABLolar LİSTESİ.....	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZMİN FİNANSMANİVE BAĞLANTILI KAVRAMLAR

1.1. TERÖR VE TERÖRİZM KAVRAMLARI	5
1.1.1 Terör.....	5
1.1.2. Terörizm.....	6
1.2. TERÖRİZMİN FİNANSMANI	7
1.2.1. Genel Olarak	7
1.2.2. Terörizmin Finansmanının Nedenleri	11
1.2.3. Terörizmin Finansmanı Aşamasında Kullanılan Yöntemler	13
1.2.4. Terörizmin Finansal Kaynakları (Fonlar)	18
1.2.4.1. Yasadışı Fonlar	19
1.2.4.1.1. Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı.....	21
1.2.4.1.2. Silah Kaçakçılığı	23
1.2.4.1.3. Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti	24
1.2.4.1.4. Haraç Toplama, Hırsızlık, Gasp ve Fidyeler.....	25
1.2.4.2. Yasal Fonlar	26
1.2.4.2.1. Aidat ve Bağışlar.....	27
1.2.4.2.2. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar	28
1.2.4.2.3. Örgütsel Yayınlardan Elde Edilen Gelirler	31
1.2.4.2.4. Ticari Faaliyetler	31
1.3. TERÖRİZMİN FİNANSMANI BAĞLAMINDA KARA PARA AKLAMA FAALİYETLERİ	32

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLER

2.1. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN TARİHİ GELİŞİMİ.....	40
2.1.1. 765 Sayılı (Mülga) Türk Ceza Kanunu Kapsamında Terörizmin Finansmanı Suçu.....	40
2.1.2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında Terörizmin Finansmanı Suçu	41
2.1.3. Özel Kanunlarda Terörizmin Finansmanı Suçu (3713 Sayılı TMK ve 6415 Sayılı Kanun Kapsamında)	42
2.2. 6415 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNDE DÜZENLENEN TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU	49
2.2.1. Genel Olarak	49
2.2.2. Terörizmin Finansmanı Suçunun Kanuni Unsuru	50
2.2.3. Korunan Hukuki Değer	52
2.2.4. Suçun Maddi Unsurları	52
2.2.4.1. Faili	52
2.2.4.2. Mağduru	54
2.2.4.3. Fiil Unsuru	54
2.2.4.3.1. Fon Sağlama.....	54
2.2.4.3.2. Fon Toplama	55
2.2.4.4. Manevi Unsur.....	56
2.2.4.5. Hukuka Aykırılık Unsuru.....	57
2.2.5. Özel Görünüm Biçimleri.....	58
2.2.5.1. Teşebbüs.....	58
2.2.5.2. İştirak	59
2.2.5.3. İçtima.....	60
2.3. 3713 SAYILI TMK VE 6415 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNU VE CEZALANDIRILMASINI ETKİLEYEN DURUMLAR	65

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN MUHAKEMESİ VE
CEZALANDIRILMASI

3.1. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNDA SORUŞTURMA BOYUTU	70
3.2. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU KAPSAMINDA CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNUN ORTAYA KOYDUĞU KORUMA TEDBİRLERİ VE UYGULAMA	79
3.2.1. Genel Olarak Koruma Tedbirleri	79
3.2.2. Terörizmin Finansmanı Suçu Kapsamında Gerçek ve Tüzel Kişilerin Malvarlıklarına El Koyma.....	84
3.2.3. Terörizmin Finansmanı Suçu Kapsamında Gerçek ve Tüzel Kişilerin Malvarlıklarına Kayyım Atama	88
3.3. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNDA KOVUŞTURMA VE YAPTIRIM BOYUTU.....	92
3.3.1. Terörizmin Finansmanı Suçunda Kovuşturma Aşaması.....	92
3.3.2. Terörizmin Finansmanı Suçuna İlişkin Yaptırımlar	93
3.3.2.1. Hürriyeti Bağlayıcı Ceza.....	93
3.3.2.2. Faaliyet İzninin İptali ve Müsadere.....	95
3.4. SUÇLULARIN İADESİ VE ADLİ YARDIMLAŞMA BAĞLAMINDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU	98
3.5. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNDA DAVA VE CEZA ZAMANAŞIMLARI	105
3.6. 3713 SAYILI TMK VE 6415 SAYILI KANUNUN YARGITAY KARARLARI ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	108
SONUÇ.....	127
KAYNAKÇA	130
ÖZGEÇMİŞ.....	140

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****TÜRK CEZA HUKUKUNDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU****Yasemin EJDER KAÇMAZ****Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞCI TEMİZ****2019, 140 Sayfa****Jüry: Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞCI TEMİZ
Dr. Öğr. Üyesi Reşit KARAASLAN
Dr. Öğr. Üyesi Cem Şenol**

Terör örgütleri gerek arkalarındaki devlet desteği, gerekse de yasal ve yasadışı mali kaynaklar üzerinden faaliyet alanlarını genişletip uluslararası arenada söz sahibi aktörler olmaya başladıkça, terörle mücadele ulus-devletler için daha da zor hale gelmiştir. Giderek daha büyük organizasyonlar haline gelen ve toplumları, yönetimleri ve sosyal düzeni sürekli tehdit eden bu örgütlerle mücadelede en etkili yöntemlerden biri de, bu örgütlerin finansal kaynakları ile mücadeledir. Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra bunu fark eden devletler ve uluslararası kuruluşlar, bunun önüne geçebilmek için terörizmin finansmanı ile topyekun mücadeleyi hedef alan ulusal ve uluslararası sözleşmeler düzenlemişlerdir. Ülkemiz ceza mevzuatına terörizmin finansmanın girişinde, 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ve BM Güvenlik Konseyi'nin 28 Eylül 2001 tarihli 1373sayılı Kararları etkili olmuştur. İlk kez 2006 yılında Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesi üzerinden ceza hukuku mevzuatımıza giren terörizmin finansmanı kavramı, 2013 yılında ise özel bir kanun niteliği taşıyan 6415 sayılı “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun” içerisinde düzenlenerek ceza hukukundaki yerini almıştır. Bu tez, ülkemizde terörizmin finansmanı suçuna ilişkin düzenlemelerin ceza hukuku bakımından yaşadığı bu serüveni, detaylı ve çok yönlü bir şekilde ele almaktadır. Çalışmada, ayrıca terörizmin finansmanı ile daha iyi mücadele edebilmek adına mevzuattaki eksiklikler, çözüm önerileri ile birlikte tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Terörizmin Finansmanı, Ceza Hukuku

ABSTRACT**MASTER’S THESIS****TERRORISM FINANCING CRIME IN TURKISH CRIMINAL LAW****Yasemin EJDER KAÇMAZ****Advisor: Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞCI TEMİZ****2019, page: 140****Jury: Dr. Öğr. Üyesi Bilgehan SAVAŞCI TEMİZ****Dr. Öğr. Üyesi Reşit KARAASLAN****Dr. Öğr. Üyesi Cem Şenol**

Since the terrorist organizations become international actors by enlarging their area of activity with the help of both Proxy states and legal and illegal financial sources, counter-terrorism becomes even harder for nation-states. One of the most effective struggle methods against these organizations, which constantly threatens not only societies but also governments and social order, is to exterminate their financial sources. Especially after the 9/11 attacks against twin towers in USA, in an attempt to perpetually prevent this threat, states and multilateral agencies have begun to regulate international conventions against financing of terrorism. Thus, International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism in 1999 and United Nations’ Security Council’s 1373th resolution in 28.09.2001 have been influential in financing of terrorism’s entrance in Turkey’s penal code regulations. This concept is first included in our penal legislations within article 8 of anti-terror law (TMK) and then regulated as a specific new penal code with the name of “Code for the Suppression of the Financing of Terrorism” by the law no of 6415. This master’s thesis investigates the process of the legislative regulations concerning financing of terrorism in Turkish Penal Code in a detailed and sophisticated way. Besides, the drawbacks and deficiencies in our penal code related to financing of terrorism regulations are discussed along with solution suggestions throughout this work.

Key Words: Terror, Financing of Terrorism, Criminal Law

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BM	: Birleşmiş Milletler
BMGK	: Birleşmiş Milletler Güvenlik Kararları
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
DHKP/C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
E.	: Esas
ETA	: İspanya Bask Ayrımcı Hareketi (Euskadı Ta Akatasuna)
FARC	: Kolombiya Devrimci Silah Kuvvetleri
FATF	: Financial Action Task Force / Mali Eylem Görev Gücü
İŞİD	: Irak Şam İslam Devleti
K.	: Karar
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TFÖHK	: Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun
TMK	: Terörle Mücadele Kanunu
UN	: United Nations (Birleşmiş Milletler)

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Terörizmin Finansmanı ve Kara Para Aklama Arasındaki Farklılıklar	39
Tablo 3.1. Terörizmin Finansmanı Suçuna ilişkin Cezai ve İdari Yaptırımlar	98

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Hawala Sisteminin İşleyiş Grafiği	17
--	----

GİRİŞ

20. yüzyıl ulusal, bölgesel ve uluslararası alanda çok boyutlu çatışmalara sahne olan bir çağdır. Bu dönemde özellikle modern terörizmin dört boyutu/dalgası farklı bölgelerde farklı yoğunluklarda yaşanmıştır. Bu dört terör dalgası ile ilgili literatürde ideoloji, eylemsellik, örgütlenme ve strateji/yöntem ya da modusoperandi gibi boyutlar ayrıntılı şekilde ele alınmıştır. Ancak terörizm literatürü konusunda 11 Eylül 2001 sonrasında özellikle terörizmin finansmanı konusu daha yoğun şekilde araştırılan bir konu olmaya başlamış ve “parayı takip et, suçluyu bul” anlayışı¹ terörizmle mücadelede önemli bir strateji haline gelmeye başlamıştır².

David Rapoport tarafından ortaya konulan dört dalgada terörizmin tarihsel gelişimi, terörizm literatüründe benimsenen öncelikli yaklaşımlardan birisidir. Rapoport’un ortaya koyduğu dört dalgada terörizm değerlendirildiğinde³;

- i. Anarşist Dönem/Dalga (1880-1920): 19. Yüzyılın son çeyreğinde Çarlık Rusyası’nda ortaya çıkan Narodnaya Volya ile başlayan ve diğer coğrafyalarda etkisini gösteren* “Anarşist Dalga”, özellikle I. Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa’daki İmparatorluk gelenekli devletlerde bombalı suikastler ve eylemler ile adını duyurmuştur⁴.
- ii. Anti-kolonyal Dönem/Dalga (1920-1960): I. Dünya Savaşı öncesi sömürge altında olan ve bu durumdan kurtulmaya çalışan toplumlar içerisinde I. Dünya Savaşı ile şekillenen ve 1960’lı yıllara kadar devam eden, radikalleşen grupların başlattığı şiddet eylemleri anti kolonyal dönem başlığı altında incelenmektedir⁵.

¹ Paul Bristian, Radu, Follow the Money: A Digital Guide for Tracking Corruption. Bcharest: Romanian Centre for Investigations Journalism, 2009.

² Aurel, Croissant, - Daniel. Barlow, Following the Money Trail: Terrorist Financing and Government Responses in Southeast Asia. Studies in Conflict - Terrorism,(30), 2007, 131-156.

³David C.Rapoport,. The Fourth Wave: September 11 in the History of Terrorism. Current History, 100(650), 2001, 419-424.

*ABD’de Sons of Liberty-Hürriyet Çocukları, KuKlux Klan (İrkçı Anarşist Örgütlenme) gibi hareketler farklı coğrafyalarda bu dönemin yansımaları olarak değerlendirilebilir.

⁴ Rapoport, s.420.

⁵ Ishrat Afshan, Abbasi, Mukesh Kumar, Khatwani, An Overview of the Political Theories of Terrorism. IOSR Journal Of Humanities And Social Science, 19(8), 2014, s. 105.

- iii. Yeni Sol-Devrimci Terör Dönemi Dalgası (1960-1990): Soğuk Savaş ile şekillenen ideolojik kutuplaşmada sosyalist düşünceye sahip gruplar özellikle Vietnam Savaşı, İsrail-Filistin çatışmaları, Sovyet Rusya'nın yayılmacı politikası ve ABD'nin çevreleme stratejisi gibi gelişmeler sosyo-politik alanda sosyalist hareketlerin örgütlü bir yapıya evrilmesine kapı aralamış ev bu gruplar içerisinde silahlı şiddeti temel metodoloji olarak gören örgütlenmeler yeni bir terör/şiddet dalgası oluşturmuşlardır⁶.
- iv. Dini Terör Dalgası (1980'den günümüze): 1960'lardan itibaren ortaya çıkmaya başlayan ve 1979 İran Devrimi ile pratikleşen İslami hareketler ekseninde literatürde yer alan bir dönemdir⁷. Bu süreçte ağırlıklı olarak İslami söylemleri ön planda tutan radikal örgütlenmelerin terör eylemleri ve amaçları ele alınmaktadır. Bununla birlikte 1990'lı yıllarda bazı radikal Hristiyan örgütlenmelerin eylemleri, Filistin'de Yahudi radikal grupların sivillere yönelik terör saldırıları da⁸ bu dönemde dini radikalizm ya da terörizm ekseninde değerlendirilebilir. 11 Eylül 2001 saldırısı bu dönemin en yoğun şekilde eylemselliğini gösterdiği bir dönüm noktası olmuş ve Arap Baharı sonrası El-Kaide'den farklı örgütlerin türemesiyle saçaklı-üzüm salkımı modelinde çok sayıda radikal dini grup-terör örgütü ortaya çıkmıştır⁹.

Terörizmin yukarıda belirtilen dört dalgası/dönemi aynı zamanda terör örgütlerinin farklı boyutlarla gelişim gösterme süreçlerini de kapsamaktadır. Bu gelişim süreci içerisinde terör örgütlerinin finansman ihtiyaçları da yer almaktadır. Terör örgütlerin 19. Yüzyılın sonu, 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde Anarşist Dalga kapsamında yaptıkları eylemlerin maliyeti dışında yoğun bir finansal gereksinim baskısı altında kalmamışlardır. Bu durum örgütsel yapıların bu ilk dönemde geniş bir hinterlanda yayılmamasından kaynaklanmaktadır.

⁶William F., Shughart, An Analytical History of Terrorism, 1945–2000. Public Choice(128), 2006, 7-39.

⁷Rapoport, s.420.

⁸Ami, Pedahzur, &Arie, Perliger. The Fourth Wave: Comparison of Jewish and other Manifestations of Religious Terrorism. In Jean E. Rosenfeld, Terrorism, Identity and Legitimacy: The Four Waves Theory and Political Violence (pp. 103-111). London: Routledge, 2010.

⁹Mahmoud, Kashef, "Max". The "Arab Spring" and its Theoretical Significance: Samuel Huntington's Theory, "The Clash of Civilizations", Revisited. Western Reserve University School of Law Societies Without Borders, 8(2), 2013, 178-204.

İkinci Dönemde post-kolonyal akım, yerel ölçekte radikalleşen grupları kapsadığı için bu grupların kendi finansal ihtiyaçlarını yerel kaynaklarla karşıladıkları ifade edilebilir. Devrimci/Yeni Sol Terör Dalgasında ise farklı gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerdeki şehirleşme yoğunluğuna paralel olarak finansman temini araçları çeşitlenmiştir. Ancak bu çeşitlenmenin yanı sıra örgütsel yapılar ve üye sayılarındaki artışa paralel olarak finansman ihtiyacı da artmıştır. Eylemlerin niteliği, silah ihtiyacı, eğitim için farklı ülkelere gidilmesi (özellikle Filistin Kampları bu anlamda en önemli örneklerden birisidir), propaganda faaliyetleri gibi başlıklar üçüncü dalga terörizmde finansman ihtiyacı potansiyelinin artmasındaki temel etmenler olarak değerlendirilebilir¹⁰.

Dördüncü dalgada dini terörizmin finansman ihtiyacı 1980-1990, 1990-2000, 2000-2010 ve 2010 sonrası olmak üzere dört ayrı dönemde dört aşamalı bir gelişim seyri izlemiştir ve her bir dönemden yenisine geçişte hem finansman ihtiyacı artmış, hem de terör örgütlerinin finansman teminlerinde çok boyutluluk ve genişleme olanakları ortaya çıkmıştır¹¹.

Terörizmin tarihsel gelişimi içerisinde göz önünde olmayan ancak yakın dönem itibarıyla farkındalığın geliştiği terör örgütlerinin finansman ihtiyacı, terör örgütleri açısından içsel bir faktör olarak değerlendirilebilir¹². Ancak terör örgütlerinin üye sayılarındaki artış, network terörizminin bilgi iletişim çağı ile gelişim göstermesi, El-Kaide ve İŞİD gibi terör örgütlerinin Ortadoğu’da alan hâkimiyeti sağlayarak doğrudan kendi finansal sistemlerini inşa etmeleri, terörizmin finansmanı olgusunu salt içsel bir faktör olmaktan çıkartıp uluslararası bir sorun haline getirmiştir¹³. Bu durum karşısında uluslararası kuruluşlar ve ülkeler terörizmin finansmanı ile mücadeleyi genel anlamda terörizmle mücadelenin öncelikli gündem maddeleri arasına almışlardır. Buradan hareketle, insanlık tarihinin başlangıcına kadar geri götürülebilecek olan terör

¹⁰ Williams, Evan .The Financing of Terrorism, 2015.https://www.academia.edu/5263695/The_Financing_of_Terrorism (04.09.2018).

¹¹ Colin. P.,Clarke, Terrorism, Inc. The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare. California :Praeger Security International, 2015.

¹² Douglas, Farah, Terrorism, Charities and Diasporas: Contrasting the Fundraising. In Thomas Biersteker J., - Sue E. Eckert, Countering the Financing of Terrorism (pp. 193-207). London and New York: Routledge Taylor - Francis Group, 2008, s.196.

¹³ Paul Allan, Schott,.Reference guide to anti-money laundering and combating the financing of terrorism (No. 63498).2003, <http://documents.worldbank.org/curated/en/982541468340180508/Reference-guide-to-> (12.02.2019).

eylemlerinin finansal kaynaklarının ortadan kaldırılmasına ilişkin ilk hareketin, 1990'lı yıllarda uluslar arası bir sözleşme ile gündeme gelmiş olması, uluslar arası toplumların ve devletlerin terörün fona olan ihtiyacını terör örgütleri kadar erken fark edemediğinin kanıtı niteliğindedir¹⁴.

Terörizmin finansmanı ile mücadelenin hukuki ayağı ele alınmadan önce, kavramsal açıdan terör, terörizm, terörizmin finansmanı ve bağlı kavramsal bileşenlerin ile bu konudaki uluslararası sözleşmeler, finansman temin yöntemleri, finansman kaynakları gibi başlıkların incelenmesi gerekmektedir. Bu konular klasik terörizm literatürünün ötesinde farklı disiplinlerle de iç içe olan bir alandır. Özellikle kaçakçılık türevi suçlar ile terör örgütlerinin finansmanı arasındaki doğrusal ilişki bu farklı boyutların öncelikli olanlarından. Bununla birlikte bankacılık sistemi, finansal sistemler, STK gibi tüzel kişiliklerin finans kaynakları da terörizmin finansmanında araçsal ya da yöntemsel unsurlar olarak kullanılabilir¹⁵. Bu nedenle konunun kapsamı klasik terörizm literatüründen farklılaşan yönler içermektedir.

¹⁴ Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 24

¹⁵ Michael Freeman, -Moyara Ruehsen., Terrorism Financing Methods: An Overview. Perspectives on Terrorism, 7(4), 2013; Duff, David G.Charities and Terrorist Financing. University of Toronto Law Journal, 61(1), 2011, s. 108-112,

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZMİN FİNANSMANİVE BAĞLANTILI KAVRAMLAR

1.1. TERÖR VE TERÖRİZM KAVRAMLARI

1.1.1 Terör

Türk Dil Kurumu tarafından “yıldırı” olarak tanımlanan ve kökeninin Fransızcada yer alan “terreur” kelimesine dayandığı¹⁶ kabul edilen terör kelimesinin kökeninin korkutmak, kaçırmak, dehşete düşürmek, ürkütmek ve ödünü patlatmak gibi anlamlar taşıyan Latince “terrere” kelimesine dayandığı ifade edilmektedir¹⁷. Bir kavram olarak terör kelimesi tarihte ilk defa, Dictionnaire de l’Académie Française’nin 1789 yılında yayınlanan ekinde, “terör sistemi ve rejimi” şeklinde tanımlanarak karşımıza çıkmıştır¹⁸. Yıllar boyunca çeşitli ve değişik şekillerde tanımlanması ile literatürde yer alan terör kavramı, somut olgularla biçimlendirilmekten uzak, soyut ve değişken bir kavramdır. Bu nedenle ki herkes tarafından benimsenmiş, ortak ve net bir tanımı bulunmamaktadır.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun 1. maddesinde terör, “cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.” şeklinde tanımlanmıştır.

Buradan hareketle terör kavramının başlıca ve herkes tarafından kabul gören unsurunun maddi veya manevi cebir, daha doğru bir tanımlamayla şiddet olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak, şiddet içeren her eylem terör eylemi değildir.

¹⁶<http://sozluk.gov.tr/>, (14.07.2019)

¹⁷ Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 29

¹⁸ Türkiye Barolar Birliği, Türkiye ve Terörizm, Ankara, 2006, s. 4-5

Terör kavramının bir unsuru olan ve çoğunlukla ideolojik, siyasi ve/veya ekonomik saike dayanan şiddet, bir hiyerarşi içerisinde örgütlenmiş gruplar tarafından, hedef gözetilmeden, yoğun ve orantısız şekilde gerçekleştirilir¹⁹. Bu haliyle terörü, belli bir amaç etrafında toplanmış ve belirli saiklerle hareket eden kişi ve/veya gruplar tarafından, hedef gözetmeksizin gerçekleştirilen, orantısız şiddet içeren ve her türlü suç teşkil eden eylem olarak tanımlamak mümkündür.

1.1.2. Terörizm

Terör kelimesinin sözlük anlamından yola çıkarak “yıldırıcılık” olarak tanımlayabileceğimiz terörizmin de somut ve net bir tanımı mevcut değildir. Ancak terörizmi; terörün, sürekli ve iradi bir şekilde kullanılması olarak tanımlamak mümkündür²⁰. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi hakkında Kanunda da herhangi bir tanıma yer verilmemiştir.

Öğretide birden fazla terörizm tanımı yapılmış, genel olarak terör ile terörizm arasında ki fark açıklanmaya çalışılmıştır. Bu konuda öğretideki detaylı tanımlardan biri şöyledir; “Toplumun mevcut düzenine karşı olup, bunu kısmen veya tamamen değiştirerek savunulan herhangi başka bir görüşe uygun bir düzeni kurmak isteyen; bu istekle kişilerde korku, panik ve ümitsizlik duyguları oluşturarak devlete ve sağladığı düzene olan güvenleri sarsmayı, böylece sosyal disiplini bozmayı, giderek toplumun tüm tepki gösterici güçlerini felce uğratmayı amaçlayan; bunun için, kullanıldığı amacın niteliği gereği siyasi şiddet olarak kabul edilen şiddeti, her derecesinde canlı ve cansız her şeye karşı, ayrıca şiddet tehdidi şeklinde de kullanan kişi veya toplulukların eylemleri”²¹.

Terörizm, ideolojik, dini, sosyal, kültürel ve politik hedeflere ulaşmak için sivillere, yerel ve genel hükümetlere karşı şiddet, korku ve sindirme eylemlerini ifade eden günümüzün en önemli sorunlarından birisidir. Şiddet kullanımını içeren terörizmin bir sonucu olarak ölüm, yaralanma, toplumsal gerilimler, sosyal ve siyasal yaşamı olumsuz yönde etkileyen çok boyutlu sorunlar ortaya çıkmakla birlikte, aynı zamanda

¹⁹ Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 32-33

²⁰ Türkiye Barolar Birliği, Türkiye ve Terörizm, Ankara, 2006, s. 3

²¹ Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 37-38

önemli ekonomik sorunlara ve maliyetlere yol açması da doğal bir netice olarak değerlendirilebilir²².

Terörizmin çok boyutlu sorunlar ihtiva eden yönü ve bilgi iletişim çağı ile birlikte sınır aşan bir boyuta evrilmesi, terörizmin küresel bir sorun olarak şekillenmesine yol açmıştır. Küresel ölçekte terörizmle mücadele özellikle 11 Eylül sonrası ülkelerin en temel politik ajandalarından birisi olmuştur²³. Terörizmle mücadelede ülkeler açısından en temel sorun egemenlik sahaları dışında gelişen ancak ülkesel bütünlüğe, topluma ya da bireylere yönelik tehdit unsuru olan durumlardır.

Bu durumlar kimi zaman sınır ötesinde bir terör örgütünün kamp kurması, kimi zaman propaganda ve eleman temini, kimi zaman ise finansman temini kapsamında gelişmektedir. Özellikle terör örgütleri açısından finansman konusu belirli bir sınır kapsamında değerlendirilemeyecek ölçüde geniş bir alana sahiptir²⁴. Bu bağlamda terörizmin finansmanı ile mücadele ulusal bir sorunun ötesinde uluslararası kuruluşlar ve devletlerarası ikili ya da çoklu işbirlikleri ile geliştirilebilecek bir konudur.

1.2. TERÖRİZMİN FİNANSMANI

1.2.1. Genel Olarak

Finansman kavramı, belli bir amacı gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyulan her türlü ekonomik değere haiz menkul veya gayrimenkul eşyanın sağlanması olarak tanımlanabilir. Terörizmin finansmanı kavramı ise, terör faaliyetinde bulunmayı hedefleyen örgüt veya üyelerinin, bu faaliyetlerini veya daha somut olarak suç eylemlerini gerçekleştirebilmeleri amacıyla ihtiyaç duydukları ekonomik değere haiz fon ve kaynakları örgüte bilerek ve isteyerek aktarmak, sağlamak veya toplamak olarak tarif edilebilir. Terörizmin finansmanı için aktarılan veya toplanan maddi kaynağın para formunda olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Nakit forma dönüştürülebilecek ekonomik değere haiz tüm kaynaklar, (örneğin, taşınmaz eşyalar, kıymetli evraklar,

²²Yavuz Özkaya,-Türker Şimşek,. The Relationship Between Terrorism and Financial Structure. Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, 5(1), 2017, s. 9.

²³Şener Dalyan,.Combating the Financing of Terrorism: Rethinking Strategies for Success. Defence Against Terrorism Review, 1(1), 2008, s.137-138.

²⁴Michael Fitzpatrick, - Stephen F Lynch, Stopping Terror Finance: Securing the US Financial Sector. Pennsylvania: Task Force to Investigate Terrorism Financing, 2016, s.1-3.

bono, hisse senedi, sanat eserleri v.s) da, terörizmin finansmanı için kullanılabilecek fon niteliğindedir.

Finansman ihtiyacı tüm terör örgütlerinin en temel gereksinimlerindendir. Eylemsel faaliyetlerin sürdürülmesi, örgüt üyelerinin iâşe ve ibadeleri, barınmaları, tedavi ve ulaşım ihtiyaçları, örgütsel haberleşme için ihtiyaç duyulan ekipmanların temini, silah ve mühimmat tedariki ve propaganda araçları gibi birçok alanda terör örgütleri varlıklarını sürdürebilmek için finansmana ihtiyaç duymaktadırlar²⁵. Bu bakımdan terörizmin finansmanı ile mücadele, terör örgütleri ile mücadelede çok önemli ve hayati bir konuma sahiptir. Ne var ki, devletler, kanun uygulayıcılar ve akademik çevrelerde terörizm ve onun finansmanının tanımı stratejik ve siyasi gerekçelerle tam olarak yapılamamaktadır. Bu da sürekli kullanılan ancak halen geçerli olan “birinin teröristi diğerinin özgürlük savaşçısı” klişesinden kaynaklanmaktadır. ABD, AB, BM ve Birleşik Krallıkça ilan edilen terörist grup organizasyonları listesine göz atıldığında, her birinin yaklaşımında farklılık olduğu görülmektedir. Örneğin Hizbullah ABD tarafından terör örgütü olarak tanımlanırken, AB’nin terör örgütü listesinde yer almamaktadır.

Bu nedenle, terör örgütlerine giden para akışını kesmek için terörizmin finansmanına dair genel bir tanım yapmak zorunlu hale gelmektedir. Özellikle 1990’larda tüm dünyada yoğun terör eylemleri ve yaşanan mağduriyetlerden sonra, - 1993’teki Dünya Ticaret Merkezi saldırısı, 1998 Kenya ve Tanzanya ABD elçiliklerinin bombalanması, 1995 Tokyo sarin gazı saldırısı, 1995 Oklahoma bombalaması – uluslararası toplum terörizmin finansmanı konusunda ve bunun tanımlanmasında ciddi girişimlerde bulunmuştur. Esasen, 1999 yılındaki, “terörizmin önlenmesine dair Birleşmiş Milletler sözleşmesine” kadar terörizmin finansmanı konusu uluslararası bir suç olarak henüz tanımlanmamıştır. 1999 yılındaki bu sözleşmede bazı eylemler sıralanmış ve bu eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle, bilerek ve isteyerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde fon sağlayan veya toplayan kişilerin, terörizmin finansmanı suçunu işlemiş olacağı bildirilmiştir²⁶.

²⁵Necati Alkan, Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları. Polis Dergisi, 2014, 40(1), 2004, s.1.

²⁶BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme. (1999). Retrieved from <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/suggam/sozlesmeler/BİRLEŞMİŞ MİLLETLER/226- Terörizm Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi.pdf> (15.11.2018).

Bu eylemlerden bazıları, birtakım uluslararası sözleşmelere atıf yapılarak tanımlanmıştır. Örneğin, Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi, Diplomatik Ajanlar Dahil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi, Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme, Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi ve Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi bunlardan bazılarıdır. Dolayısı ile bu sözleşmelerde suç olarak tanımlanan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlamak veya toplamak, terörizmin finansmanı olarak tanımlanmıştır. 1999 yılındaki BM sözleşmesinde ayrıca bir terör eylemi tanımı yapılarak bu eylem için fon sağlama ve toplama faaliyeti de terörizmin finansmanı kavramına dahil edilmiştir. Bu tanıma göre, niteliği veya kapsamı itibariyle, bir halkı korkutmak ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacını gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir silahlı çatışma durumunda hasımlığa doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler terör eylemi olarak tanımlanmıştır²⁷.

Her ne kadar bahse konu sözleşmede yapılan terörizmin finansmanı tanımı üzerinde üye ülkeler oybirliğiyle anlaşma sağlamasa da, otoriteler bu sözleşmenin terörizmin finansmanı ile mücadele alanında, “temel bir yapı sunduğunu ve kabul edilerek yürürlüğü girmesinin esaslı bir gelişme” olduğunu ifade etmektedirler²⁸.

BM terörle mücadele uygulama gücüne göre ise terörizmin finansmanının bileşenleri; belirgin para toplama, depolama ve gizleme faaliyetleri, terörist organizasyonlarını ve altyapılarını devam ettirmek amacıyla para kullanımı ve terörist saldırıları gerçekleştirmek veya desteklemek amacıyla para transferi yapmaktır²⁹.

Terörizmin tanımındaki sürekli belirsizlik terörizmin finansmanının ne olduğu konusunda uluslararası toplumu sabit bir tutum belirlemekten alıkoymaktadır. Bu

²⁷BM, 1999.

²⁸ Luca GRadicati, di Brozolo,- MauroMegliani,Freezing the assets of international terrorist organizations. In Andrea Bianchi (Ed.), Enforcing International Law Norms Against Terrorism (pp. 377–413). Portland, Oregon: Hart Publishing, 2004, s.380.

²⁹CTITF Working Group Report: Tackling the Financing of Terrorism.

2009.<https://www.un.org/counterterrorism/ctitf/en/tackling-financing-terrorism-working-group-report-2009> (12.11.2018), s.3.

durumun uluslararası topluma bazı grupların terörist olarak tanımlanması konusunda esneklik ve yaratıcılık sağladığı tartışılrsa da, bu muğlaklık, terörle ve terörizmin finansmanı ile mücadelede gereken adımları atma noktasında emin olamamalarını ve asgari düzeyin ötesinde adım atmak istememelerine neden olmaktadır³⁰. Bu nedenle, terörizmin kapsamlı bir tanımının yanı sıra oy birliği ile kabul edilen kapsamlı bir terör örgütleri listesi konusunda anlaşmaya varılması bireysel yorumların engellenmesi açısından hayati derecede öneme haizdir.

Terörizmin finansmanı üç aşamalı bir süreç üzerinden gerçekleştirilmektedir. İlk aşamayı, terör örgütüne finansal kaynak veya fonun gerek yasal gerekse de yasadışı yollar üzerinden temini oluşturmaktadır. İkinci aşamada, temin edilen bu ekonomik değer (para veya para formuna dönüştürülebilecek maddi kaynak) finansman sağlayandan örgüte aktarım süreci oluşturmaktadır. Bu noktada, fonun temin edildiği yerden kullanılacağı yere aktarımı sırasında paranın kaynağını gizleme, meşrulaştırma ve yasal bir görünüm ile mali sisteme dahil etme yöntemlerine başvurulmaktadır. Üçüncü aşamada ise örgüte başarılı bir şekilde aktarılan fonun, örgütün faaliyetleri ve terör eylemleri için kullanılabilecek kadar örgüt tarafından güvenli bir şekilde muhafaza edilmesi söz konusudur³¹.

Finansman, terör örgütleri için, gerek ideolojik amaçlarına ulaşabilmek, gerekse de bu amaç uğruna gerçekleştirecekleri eylem ve faaliyetlerini sürdürebilmek noktalarında hayati öneme haizdir. ABD 11 Eylül Komisyonuna göre, El Kaide terör örgütü, örgütsel faaliyet, altyapı ve eylemleri için yıllık otuz milyon dolar harcama yapmaktadır³². Diğer yandan, terör örgütlerinin eylemlerinin sıklığı, şiddeti ve boyutu, finansmanları ile doğru orantılıdır. Örneğin 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika'da ikiz kulelere yönelik gerçekleştirilen terör saldırıları için örgütün büyük miktarda bir finansman kullandığı aşikardır. Bu eylemin planlayıcılarından olan Remzi Yusuf, esasında 11 Eylül'de daha büyük ve geniş çaplı bir eylem gerçekleştireceklerini, fakat temin ettikleri finansmanın ancak bu olay için yeterli olduğunu, eğer daha fazla

³⁰Kathryn L Gardner, Fighting Terrorism the FATF Way. Global Governance, 13(3), 2007, s.336.

³¹Marcy M Forman, Combating Terrorist Financing and Other Financial Crimes Through Private Sector Partnerships. Journal of Money Laundering Control, 9(1), 2006, s.113.

³²Hasan Aykın-Kevser Gümüşay, Terörle Mücadelede Yeni Boyut Terörün Finansmanı ile Mücadele. (s. 341-416). Ed. Süleyman Aydın. Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2008, s. 347.

finansman sağlayabilselerdi Amerika’da çok daha büyük çaplı eylemler gerçekleştirmeyi planladıklarını ifade etmiştir³³. Bu durum, terörizmin finansmanı ile mücadelenin, terörle mücadelede ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

1.2.2.Terörizmin Finansmanının Nedenleri

Günümüzde terör örgütleri, varlıklarını sürdürebilmek için her alanda finansal desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Örneğin kırsalda faaliyet gösteren örgüt üyelerinin yeme, içme, barınma, ısınma, haberleşme gibi temel ihtiyaçları, örgüt tarafından sağlanmak zorundadır. Benzer şekilde, örgütün ideolojisini yaymak için yapacağı propaganda faaliyetleri, eleman temini için kuracağı legal görünümlü vakıf ve derneklerin faaliyetlerinin sürdürülebilmesi ve terör eylemi gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyduğu silah ve mühimmatların tamamı için finansman şarttır. Bu finansmanın yeterli olmaması veya zamanında temin edilmemesi, örgütün faaliyetlerinin aksamasına, üyelerinin örgüte olan güveninin sarsılmasına da neden olabilecektir. Bu nedenle, örgütün varlığını sürdürebilmesi için her an yeterli düzeyde mali kaynaklara ihtiyacı bulunmaktadır.

Terör örgütlerinin finansman ihtiyacı iki ana nedene dayanmaktadır. Bunlardan birisi örgütün yapısı için ihtiyaç duyulan mali kaynakları temin, diğeri de örgütün terör eylemleri için ihtiyaç duyulan mali kaynakların teminidir. Yukarıda da bahsedildiği üzere, örgütler, yapısal varlıklarını sürdürebilmek, üyelerinin ve alt yapı faaliyetlerinin giderlerini karşılayabilmek için, bir takım harcamalara ihtiyaç duyarlar. Örneğin PKK terör örgütünün legal görünümlü dernekleri, üniversitelerdeki öğrencilerle ilgilenmekte ve bu öğrencileri örgüt sempatzanı yapmak için piknik ve gezi gibi bir takım sosyal aktiviteler düzenlemektedir. Bu piknik ve geziler için ulaşım, otobüs bileti, yeme-içme ve konaklamanın tamamı için belli bir harcama gerekmektedir. İşte bu masraflar, örgütlerin yapısal varlıklarını sürdürebilmek için gereksinim duydukları masraflara işaret etmektedir. Benzer şekilde, yaklaşık üç bin militanı olduğu ifade edilen PKK terör örgütünün her bir militanı için aylık 500 dolar harcama yapması durumunda, sadece

³³Jack D Smith,,- Gregory J Cooper,. Disrupting Terrorist Financing with Civil Litigation, 41 Case W. Res. Case Western Reserve Journal of International Law, 41(1), 2009, pp.64-85.
<https://scholarlycommons.law.case.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1236&context=jil> (14.01.2019), s.67.

üyelerinin temel giderleri için aylık bir buçuk milyon dolarlık bir finansmana ihtiyacı olacağı anlaşılmaktadır³⁴. Zira bu örgütün yıllık bütçesinin varsayımsal olarak 86 milyon dolar civar olduğu tahmin edilmektedir³⁵. Bu bakımdan terör örgütlerinin en çok ihtiyaç duyduğu finansal fonun örgütsel yapısının sürdürülmesi aşamasında olduğu görülmektedir.

Terörizmin finansmanı için ikinci ana neden ise, örgütün terör eylemleri için ihtiyaç duyduğu fonun teminidir. Esasında Türk Ceza Hukukunda terörizmin finansmanı suçunu oluşturan finansman sağlama fiili de, bu nedene dayandırılmaktadır*. Bilindiği üzere, terör örgütleri, diğer suç örgütlerinden farklı olarak, belli bir ideoloji çerçevesinde mevcut anayasayı, siyasal düzeni ve hükümetleri yıkarak veya bölerek yerine kendi hedefledikleri bir siyasal sistemi ikame etmeyi, bu amaçla da asimetrik olarak silahlı bir mücadele vermeyi şiar edinmiş yapılardır. Benimsenen ideolojileri ne olursa olsun (örneğin Hilafet, Marksizm, Komünizm, Faşizm v.s.) tüm terör örgütleri yapıları itibarıyla yıkıcı veya bölücüdürler ve silahlı bir mücadele verirler. Şiddet, terör örgütlerinin en temel unsurlarından birisidir. İdeolojileri kapsamında şiddet eylemleri için örgütler silah ve mühimmata ihtiyaç duyarlar ve bunları yasal yollardan temin edemeyecekleri aşıkardır.

Terör eyleminin finansmanı, hem eylemin kendisi için hem de eylem öncesi hazırlık aşamasında kullanılacak fonları kapsamaktadır. Örneğin ses getirecek sansasyonel bir terör eylemi gerçekleştirmek için örgüt tarafından görevlendirilen üyelerin bir yerden eylemin yapılacağı yere nakli, eylem için araç gereç ve silah temini, bomba yapımında kullanılacak malzemelerin tedariği, eylem öncesinde eylem anına kadar saklanılacak hücre evinin konut ve kira masrafları ve diğer tüm alt yapı giderleri hazırlık aşaması kapsamaktadır ve bu hazırlık aşaması için temin edilen kaynaklar da terör eyleminin finansmanı kapsamında değerlendirilmektedir.

Terör eylemlerinin finansmanı noktasında hatalı yaklaşımlardan birisi, çok küçük maliyetlerle çok büyük ve sansasyonel eylemlerin yapılabildiği ve bu bakımdan terör eyleminin finansmanı için yapılacak araştırmanın örgütle mücadele bakımından etkili

³⁴Hasan Aykın - Kevser Sözmen, Terörün Finansmanı ile Mücadele, Ankara, 2008, s.20

³⁵ Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 53

*bkz. 6415 sayılı kanun

bir işleve sahip olmadığı görüşüdür³⁶. Bu argümanı desteklemek adına, basit bir bıçakla birçok hayata kast edilebileceği, ruhsatsız bir tabanca ile önemli bir siyasi figüre suikast düzenlenebileceği veya basit bir bomba ile yüzlerce insanın hayatına son verilebileceği örnekleri öne sürülmektedir. Ne var ki, Yıldırım'ın da belirttiği üzere, bir terör örgütünün hazırlık aşamasını da hiçe sayarak doğrudan eylemsel maliyetini göz önünde bulundurarak, terör eylemlerinin finansmanının çok az bir mali kaynak gerektirdiğini öne sürmek hem gerçeği yansıtmamakta, hem de terörle mücadele açısından hatalı sonuçlar ve riskler doğurabilmektedir³⁷.

1.2.3. Terörizmin Finansmanı Aşamasında Kullanılan Yöntemler

Terör örgütleri çeşitli yollardan topladıkları mali fonları, örgüte aktarma süreçlerinde farklı yöntem ve metotlar kullanmaktadırlar. Bunlardan mali, istihbarat ve güvenlik denetimine takılmadan en güvenli şekilde aktarım yöntemi, kuryeler aracılığıyla fonun örgüte aktarılması yöntemidir. Bu yöntemde örgüt, yasal veya yasadışı yollardan toplanan mali kaynakları fiziki olarak kuryeler vasıtasıyla örgütün ilgili kanallarına ulaştırmaktadır. Böylelikle gerek örgüt üyesi olan gerekse de örgüt üyesi olmayıp örgüt adına aracılık yapan şahıslar vasıtasıyla aktarılan fon, güvenli bir şekilde hedef noktaya varmaktadır. Bu yolla aktarılan kaynaklar, teknik, elektronik veya mali denetimler sonucu ortaya çıkarılamayacağından, örgütler için en cazip ve yaygın transfer sistemi olarak görülmektedir³⁸. Örneğin 2003 yılında El-Kaide terör örgütü tarafından, İstanbul ilindeki bombalı saldırı için kullanılacak mali fon (160 bin dolar), örgütün bir kuryesi aracılığı ile Afganistan'dan Türkiye'ye gönderilmiştir³⁹. Finansal sisteme hiç dahil olmayarak kuryeler aracılığıyla fon aktarımı, örgütler açısından bu fonun tespit edilme riskini minimize ederken, güvenlik ve mali birimler açısından ise fonu tespit etme ihtimalini oldukça zayıflatmaktadır. Özellikle 11 Eylül 2001 İkiz Kule

³⁶Richard Barrett, Time to Reexamine Regulation Designed to Counter the Financing of Terrorism. Case Western Reserve Journal of International Law, 41(1), 2009, s.12. <https://scholarlycommons.law.case.edu/jil/vol41/iss1/2> (14.12.2018).

³⁷Zeki Yıldırım, Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013a, s.81.

³⁸Taner Altunok, -Serkan Yenal, Terörizmin Finansmanında Finans Kaynaklarının Aktarımı ve Kullanımı, (s.139-169), Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi, Haydar Çakmak ve Taner Altunok (Ed.), Barış Platin Kitabevi, Ankara, 2009, s.140.

³⁹Ahmet Sait Yayla, Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç Örgütleri ile İlişkileri .Ed. Süleyman Aydın .Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2008, s.437.

saldırıları sonrası Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulunun öncülüğünde terörizmin finansmanına yönelik yapılan uluslararası sözleşmeler ve bankacılık sistemlerinde bu finansmanı tespit edip önüne geçmek için giderek arttırılan denetim mekanizmaları, örgütlerin kurye yöntemine daha çok başvurmalarında önemli etkenler olmaktadır.

Ne var ki, kurye yöntemi ile terör örgütlerinin ve eylemlerinin finansmanı yönteminin bir takım olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Kurye aracılığı ile bir ülkeden başka bir ülkeye fon aktarımı hem çok uzun bir zamanda gerçekleşerek aktarımın hızını düşürecek, hem de kuryenin ulaşım, yol ve diğer giderleri nedeniyle ekstra külfetleri barındıracaktır. Ayrıca aktarım bakımından aradaki mesafe uzadıkça, birden fazla kurye kullanma durumu ortaya çıkacak ve bu da hem maliyet hem de güvenlik açısından birtakım olumsuzluklara neden olabilecektir. Diğer yandan, aktarımı yapacak olan kuryenin, kendisine teslim edilmiş olan fonu hedefe ulaştırmak yerine kendi zilyedine geçirme durumu da fiziki kurye sisteminin olumsuz yönlerindendir⁴⁰.

Terörizmin finansmanı bakımından fon aktarımı süreçlerinde kullanılan diğer bir yöntem ise, finansal kuruluşlar üzerinden fonun aktarımı yöntemidir. Tüm dünyada hızla gelişen finansal sistem, ve bu sistemin yapı taşlarını oluşturan bankaların tüm dünyadaki diğer finansal sistemler ile entegre bir şekilde hareket etme kabiliyeti, terör örgütlerinin toplamış oldukları kaynakları hızlı bir şekilde çok uzak mesafelerdeki diğer örgütsel yapılarına aktarma imkanı sunmaktadır.

Çıkar amaçlı organize suç örgütlerinin, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklamak için geliştirdikleri mali yöntemlerden, terör örgütleri de faydalanmaktadır. Çeşitli bankalarda örgütle ilişkisi belli olmayan kişiler adına çok sayıda hesap açılması, fonun denetim mekanizmalarına takılmayacak şekilde küçük parçalara ayrılarak farklı hesaplar ve bankalar üzerinden transfer edilerek kaynağının gizlenmesi, aracı finansal kurumlar üzerinden paranın kaynağının gizlenerek transferin sağlanması, fonun önce yurt dışındaki off-shore hesaplara yönlendirilerek orada aklanması ve daha sonra yasal görünümle mali sistemde dolaşıma sokulması, paravan şirketler adına aktarımın yapılması, döviz büroları üzerinden para transferi yapılması gibi birçok yöntem üzerinden, toplanan fonlar örgüte aktarılabilir. Mali kuruluşlar üzerinden yapılan fon aktarımında terör örgütleri özellikle çok fazla kişisel bilgi talep etmeyen, denetim

⁴⁰Tulga Uyar, Terörle Mali ve Hukuki Mücadele, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008, s.64.

mekanizmaları diğer ülkelere göre nispeten daha zayıf olan ve risk kriterlerini teknik imkanlarla analiz ederek şüpheli işlemleri fark edecek teknolojik sistemlere sahip olmayan ülkeleri tercih etmektedirler.

Bu yöntemin avantajı fonun çok hızlı bir şekilde ve düşük maliyetlerle çok uzak mesafelere anında aktarımı iken, dezavantajı ise her bir mali işlemin bankalar ve finans kuruluşları tarafından kayıt altına alınması ve bu kayıtların devletin mali istihbarat birimleri (örn: MASAK) tarafından düzenli olarak denetlenmesidir. Bu denetimler sırasında mali sisteme sokulan fonun örgüte ait olduğunun bir şekilde tespit edilebilme ihtimali, her zaman terör örgütleri için büyük bir risk olmaktadır. Bu riski azaltmak adına, terör örgütleri mali kuruluşlar aracılığıyla para transferi yaparken örgütle ilgisi olmayan şahıslar veya sahte kimlik kullanmaya azami özen göstermektedir⁴¹. Bunun önüne geçebilmek adına, Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF), uluslararası para transferlerinin şüpheli olarak görülmesi bile alıcı ve gönderici bilgileri bakımından kayıt altına alınmasına yönelik tavsiye kararı bulunmaktadır⁴².

Terör örgütleri, örgütsel faaliyet veya eylemlerinin finansmanlarında kullanılacak olan fonların aktarımında, teknolojik ve bilişimsel gelişmelerden ve bu alandaki denetimsel açıklardan da maksimum derecede yararlanmaktadırlar. Özellikle internet bankacılığı ve elektronik ödeme yöntemlerinde denetim mekanizmalarının henüz tam anlamıyla yeterli olmayışı, örgütleri internet üzerinden veya bilişim sistemleri yoluyla para transferine teşvik etmektedir. Örneğin internet bankacılığında, hesap sahibinin kullanıcı adını ve şifresini biliyor olmak, fiziksel olarak bankaya gitmeksizin tüm finansal işlemlerin internet üzerinden gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Bu durum, banka görevlilerinin örgüt adına bankaya gelen kişiye yönelik şüphe seviyesini de ortadan kaldırmaktadır. Terör örgütleri, özellikle maddi durumu iyi olmayan üniversite öğrencilerini belirlemekte, düşük ücretler karşılığında bu öğrencilerin kendi hesaplarına yönelik internet bankacılığı şifre bilgilerini satın almakta ve bu kullanıcı adı ile şifre üzerinden, denetim mekanizmalarına takılmadan fon transferi gerçekleştirmektedirler. Bir şekilde bu para hareketleri şüpheli işlem olarak belirlenip hesap sahipleri

⁴¹Yayla, s.437.

⁴²Aykın ve Sözmen, s.53.

araştırıldığında ise, güvenlik birimlerinin karşısına terörizmin finansmanı ile hiç ilgisi olmayan kişiler çıkmaktadır⁴³.

Bankacılık uygulamalarının cep telefonlarına yüklenerek, işlemlerin cep telefonları üzerinden gerçekleştirilebilmesi de, terör örgütlerinin bu yolu suiistimal ederek fon transferi yapmalarını teşvik etmektedir. Başkasının adına (örneğin ikinci el) alınan bir cep telefonu ve yine başkasının adına açılan bir telefon hattı / e-posta adresi üzerinden yapılan havale işlemleri, havale yapanın gerçek kimliğini gizleme noktasında büyük imkanlar sağlamaktadır. Terör örgütleri, bu yöntemi kullanırken mali denetim mekanizmalarına takılmamak için her bir havale işlem için farklı bir hat ve e-posta kullanmaya özen göstermektedirler.

Terör örgütlerinin terörizmin finansmanında kullandığı yaygın yöntemlerden bir diğeri de, yeraltı bankacılık sistemi veya diğer adıyla “hawala” yöntemidir⁴⁴. Esasında bu sistem, vergiden kaçınmak isteyen büyük çaplı ailelerin güvene dayalı olarak farklı ülkelerdeki finansal kuruluşların aralarında takas yapması suretiyle birbirlerine para göndermeleri nedeniyle kurulmuştur. Sistemin kökeni 8. yüzyıla ve Güneydoğu Asya ülkelerine dayanmaktadır⁴⁵. Sistemin işleyişi Şekil 1’de sunulmaktadır.

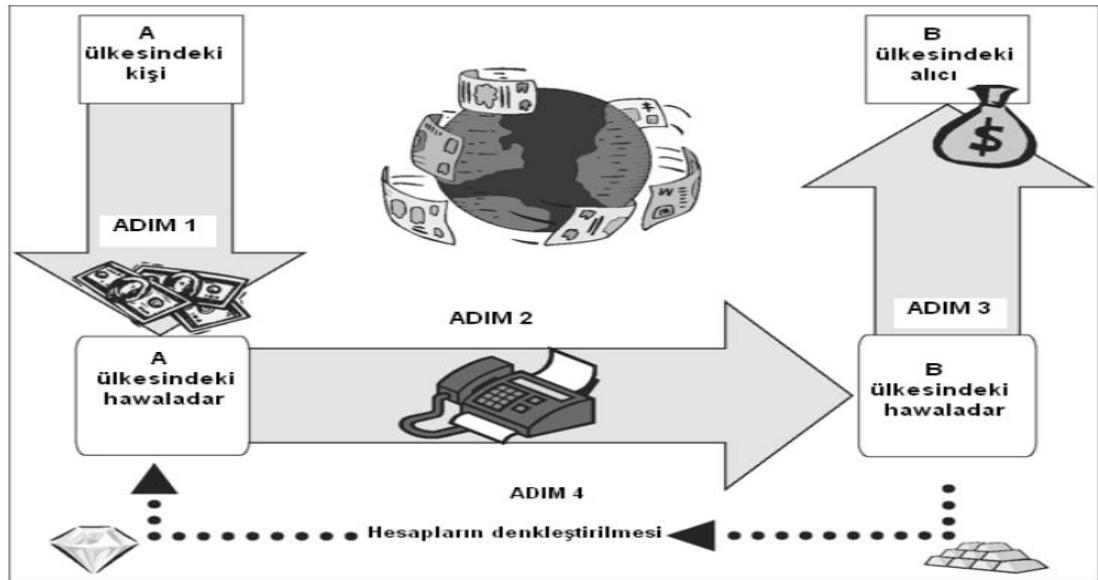
Şekil 1’de 4 farklı aşama olduğu görülmektedir. İlk aşamada, A ülkesindeki kişi, B ülkesindeki başka bir kişiye para göndermek istemekte ve bu amaçla resmi bankacılık işlemlerine başvurmak yerine hawala sistemini kullanan yer altı bankacılık kuruluşlarına gitmektedir. Ülkemizde daha çok döviz büroları yer altı bankacılık sistemini işletmektedirler. Döviz büroları örneği üzerinden devam edilecek olursa, A ülkesindeki kişi, kendi ülkesinde faaliyet gösteren ve hawala yöntemini de uygulayan bir döviz bürosuna gitmekte, buradaki görevliye, B ülkesindeki bir tanıdığına para göndereceğini söylemektedir. Eğer A ülkesindeki hawaladar’ın (döviz bürosu) B ülkesinde birlikte çalıştığı bir başka hawaladar mevcutsa, bu işlem gerçekleştirilmektedir. Yeraltı bankacılık kuruluşu, her bir hawala işlemi için

⁴³Aykın ve Sözmen, s.45.

⁴⁴Thomas J. Biersteker, - Sue E. Eckert, Countering the financing of terrorism. London: Routledge, 2008. <https://lib.ugent.be/en/catalog/rug01:001234540>, 2008, s.10.

⁴⁵Kimberley Thachuk, Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele. (s.57-74). Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu (Ankara 23-24 Mart 2006), Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 2006, s.64.

göndericiden yaklaşık %1’lik bir komisyon ücreti almaktadır⁴⁶. Havale sürecinde, A ülkesindeki kişi hem gönderilecek parayı, hem de sadece B ülkesindeki alıcının bileceği bir şifre veya kodu hawaladar’a sunmaktadır. Aynı gün, A ülkesindeki hawaladar, B ülkesinde anlaşmalı olduğu diğer hawaladar ile gizli bir kanaldan iletişime geçerek gönderici-alıcı bilgilerini, miktarı ve şifreyi söylemektedir. B ülkesindeki alıcı o ülkedeki hawaladar’a gidip kendi adına para yatırıldığını belirttiğinde, kendisinden şifreyi söylemesi istenmektedir. B ülkesindeki alıcının şifreyi bilmesi durumunda, A ülkesine yatırılan miktarın tamamı, B ülkesindeki hawaladar tarafından alıcıya verilmektedir. Burada alıcıya verilen para, A ülkesindeki alıcının parası değildir. Güvene dayalı olan bu sistemde, farklı ülkelerdeki hawaladardlar belli periyotlarla (örneğin ayda bir) birbirlerine yatırılan paraları takas etmekte ve deyim yerindeyse aralarında mahsuplaşmaktadırlar. Örneğin bir ay içerisinde A ülkesindeki hawaladara -B ülkesindeki alıcılara teslim edilmek üzere- 1 milyon dolar yatırılmış olsun. B ülkesindeki hawaladar’a ise, -A ülkesindeki alıcılara teslim edilmek üzere- 800 bin dolar yatırılmış olsun. Bu durumda ay sonunda, A ülkesindeki hawaladar, B ülkesindeki hawaladara aradaki 200 bin doları ödeyerek aralarında mahsuplaşmaktadırlar.

Kaynak: (Aykın - Sözmen, 2008, p. 47).

Şekil 1.1. Hawala Sisteminin İşleyiş Grafiği

⁴⁶Uyar, s.66.

Hawala sisteminin kayıt dışı olması, para transferinin resmi bankacılık sistemine dahil edilmemesi, paranın aynı gün içerisinde karşı tarafa ulaştırılabilir olması ve vergi yükünün de bulunmayışı, organize suç örgütleri kadar terör örgütleri için de bu sistemi cazip hale getirmektedir. Diğer yandan, bu sistemin bir diğer avantajı da, transferler kayıt altına alınmadığından mali istihbarat kuruluşlarının takibine yakalanmayacak olmasıdır. Bu nedenle, bankalar yeminli murakıplarının görev, yetki, sorumluluk ve uzmanlık alanı dışında kalan bu transferler ancak kolluk birimlerinin adli ve istihbari faaliyetleri neticesinde ortaya çıkarılabilecektir. Yeraltı bankacılık sistemi, açıklanan nedenlerden ötürü terörizmin finansmanı bağlamında terör örgütleri tarafından yoğun olarak tercih edilmektedir⁴⁷. Örneğin El Kaide terör örgütünün 2001’de terörizmin finansmanı bağlamında 30 milyon dolara yakın bir fonu Ortadoğu’daki yeraltı bankacılık kuruluşları aracılığı ile transfer ettiği belirtilmektedir⁴⁸.

1.2.4. Terörizmin Finansal Kaynakları (Fonlar)

Tahmin edileceği üzere, terör örgütleri, eylemlerini finanse edebilmek için, çok çeşitli ve alternatif kaynaklardan fon sağlamakta veya toplamaktadırlar. Bu kaynakların başında para gelmektedir. Örneğin bir El-Kaide terör örgütü üyesi, kendisi ile yapılan mülakatta;

“Afganistan’daki cihadın en mühim ihtiyacı finansaldır. Binlerce mücahit var ancak paraları yok. Şehadet arzulayan yüzlercesi gerekli teçhizattan yoksunlar. Para cihadın en önemli parçası” diyerek paranın terör örgütlerinin eylemleri için ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır⁴⁹.

Görüldüğü üzere, terör örgütleri, eylemleri için maddi kaynağa ihtiyaç duymaktadır. Diğer yandan, örgütler sadece somut bir eylemi gerçekleştirmek için değil, eleman temini, silah temini, barınma ve kıyafet, haberleşme, propaganda (medya

⁴⁷Robert E. Looney, Following the Terrorist Informal Money Trail: The Hawala Financial Mechanism. Strategic Insights, Vol. 1, No:9, 2002.

⁴⁸Michael Freedman, The Invisible Bankers. 17 Oct 2005
<https://www.forbes.com/global/2005/1017/024A.html#5ff12d164372> (11.12.2018).

⁴⁹Dennis Lormel, Identifying and Disrupting Funding Streams to Thwart Terrorist Financing and Organized Criminal Operations, 2009, s.2-
20. <http://shopping.na1.netsuite.com/c.381460/lib/files/articles/2009/lormel-identifying-and-disrupting-funding.pdf> (15.01.2019), s.2.

organları), üyelerin günlük yaşesi, istihbarat, rüşvet ve evrakta sahtecilik gibi birçok faaliyetlerini devam ettirebilmek için de maddi fona ihtiyaç duymaktadırlar.

Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliğine bakıldığında terörün finans kaynakları, yasadışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar, yasal görünümlü faaliyetlerden sağlanan kaynaklar ve diğer ülkelerce sağlanan kaynaklar olmak üç noktaya dayandırılmıştır⁵⁰.

Mali Eylem Görev Gücünün (FATF), “Terörizmi tespit etmede Finansal Kuruluşlar Rehberi” (Guidance for Financial Institutions in Detecting Terrorism) isimli belgesinde belirtildiği gibi terör örgütleri için ilk kaynak, devletler veya para toplama ve bunları sunma noktasında yeterli altyapıya sahip örgütler tarafından sağlanan finansal destektir⁵¹. Ne var ki, devletler veya uluslararası kuruluşların terör örgütleri lehine sponsorluğunun, soğuk savaş sonrası dönemde giderek düşük gösterdiği ve bu nedenle örgütlerin faaliyetlerini devam ettirebilmek amacıyla başka fonlara ihtiyaç duydukları da dile getirilmektedir⁵². Bu nedenle, devlet sponsorluğunun ötesinde, terör örgütlerinin ihtiyaç duyduğu maddi fonu, genellikle suç faaliyetlerinden yasa dışı yolla veya hayır kuruluşları, örgüt üyeleri, sempatizanlar, örgütle ilişkili ve legal görünümlü vakıf ve derneklerden gönüllü bağış yoluyla elde ettiği belirtilmektedir. Bu nedenle, terörizmin finansmanı için kullanılacak fonun türünü, yasadışı yolla elde edilen fonlar ve yasal yolla elde edilen fonlar olarak iki başlık altında incelemek daha faydalı olacaktır.

1.2.4.1. Yasadışı Fonlar

Terör örgütlerinin yasa dışı yollardan eylemleri için fon temin etme düzeyleri, örgütlerin toplumsal ve ideolojik konumlarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin bazı terör örgütleri, destekçileri ve sempatizanları nezdinde ideolojik meşruiyetlerine zarar gelmemesi adına ve davalarının haklı ve masum olduğuna kitleleri inandırabilmek için çıkar amaçlı suç faaliyetlerinden uzak durmaya çalışmaktadırlar.

⁵⁰<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=9.5.11703&MevzuatTliski=0&sourceXmlSearch=ter%C3%B6r%C3%BCn> (15.07.2019)

⁵¹Pieth, Mark. Financial Action Task Force Guidance for Financial Institutions in Detecting Terrorism. Dordrecht: Springer, USA, 2002, s.147.

⁵²John. T Picarelli,, -Lousie Shelley, Organized crime and terrorism., 2007, (pp. 39–55). Jeanne K Giraldo, - Harold A.Trinkunas (Eds.), Terrorist financing and state responses: A comparative perspective Stanford, CA: Stanford University Press.

Diğer yandan, bazı terör örgütleri de (örneğin PKK), örgütün eylemsel kapasitesini artırabilmek adına çıkar amaçlı suç faaliyetlerine başvurmayı ideolojik amaçları için gidilen yolda meşru bir yol olarak görmektedirler⁵³.

Devlet desteğinin ulaşılabilirliği zorlaştığı dönemden beri, suç faaliyetlerinin karlı yapısı aracılığıyla terörizmin finansmanı, terör örgütleri için önemli bir seçenek haline gelmiştir⁵⁴. Terör örgütleri için kendi yapılanmalarını sürdürdükleri ve terör eylemleri gerçekleştirdikleri sürece paranın nereden ve nasıl geldiğinin bir önemi olmadığı yönünde de iddialar vardır.

Terör örgütlerinin birçoğu, sanki bir çıkar amaçlı suç örgütüymüş gibi gelir getirici yasadışı faaliyetler yürütmekte, bazen de çıkar amaçlı suç örgütlerinin yürüttüğü yasa dışı faaliyetlere kendi bölgelerinde izin vererek / göz yumarak bu organize suç örgütlerinden kâr payı almaktadırlar. Terör örgütünün yapısal network ağı genişledikçe bu gelir getirici suçların boyutu, türü ve kapsamı da genişlemektedir. Örneğin üye sayısı ve etki alanı çok sınırlı olan terör örgütleri daha çok basit adi suçlardan yasa dışı gelir elde ederken, büyük çaplı ve uluslararası bir ağa sahip terör örgütleri ise uluslararası kaçakçılık ve insan ticareti gibi faaliyetleri gibi büyük boyutlu suçlara yönelmektedirler. Uyuşturucu madde kaçakçılığı (örneğin F.A.R.C.), sigara kaçakçılığı (örn: Hizbullah), fidye için adam kaçırma (örn: Abu Sayyaf), banka soygunu (örn: RAF), petrol ve akaryakıt kaçakçılığı (örn: IŞİD) vb. suç faaliyetlerinin kârlı doğası, terör örgütlerinin devlet desteği yokluğunda kendi faaliyetlerine para kaynağı olarak yeni bir yol oluşturmaktadır. Terör örgütünün yapısal büyüklüğü genişledikçe işlenen suç türlerinde çeşitlilik de aynı orantıda artmaktadır. Küçük çaplı örgütler sadece tek bir çıkar amaçlı suç üzerinden eylem ve faaliyetlerini finanse etme yoluna başvururken, büyük çaplı ve uluslararası terör örgütleri eylem ve faaliyetlerini çok çeşitli suç faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler yoluyla finanse etmektedirler. Örneğin, Horgan ve Taylor(2003) IRA terör örgütünün organize suç faaliyetlerindeki çeşitliliğini vurgulamaktadır. Yazarlara göre IRA'nın suç faaliyetleri portföyü, sadece korsan video

⁵³John Rollins, Liana Sun Wyler, - Seth Rosen,, International Terrorism and Transnational Crime: Security threats, U.S. Policy, and Considerations for Congress. Washington DC. 2010.
<https://fas.org/sgp/crs/terror/R41004-2010.pdf> (18.02.2019), s.7.

⁵⁴Steven Hutchinson, - Pat O'Malley,, A Crime-Terror Nexus?Thinking on Some of the Links between Terrorism and Criminality. Studies in Conflict - Terrorism, 30(12), 2007, 1095–1107.
<https://doi.org/doi:10.1080/10576100701670870>

ve bilgisayar oyunları değil, ama aynı zamanda yanlış vergi muafiyeti sertifikalarının kullanımını içeren vergi dolandırıcılığı, hayvancılık tahlıl, sığır ve domuz... kaçakçılığı, hayvancılık kalkınma desteği ve çalıntı otomobil kaçakçılığı, Belfast'ta kaçak sigara çakmağı satışı, fidye için adam kaçırmaya ve silahlı soygunu da içermektedir⁵⁵.

Terör örgütlerinin yasa dışı çıkar amaçlı suç faaliyetleri, eylemleri için finans sağlamanın yanında, örgütün finansal olmayan faaliyetlerini de kolaylaştırıcı ve operasyonel kapasitelerini artırıcı bir nitelik taşımaktadır. Örneğin terör örgütünün gerçekleştirdiği evrakta sahtecilik faaliyetleri, örgüte ulusal sınırlar içinde ve arasında hareket yeteneği sağladığı gibi örgüt üyelerinin güvenlik birimleri tarafından yakalanma riskinin de azalmasını sağlamaktadır. Ayrıca, örgüt üyeleri sahte kimlik belgeleri ile banka hesabı açtığında, teröristler arasındaki fonların hareketini takip etmek kolluk birimleri için neredeyse imkânsız hale de gelmektedir⁵⁶.

Doğrudan çıkar amaçlı suç faaliyeti gerçekleştirmek yerine organize suç örgütlerinden kâr payı almak da terör örgütleri için oldukça cazip bir finansman yöntemidir. Örneğin Güney Amerika üçlü sınır bölgesi, Afganistan, Balkanlar veya Kuzey Irak gibi dünyanın güvenlik açısından zayıf kontrollü belli bölgelerinde terörist gruplar, yasadışı uyuşturucu üretim veya dağıtım sürecinde var olmasa bile bölgede gerçekleşen her türlü kaçakçılıktan vergi veya komisyon ücreti adı altında para toplayabilmektedir. Örneğin Kürdistan İşçi Partisi (PKK) Avrupa'ya uyuşturucu rotasında bulunan Türkiye'de kurulmuş olmasının bu anlamda avantajını kullanmaktadır⁵⁷. Aşağıda, terör örgütlerinin finansman için başvurdukları yasadışı yöntemlerden bazıları başlıklar halinde açıklanmaya çalışılmaktadır.

1.2.4.1.1.Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı

Uyuşturucu madde kaçakçılığı, terör örgütlerinin yasadışı gelir etmek adına başvurdukları en yaygın yöntemlerden birisidir. Bunun başlıca nedenleri, oldukça kazançlı ve yüksek getirili olması, arz-talep dengesinin tatmin edici boyutta olması,

⁵⁵ John Horgan, - , Max. Taylor, Playing the green card: Financing the provisional IRA. Terrorism and Political Violence, 15(2), 2003,1–60.

⁵⁶Picarellive Shelley, s.41.

⁵⁷John Roth, Douglas Greenburg, and Serena B. Wille., Monograph on terrorist financing: staff report to the Commission. [Washington, D.C.]: National Commission on Terrorist Attacks upon the United States. <http://purl.access.gpo.gov/GPO/LPS53198>, 2004, s.502.

pazarlama ağının geniş olması, ağırlığına göre oldukça değerli olması ve nakliyesinin kolay olmasından kaynaklanmaktadır⁵⁸. Örneğin 1 gram eroinin fiyatı sokakta 150 dolar civarındadır⁵⁹. Yukarıda da değinildiği üzere terör örgütleri uyuşturucu madde kaçakçılığını doğrudan kendi üyeleriyle gerçekleştirebileceği gibi, uyuşturucu kaçakçıları ile işbirliği yapma yoluna da gidebilmektedir. Böyle bir ilişkide bir yandan terör örgütü uyuşturucu şebekesinin suçtan elde ettiği gelirin bir kısmını örgüte kanalize edecek, diğer yandan uyuşturucu kaçakçıları da örgütün silah, eleman ve yol emniyeti başta olmak üzere birçok imkanından yararlanarak sevkiyatları daha kolay ve güvenli hale getirecektir. Narko-terörizm kavramı, iki farklı suç örgütü arasındaki bu ikili işbirliğini ifade eden bir terimdir.

ABD Uyuşturucu ile Mücadele Dairesi'ne göre, 44 uluslararası terör örgütü arasında 18 tanesi bir şekilde uluslararası uyuşturucu ticareti ile doğrudan bağlantılıdır⁶⁰. Diğer yandan, uluslararası uyuşturucu kaçakçılığında önemli faaliyetleri olduğu bilinen PKK'yı, Amerikan Başkanı George Bush 2008'de önemli bir narkotik aktör olarak tanımlamıştır.

BM Uyuşturucu Kontrol Kuruluna göre, terör örgütleri, uyuşturucu madde kaçakçılığından yıllık yaklaşık 400 milyar dolar gelir elde etmektedirler. Tüm terör örgütlerinin yıllık ortalama suç gelirlerinin bir trilyon dolar olduğu düşünüldüğünde⁶¹, uyuşturucu madde kaçakçılığının terör örgütleri için bir gelir kaynağı olarak önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Interpol raporlarına göre Kürdistan İşçi Partisi (PKK) 178 farklı organize suç örgütü ile uyuşturucu ticareti bağlamında iş birliği içerisinde ve Avrupa'daki uyuşturucu network ağının yaklaşık yüzde seksenini kontrolü altında bulundurmaktadır. Almanya Başsavcılığı verilerine göre PKK'nın Avrupa uyuşturucu piyasasının yüzde seksenini elinde bulundurduğu, yine İtalyan Polis Teşkilatı'nın verilerinde uyuşturucu madde karşılığında İtalya'dan silah satın aldığı tespit

⁵⁸Taner Altunok, - Olcay Denizer, Terörizmin Yasal Olmayan Finans Kaynakları. Ed. Haydar Çakmak ve TanerAltunok, Ankara: Barış Platin Kitapevi.2009, s.98.

⁵⁹Celia Williamson, , Sherba, R Thomas., Beth E Gersper,, - Nicholas J. Martt, Surveillance of Drug Abuse Trends in the Cincinnati Region OSAM Drug Trend Report Regional Epidemiologist: Ohio Substance Abuse Monitoring Network OSAM Drug Abuse Trends in the Cincinnati Region Data Sources for the Cincinnati Region. Ohaio, 2013, s.127-142.

⁶⁰Anthony Placido,.Transnational drug enterprises; Threats to global stability and U.S. policy responses. Washington DC.202,2010, s.4.

⁶¹Uyar, s.71.

edilmiştir⁶². Yine İnterpol raporları, PKK'nın aynı zamanda uyuşturucu ticareti yapan şebekelerinden vergi adı altında pay alarak da gelir elde ettiğine dikkat çekmektedirler. Örgütün uyuşturucu madde ticaretinden elde ettiği yasa dışı kazancın, yıllık ortalama 200 milyon Euro civarı olduğu ifade edilmektedir⁶³.

1.2.4.1.2.Silah Kaçakçılığı

Terör örgütlerinin faaliyetleri için silahın vazgeçilemez bir araç olması, örgütler için silah kaçakçılığı faaliyetleri üzerinden gelir elde etmeyi daha kolay ve cazip hale getirmektedir. Kendileri de eylem için silaha gereksinim duyan terör örgütleri, bu silahları yasa dışı yollardan temin etmektedirler. Dolayısı ile çıkar amacı gütmeseler dahi, tüm terör örgütleri zaten silah kaçakçılığı yapmak durumundadırlar. Organize suç örgütlerinin temel uğraşı alanlarından biri olan silah kaçakçılığında terör örgütleri, organize suç örgütlerinin tedarikçisi, kuryesi ve dağıtıcısı olarak görev yapmaktadırlar⁶⁴. Ne var ki, terör örgütlerinin bu silah kaçakçılığı faaliyetlerinin çıkar amaçlı silah kaçakçılığı şebekelerinden farkı, ilkinde örgütün amacı kaçak yollardan temin ettiği silahı kendi ideolojik amaçları için kullanmakken, ikincisinde kaçak yollardan temin edilen silah üçüncü kişilere satılarak buradan haksız kazanç sağlanmasıdır. Terör örgütleri, silah kaçakçılığı yaparak, hem örgütün silah ve mühimmat ihtiyacını temin edebilmekte, hem de örgütün ihtiyacı olandan daha fazla silahı kaçak yollardan temin edip üçüncü şahıslara satarak kaçakçılık faaliyetleri üzerinden de eylemleri için finansman oluşturabilmektedir.

Ülkemize kaçak silahlar daha çok güneydoğu sınırından, özellikle Irak ve Suriye'den temin edilmektedir. Bunun nedeni, buralarda yaşanan savaş ve çatışmalarda askeri birimlere ait silah depolarının örgütler tarafından ele geçirilmesi ve bu silahların başka ülkelere de kaçakçılık maksadıyla satılmasıdır. Irak savaşından sonra bu şekilde ele geçirilen silah depolarından yaklaşık 300 bin silahın örgütler tarafından alındığı ve

⁶² Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 57-58

⁶³ Mitchel P.Roth - Murat Sever, Financial Sources of the PKK. (pp.67-86). (Ed.) SamihTeymur - Cindy J. Smith (Eds.), The PKK ;A Decades-old Brutal Kurdish-Terrorist Organization. Washington, DC: The Turkish Institute for Security and Democracy, 2008, s.69.

⁶⁴ Türkiye Barolar Birliği, Türkiye ve Terörizm, Ankara, 2006, s. 70-71

bunun yaklaşık %10'unun da güney sınırimızdan Türkiye'ye sokulduğu iddiaları mevcuttur⁶⁵.

1.2.4.1.3. Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti

Ulus-devletlerde yaşanan ekonomik kriz, temel insan hakları ihlalleri iç savaş, çatışma ve güvenlik tehditleri, yurttaşları ülkeyi terk ederek güvenli batı ülkelerine göç etmeye zorlamaktadır. Özellikle orta doğu coğrafyasında bu etmenlerden dolayı milyonlarca insan ülkelerinden başka ülkelere yasa dışı yollardan ulaşmayı hedeflemektedir. Bu nedenle, göçmen kaçakçılığı gerek organize suç örgütleri gerekse de terör örgütleri için çok büyük bir ranta dönüşmüş durumdadır.

Göçmen kaçakçılığı ile insan ticareti arasındaki en temel fark, ilkinde başka bir ülkeye göç etme noktasında göçmenlerin rızası bulunmakta iken, ikincisinde başka bir ülkeye getirilen mağdurun iradesi elinden alınmakta, zorla veya kandırılarak getirildiği yabancı bir ülkede rızası olmayan işlere zorlanmaktadır. Bu bakımdan, terör örgütlerinin daha çok insan ticaretine kıyasla göçmen kaçakçılığı faaliyetleri ile ilgilendikleri söylenebilir⁶⁶.

Türkiye, milyonlarca göçmen kaçakçılığının kaynak ülkesi olan Orta doğu coğrafyası ile, hedefi olan Avrupa ülkesi arasında köprü konumundadır. Ülkemizin bu jeopolitik konumu, Ortadoğu'dan Avrupa'ya göç etmek isteyen göçmenleri Türkiye üzerinden göçe yönlendirmek isteyen göçmen kaçakçıları için çok büyük bir fırsat sunmaktadır. Ülkemizde faaliyet gösteren terör örgütleri de, hem bizzat göçmen kaçakçılığı faaliyetleri yürütmekte, hem de göçmen kaçakçılarından vergilendirme adı altında pay almaktadır. PKK terör örgütünün bazı mensuplarının, Edirne üzerinden Avrupa'ya yasa dışı yollardan çıkış yaparak örgütün Avrupa'daki yapılanmasına katıldığı, benzer şekilde Avrupa'da IŞİD sempatisi taşıyan şahısların, ülkemiz üzerinden Irak, Suriye ve Afganistan'a gelerek buralardaki çatışma bölgelerine katıldıkları bilinmektedir. Bu geçişlerin tamamı göçmen kaçakçılığının konusunu oluşturmaktadır. Yani göçmen kaçakçılığı, hem örgüte gelir kaynağı sağlamak hem de bir ülkeden diğerine geçişi kolaylaştırarak terör örgütü mensuplarının hareket alanını

⁶⁵Yayla, s.432.

⁶⁶Süleyman Aydın,-Yakup Yılmaz, Yolsuzluk ve Mali Suçlar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.

geniřletmektedir⁶⁷. PKK ayrıca, haklarında soruşturma, kovuşturma veya yakalama kararı bulunan üye ve sempatizanlarını yasa dışı yollarla sınırdan geçirerek Avrupa'ya götürmekte, burada siyasi iltica talep başvurusu yapmaları için onları yönlendirmekte ve Avrupa ülkelerince bu şahıslara yapılan maddi yardımlardan pay alarak ayrıca gelir elde etmektedir⁶⁸.

Bu noktada değinilmesi gereken önemli hususlardan biri de, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti faaliyetlerinin terörizmin finansmanı kapsamında değerlendirilebilmesi için failin örgüte gelir veya kaynak sağlama kastını taşıması gerektiğidir. Failin bu kastı taşımadan, terör rgt mensubunu ülkeye sokması veya ülkeden çıkarması terörizmin finansmanı kapsamında deėerlendirilemeyecektir⁶⁹. Kanaatimizce bu noktada koşullarının varlığı halinde silahlı terör örgütüne yardım etme suçunu tartışmak mümkündür.

1.2.4.1.4. Haraç Toplama, Hırsızlık, Gasp ve Fidyeye

Terör rgtleri, çoğu zaman faaliyet yürüttükleri bölgelerde özellikle kendi ideolojilerine karşı bir duruş sergileyen zengin esnaf ve iş adamlarından, koruma, vergi ve aidat gibi adlar altında zorla ve baskı ile haraç toplamaktadır. Haraç vermeyi kabul etmeyenlerin ise ticari kuruluşlarına fiziksel olarak zarar verilmekte, kendileri veya sevdikleri darp edilmekte, kaçırılarak örgütün esareti altına alınmakta, hatta ev ve işyerlerine bombalı eylem dahi yapılabilmektedir. Diğer yandan, yukarıda da izah edildiği üzere, terör örgütleri, bir şekilde işlerini kolaylaştırdıkları organize suç şebekelerinden de, sundukları desteğin karşılığı olarak haraç toplamaktadırlar. Bu noktada örgüte gönüllü yapılan maddi yardım ve bağış ile haraç birbirine karıştırılmamalıdır. Maddi yardımda gönüllülük söz konusu iken, harata zorla alma söz konusudur. Dolayısı ile, bir terör örgütünün suç eyleminde kullanılacağı bilinmesine rağmen gönüllü olarak örgüte finansal destek sağlamak terörizmin finansmanı suçunu oluştururken, can ve mal güvenliğini korumak adına kendisinden istenen haracı örgütün eylemlerinde kullanılacağını bilse bile vermek zorunda bırakılmak, terörizmin

⁶⁷ Mehmet Gödekli, s. 58

⁶⁸ Aykın ve Gümüşay, s.358.

⁶⁹ Mehmet Gödekli, s. 58

finansmanı suçunu oluşturmaz. Çünkü burada haraç verenin iradesi, örgütün baskı cebir ve şiddet araçları vasıtasıyla devre dışı bırakılmıştır.

Nispeten küçük çaplı terör örgütleri, eylem ve faaliyetlerini finanse edebilmek adına hırsızlık suçuna da başvurabilmektedirler. Bu noktada, bankalar, finansal kuruluşlar ve büyük sermayeli iş yerleri örgütler için potansiyel hedefler haline gelmektedir. İspanya'daki terör örgütü ETA uzun bir süre örgüt gelirlerini hırsızlık ve soygun faaliyetlerinden tedarik etmiş, fakat daha sonra gerek yakalanma riskinin yüksek, gerekse de elde edilen gelirin düşük olması nedeniyle bu faaliyetlerine son verme kararı almıştır⁷⁰. Türkiye'de faaliyet gösteren Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi ve Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu isimli örgütler de kuruluş dönemlerinde hırsızlık ve soygun yöntemleri ile gelir elde etmişlerdir.

Fidye alma da, terör örgütlerinin finansal gelir elde etmek için kullandığı yöntemler arasındadır. Özellikle zengin işadamı, bürokrat veya siyasi liderler örgüt tarafından kaçırılarak, serbest bırakma karşılığında yüklü miktarlarda fidye istenmekte, böylelikle kısa yoldan büyük meblağlar örgüte kazandırılabilir. Fidye için adam kaçırmamanın bir diğer yönü de, bu kaçırma fiili sırasında örgütlerin medyada gündem olarak propagandalarını yapma imkanı sunmasıdır. Örneğin ETA terör örgütü, 1980'li yıllarda bir iş adamını kaçırarak fidye parası olarak bir buçuk milyon dolar gelir elde etmiş, yine aynı dönemde başka bir iş adamını ise 2,8 milyon dolar fidye aldıktan sonra serbest bırakmıştır⁷¹.

1.2.4.2. Yasal Fonlar

Terör örgütlerinin bir önceki kısımda açıklanan yasa dışı yollardan elde ettikleri gelirlerin yanı sıra, yasal görünümlü yollardan temin ettikleri fonlar da bulunmaktadır. Yasal fonların örgütler ile ilişkisinin, yasa dışı fonlara kıyasla daha zor olması, örgütleri yasal yollardan fon temin etme noktasında motive etmektedir. Terör örgütlerinin

⁷⁰Hakan Ardor, Terör ve Ekonomi. (Ed.) Haydar Çakmak, Terörizm (s. 128). Ankara: Barış Platin Kitapevi, 2007, 117.

⁷¹Loretta Napoleoni, The New Economy of Terror, How Terrorism is Financed. Forum on Crime and Society, 4(2), 2004, 31–49. Retrieved from https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Forum/V05-81059_EBOOK.pdf, s.35.

finansmanlarında kullandıkları yasal görünümlü fonlar aşağıda maddeler halinde açıklanmaktadır.

1.2.4.2.1. Aidat ve Bağışlar

Aidat ve bağışlar, terör örgütünün yasal görünümlü yollarda elde ettiği en yaygın gelir türlerindendir. Örgütler üyelerinden aidat altında fon toplarken, sempatizan kitlesinden ise bağış adı altında maddi gelir sağlamaktadırlar. Örgüt üye ve sempatizanlarından temin edilen bu aidat ve bağışlar, bir yandan örgütün finansal ihtiyaçlarını karşılar, diğer yandan da üye ve sempatizanların örgüte olan bağlılıklarının sürekli sınanması ve örgüt ile kurulan ilişkinin maddi fedakarlıklar yoluyla daha da artmasına neden olmaktadır. Hizbullah gibi birtakım örgütler, bu aidatları toplarken gönüllülük yerine üyelerine baskı yaparak aidatların ödenmesini sağlamaktadırlar⁷².

Terör örgütüne yapılan gönüllü ödemeler nakit formunda olabileceği gibi, para değerine haiz taşınmaz mal ve eşyalar da olabilmektedir. Bazı örgüt mensupları, örgüte maddi fon temini bakımından ev, araba, altın, tarla, hisse senedi, kıymetli eşya gibi bir çok ekonomik değere sahip kaynağı bağış yapabilmektedirler. Diğer yandan, özellikle dini motifli terör örgütlerinde aidatın yanında düzenli olarak kurban, zekât ve fitre adı altında da maddi fon temini sağlanmaktadır.

Özellikle örgütle bağı olan ve hayır kurumu adı altında faaliyet gösteren bazı vakıf, dernek ve yardım kuruluşları, gerek üye ve sempatizanlardan, gerekse de örgütle hiçbir ilgisi olmayan fakat ihtiyaç sahiplerine yardım yapmak isteyen hayırsever insanlardan topladıkları para, zekat, fitre, kurban derisi ve diğer kaynakları örgütün amaç ve faaliyetleri için aktarabilmektedirler. Amerika’da 2000 yılında dini motifli örgütlere aktarılmak üzere hayır kurumlarından yaklaşık dört milyar dolar para toplandığı ifade edilmektedir. Bu kurumlar vasıtasıyla toplanan bu meblağ, daha sonraları peyderpey Orta Doğu’daki çatışma bölgelerinde bulunan örgüt mensuplarına aktararak terörizmin finansmanı için büyük bir kaynak sağlanmıştır⁷³. Hayır kurumları aracılığı ile terörizmin finansmanı, terör örgütleri için (özellikle Cihatçı terör

⁷² Mango, Andrew. Türkiye’nin Terörle Savaşı. (çev. Orhan Azizoğlu). İstanbul: Doğan Kitap, 2005, s.93.

⁷³ Saadat Rustemova, Küresel terörizm. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s.122.

örgütlerinde) operasyonlarını finanse ederken aynı zamanda faaliyetlerinin gizli kalmasına imkân sağlayan muhtemel bir alternatif olarak da düşünülmelidir. İngiltere’de Hazine Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının ortak raporunda, terör örgütlerinin hayırsever yardım kuruluşları sömürerek eylemlerine finans sağladığına dikkat çekilmektedir⁷⁴.

1.2.4.2.2. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar

Terör örgütlerine yasal yollardan fon sağlamada kullanılan bir diğer yöntem ise, kara amacı taşımayan dernek, vakıf ve sivil toplum kuruluşları üzerinden toplanan gelirlerdir. Bu kuruluşlar, terör örgütlerinin legal yapılanmaları tarafından yönetilmekte, bu kuruluşlar tarafından toplanan mali kaynaklar ise örtülü bir şekilde örgüte aktarılmaktadır. Bu kuruluşların devlete ve kamuoyuna yansıttığı faaliyet alanı tamamen yasal görünümlü olduğundan, örgütle hiç alakası olmayan gerçek ve tüzel kişiler de bu kuruluşlara yardım yapmakta ve farkında olmadan terör örgütlerine finans temininin bir parçası haline gelebilmektedirler. Diğer yandan, bahse konu kuruluşların örgütün legal yapılanması olduğunu bilen örgüt üyesi veya sempatizanları da, örgüte kendi rızaları ile aktaracakları para nedeniyle herhangi bir adli takibata maruz kalmama noktasında kendilerini garanti altına almaktadırlar. Zira yardım yaptıkları kuruluş görünürde tamamen yasaldir ve yardım yapan kişinin bu kuruluşun örgütün arka bahçesi olarak çalıştığını bilmemesi makul bir gerekçe teşkil edebilecek niteliktedir. Bu yasal görüntü, terörizmi finanse edenler ile örgüt arasındaki hukuki ve mali ilişkiyi de bulandırmakta ve finansçıların adli sorumluluğunu büyük oranda ortadan kaldırmaktadır.

Kar amacı gütmeyen kuruluşlar üzerinden finansman temini, PKK terör örgütü tarafından oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Örgütün özellikle Avrupa’da bu şekilde kar amacı taşımayan 400’e yakın kuruluşu yönettiği ve bu kuruluşlardan elde edilen gelirlerle örgütün dağdaki militan kadrosuna lojistik ve mali fon sağladığı ifade edilmektedir⁷⁵.

⁷⁴The financial challenge to crime and terrorism, 2007, s. 52, Norwich. Retrieved from https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.hm,treasury.gov.uk/d/financialchallenge_crime_280207.pdf

⁷⁵Alkan, s.2.

Terörizmin Finansmanına ilişkin FATF raporu⁷⁶ kâr amacı gütmeyen kuruluşların terörizmin finansmanına konu olmasını durdurmanın, bu konudaki küresel mücadelede hayati önem taşıdığını vurgulamaktadır. Hayırseverlik sisteminin terör örgütleri tarafından ne derece istismar edildiğini görüşmek için bir araya gelen uluslararası bir çalışma grubu, aldığı kararda bu kurumları ikiye ayırmaktadır. Birinci grupta, terörizmin finansmanını gizlemek amacıyla doğrudan terör örgütleri tarafından kurulan "suç ortağı" kâr amacı gütmeyen kuruluşlar yer alırken, ikinci grupta ise terör örgütü mensuplarının gizlice içerisine sızarak içeriden sömürdüğü, örgüt tarafından kurulmayan ve örgütle normalde ilgisi bulunmayan hayır kuruluşları yer almaktadır.

Filistin Kurtuluş Örgütü, Hamas, Hizbullah, Geçici İrlanda Cumhuriyet Ordusu ve Tamil Kaplanları gibi birçok örgüt, bu şekilde hayır kuruluşlarının yönetim kadrolarına sızarak, bu kuruluşlar üzerinden kendilerine finansal fon sağlamaktadırlar⁷⁷. Bu nedenle, sömürünün potansiyel riskini azaltmak amacıyla özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra, hayır kurumları her zamankinden daha fazla inceleme altında olmuştur. Bu kapsamda, ilk kez G7/P8 Bakanlar Terörizm Konferansı ve 51/210 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurul Kararında terörizmin finansmanı açısından terör örgütleri ve hayır kurumları arasındaki bağlantılar gündeme getirilmiştir⁷⁸. Bu kararların ilk meyvesi olarak, Amerika'da faaliyet gösteren sekiz hayır kurumunun, terörist faaliyetleri ve eylemleri finanse ettiği belirlenmiş ve bu kurumlar kapatılarak kurumlar hakkında adli tahkikat başlatılmıştır⁷⁹. Alınan kararlar kapsamında güvenlik birimleri, terör örgütlerinin ve üyelerinin hayır kuruluşlarına nasıl sızdıklarını ve bu noktada bu kuruluşların istismara yol açabilecek ne tür zafiyet noktalarının bulunduğunu araştırmaya başlamışlardır.

Yapılan araştırmalarda, pek çok ülkede kar amacı taşımayan kuruluşların devlet tarafından gözetim ve denetiminin oldukça yetersiz olduğu görülmüş, kuruluşların tüzel

⁷⁶Terrorist Financing. (2008)., <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/28/43/40285899.pdf>, (18.01.2019), s.11.

⁷⁷Jeroen.Gunning, Terrorism, charities and diasporas: Contrasting the fundraising practices of Hamas and al Qaeda among Muslims in Europe. (pp. 93–125). (Eds.), Thomas J. Biersteker- Sue E. Eckert. Countering the Financing of Terrorism, 2008, London; New York: Routledge.

⁷⁸G7/P8 Ministerial Conference on Terrorism. (1996). Lyon. Retrieved from https://epic.org/privacy/terrorism/g7_resolutions.html

⁷⁹Glaser, L.D., *Anti-money laundering: Blocking terrorist financing and its impact on lawful charities*.2010, Washington,DC.Retrieved,fromhttp://financialservices.house.gov/media/file/hearings/111/final_glaser_testimony%0A_on_charities.pdf, s. 8

kişilikleri, yöneticileri ve üyelerine yönelik kayıtların neredeyse hiç tutulmadığı görülmüştür⁸⁰.

Hayır kuruluşları, terör faaliyetlerinin herhangi bir şüphe uyandırmaması için etkin bir örtü işlevi de görmektedirler. Örneğin hayır işleri kisvesi altında personel ve kaynak aktarma ve çatışma bölgelerine gitme terör örgütleri için uygun bir kanal olabilir. Filistin'deki Hamas, hem örgüt mensuplarının hayatlarını idame ettirmeleri için, hem de terör eylemlerini planlamak ve gerçekleştirebilmek için gerekli olan parayı yasal bir yoldan temin edebilmek adına mensuplarını, bölgedeki hayır kurumları ve sosyal hizmet kuruluşlarında çalıştırmaya teşvik etmektedir⁸¹.

Yukarıda bahsi geçen işlevlerine ek olarak, bir hayır kuruluşu kurma veya var olan bir kuruluşa sızma, terör örgütünün o kuruluşun altyapısını eleman temini bakımından da kullanmasına olanak sağlamaktadır. Terör örgütlerinin bir şekilde sızdığı kuruluşlara başkaca insani amaçlarla gidip gelmeye başlayan şahıslar, bu şekilde örgütün propagandasına da açık hale geleceklerdir. Bu durum, hayır kuruluşlarının terör örgütlerine finansman üretmenin yanında ideolojileri için sempatican desteği üretme bakımından da katkı sunacağı aşikardır⁸². Örneğin Levitt⁸³, “Hamas Politics, Charity and Terrorism in the Service of Jihad” isimli kitabında Hamasın ilişkili olduğu hayır kuruluşlarının ve sosyal örgütlerinin Filistin toplumunu radikalleştiğini ve faaliyetlerinin daha ılımlı Filistinli grupların aleyhine olarak Hamas için kökleşmiş bir destek oluşturduğunu ileri sürmektedir. Fakat genel olarak ve özellikle de Hamas örneğinde uluslararası toplum ihtiyaç sahibi insanların imdadına karşılık vermezse bu insanların “teröristlerle” ilişki kurması kaçınılmaz hale gelmektedir. Bazı durumlarda, ihtiyaç sahipleri, sırf temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına, terör örgütleri ile bağlantılı olduklarını bildikleri hayır kuruluşlarına gitmekte ve oralardan yardım talep etmektedirler. Bu durum, devletler ve hükümetlerin ihtiyaç sahiplerine örgütten önce

⁸⁰Brian C Poncy, *Violent Islamist extremism: Government efforts to defeat it*. Washington DC. Retrieved from <https://www.hsgac.senate.gov>, 2007, s.3

⁸¹Graniser, s.2

⁸²Poncy, s.3

⁸³Matthew Levitt, *Hamas : politics, charity, and terrorism in the service of jihad*. New York: Yale University Press.2007, s.6

ulaşıp gerekli sosyal ve ekonomik desteği sağlamasının ne derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

1.2.4.2.3. Örgütsel Yayınlardan Elde Edilen Gelirler

Terör örgütleri, ideolojilerini yaymak ve örgütleri lehine propaganda yapabilmek için medya araçlarına ihtiyaç duyarlar. Bu amaçla, yayınevi, gazete, televizyon, dergi, radyo kanalı, kitap, internet sayfası, internet bloğu veya sosyal medya platformu gibi birçok medya organı açarak bu araçlar üzerinden örgütsel propagandalarını sürdürürler. Bu medya organlarının örgüt propagandası dışında bir diğer getirisi de, örgüte finans temin edecek bir fon olarak kullanılmasıdır. Özellikle PKK gibi büyük çaplı terör örgütleri, kitap satışı, dergi aboneliği, gazete ve televizyon reklam gelirlerinden yüksek gelirler elde etmektedir. PKK terör örgütünün iki farklı gazetesi, dört adet televizyon kanalı, on üç radyo kanalı, on dokuz dergisi ve üç tane de basım evine sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, örgütün sırf örgütsel yayınlardan ne derece büyük meblağlar elde ettiği anlaşılabilecektir⁸⁴.

1.2.4.2.4. Ticari Faaliyetler

Terör örgütlerinin bir diğer yasal fon kaynağını, ticari faaliyetler neticesi elde ettiği gelirler oluşturmaktadır. Örgütle doğrudan iltisakı olmayan, veya örgütle ilişkisi sempatican düzeyinde olup mali denetime takılma riski bulunmayan kişiler adına açılan ticari işletmeler, yasal yollardan elde etmiş oldukları gelirlerin bir kısmını, terör örgütünün faaliyet ve eylemleri için aktarmaktadırlar. Burada ticaret sonucu elde edilen maddi gelir tamamen yasalıdır. Ne var ki bu gelirin aktarıldığı örgüt, tamamen yasa dışıdır.

Bu yasal ticari işletmelerin örgüt açısından bir diğer önemi de, kaçakçılık gibi yasa dışı yollardan kazanılan maddi gelirlerin bu şirketler üzerinden aklanmasıdır. Böylelikle, bu ticari kuruluşlar bir yandan yasal yoldan para kazanıp örgüte aktarırken, diğer yandan da örgütün yasa dışı yollardan kazandığı kara parayı aklama işlevi görmektedirler. Ayrıca, bu şirketlerin faaliyet alanına göre, örgütün yasa dışı

⁸⁴HasanAykın - Kevser Gümüşıay, Terörle Mücadelede Yeni Boyut Terörün Finansmanı ile Mücadele. In *Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı* (pp. 341–416).) Adalet Yayınevi. Ankara, 2008, s.353

faaliyetlerini kolaylaştırıcı bir rol üstlenme durumu da söz konusu olabilmektedir. Örneğin örgüt için ticari faaliyet gösteren bir uluslararası nakliye şirketi, örgütün yasa dışı kaçakçılık faaliyetlerinde kaçak malın bir ülkeden başka bir ülkeye taşınması için de kullanılabilecektir. Benzer şekilde, gerek örgütün militanları, gerekse de insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı mağdurları da, örgüte ait taşımacılık araçları üzerinden dikkat çekmeden bir yerden başka bir yere sevk edilebilecektir.

İşletilen şirketlerin yöneticileri, ya haklarında arama, yakalama kararı veya örgüte dair adli arşiv kaydı bulunmayan kişilerden oluşmakta, ya da bu kişilere sahte kimlikler düzenlenerek örgütle hiçbir ilgisi bulunmayan kişiler şirket yöneticiymiş gibi gösterilmektedir. PKK'nın Avrupa'nın bir çok ülkesinde kafe, çay ve kahve salonu ve restoran gibi dükkanlar işleterek buralardan elde ettiği gelirleri örgüte aktardığı bilinmektedir⁸⁵.

1.3. TERÖRİZMİN FİNANSMANI BAĞLAMINDA KARA PARA AKLAMA FAALİYETLERİ

Terörizmin finansmanın bir boyutu, terör faaliyetleri ise, diğer boyutu da bu terör faaliyetleri için maddi bir kaynak toplamak veya sağlamaktır. Terör örgütleri, 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde belirtilen, bir halkı korkutmak veya sindirmek, veya bir hükümeti veya uluslararası kuruluşu bir eyleme zorlamak amacıyla şiddet ve terör eylemlerinde bulunacak ve bu eylemler için de mali fon ve kaynağa ihtiyaç duyacaktır. Ne var ki, örgütün ideolojisi doğrultusunda gerçekleştireceği terör ve şiddet eylemleri için ihtiyaç duyduğu bu kaynakları her zaman örgütün üyeleri veya sempatizanlardan toplayamayabilir, toplasa bile bu kaynaklar yeterli olmayabilecektir. Bu durumda, örgütün eylemlerini gerçekleştirebilmek için bir mali kaynak arayışına gireceği muhakkaktır.

Bu kapsamda birçok terör örgütü, başta kaçakçılık olmak üzere yasadışı faaliyetler yürütmekte ve buralardan elde edilen gelirler, örgüte aktarılmaktadır. Çoğu zaman, bu faaliyetleri gerçekleştirenler örgütün militan veya üyeleri olmaktadır. Bu kişiler, örgüt üyelikleri dışında yasadışı gelir elde etmek için işlemiş oldukları yasadışı suç bakımından da ayrıca sorumlu olacaklardır. Örneğin uyuşturucu madde kaçakçılığı

⁸⁵Tulga Uyar, *Terörle Mali ve Hukuki Mücadele*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008, s. 46

yapıp kaçakçılıktan elde ettiği geliri örgüte aktaran kişi, hem uyuşturucu madde kaçakçılığından hem de terör örgütü üyeliğinden cezalandırılacaktır. Kaçakçılık yapıp bu yasadışı geliri örgüte aktaran kişi, örgütün hiyerarşik yapısına dahil değilse, örneğin örgütün üyesi veya yöneticisi değilse, TCK'nın 220/7 hükmü delaleti ile TCK'nın 314/2 maddesi uyarınca örgüt üyesi gibi cezalandırılacaktır. Diğer yandan kişi temin ettiği yasadışı geliri örgütün belli bir terör eylemini finanse etmek amacıyla örgüte aktarıyorsa, verilecek cezanın ağırlığına göre 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, terörizmin finansmanı suçundan cezalandırılabilecektir.

İster gönüllü bağış gibi yasal yollardan, isterse de kaçakçılık ve soygun gibi yasa dışı yollardan temin edilmiş olsun, elde edilen mali kaynağın örgüte aktarım süreci, tüm örgütler açısından potansiyel bir risk taşımaktadır. Zira terör örgütlerinin militanlarının kendi üzerlerine kayıtlı banka hesapları bulunmamakta, hakkında arama kararı bulunmayan, hüküm giymiş ve cezası infaz edilmiş veya halen aktif olarak örgütle organik bağı bulunan üye ve sempatizanların mali hesapları da güvenlik birimlerince takip edilme potansiyeli taşımaktadır. Bu bakımdan, terör örgütünün kendisini veya eylemlerini finanse etmek amacıyla sağlanacak olan fonun aktarımı, örgütler için birtakım zorluklar barındırmaktadır. Bu zorlukları aşmanın en kolay yolu, aktarımın herhangi bir ticari kuruluş olmadan, yüz yüze ve elden teslim edilmesidir. Örneğin bir terör örgütü üyesi, örgütün legal derneğinden toplanan gönüllü bağışları belli periyotlarla dernekten alıp, örgütün dağ kadrosuna elden teslim ederek, finansman sürecinin denetim ihtimalini büyük oranda azaltmayı hedeflemektedir.

Ne var ki, dünya küreselleştikçe, terör örgütleri de küreselleşmekte, tek bir merkezde faaliyet yürütmek yerine dünyanın farklı yerlerinde faaliyet göstermekte ve eylem yapmaktadırlar. Örneğin PKK terör örgütünün Avrupa'nın birçok şehrinde örgütsel yapılanmaları mevcuttur. Buralarda hem örgüt adına terör ve suç faaliyetleri yürütülmekte, hem de burada yaşayan özellikle Kürt kökenli Türklerin örgüte yakın olan kesimlerinden bağış ve yardımlar toplanmaktadır.

İşte terörizmin finansmanı suçu ile karapara aklama faaliyetleri, daha çok toplanan fonun elden temininin zorlaştığı ve bir şekilde ticari sisteme yasal olarak dahil edilerek örgüte ulaştırılması gereken durumlarda bir araya gelmektedirler. Ne var ki

kara paradan bahsedebilmek için, aktarılabak fonun bir suç faaliyetinden elde edilmiş olması gerekmektedir.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değeerlerini aklama suçu, Türk Ceza Kanunu'nun 282. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değeerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiğı konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki kanunda da, suç geliri; suçtan kaynaklanan malvarlığı değeerini, aklama suçu ise TCK 282'de düzenlenen suçu ifade etmektedir.

Bu bakımdan, terörizmin finansmanı ile kara para aklama suçu arasındaki ilişki, bir terör eylemini finanse etmek için toplanan ve yasadışı yolla elde edilen paranın kaynağının gizlenmesi veya yasal değeerlere dönüştürülmesi ile ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan, kara para aklama suçunun öncül suçu, esasında terörizmin finansmanı eylemini finanse etmek için gerçekleştirilen ayrı bir suç faaliyeti olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğın bir terör örgütünün Avrupa'daki yapılanması, örgütün sansasyonel şiddet eylemlerini finanse edebilmek amacıyla insan kaçakçılığı faaliyeti yapıyor, daha sonra da bu parayı gerek mali denetimin zayıf olduğı ülkelere çıkararak orada bankacılık sistemine dahil ederek, gerekse de kurduğı legal görünümlü dernek, vakıf ve şirketlerle paranın gayri meşru kaynağını gizleyip yasallaştırarak nakit formundan kurtarıp finansal sisteme sokuyorsa, TCK 282 kapsamında kara para aklama suçu gerçekleşmiş olacaktır. Daha sonra bu paranın, bahse konu terör örgütünün 6415 sayılı kanunda belirtilen terör ve şiddet eylemlerinde kullanılması amacıyla örgüte aktarılması halinde ise, terörizmin finansmanı suçu işlenmiş olacaktır. Böyle bir durumda, suç gelirlerinin (kara para) terör eylemlerinin finansmanında kullanılmak üzere aklanması durumu söz konusu olmaktadır.

Bu bakımdan, terör örgütlerinin maddi kaynak arayışı kapsamında gerçekleştirmiş olduğı suç faaliyetlerinden elde etmiş oldukları nakit para, nakdi formundan arındırılarak bankacılık sistemine yasal bir şekilde dahil edilmekte, böylelikle paranın örgüte ait başka legal görünümlü hesaplara aktarımı

kolaylaşmaktadır. Diğer yandan, terör örgütlerine yönelik yapılan ani operasyonlarda suçtan elde edilen nakit paranın tespit edilmesi ve bu paraya CMK'nın 128. maddesi kapsamında el konulması söz konusu olacağından, terör örgütleri oluşturdukları fonu, eylemler için örgüte aktarmadan önce aklamakta ve böylelikle bahse konu fonun ele geçirilme ve el konulma ihtimalini düşürmeye çalışmaktadırlar.

Terör örgütlerinin suç faaliyetlerinden elde ettikleri maddi geliri yasal bir görünüme sokma sürecine, yerleştirme aşaması adı verilmektedir⁸⁶. Bu aşamada örgütler, ya kara parayı denetimin az olduğu başka ülkelere fiziki olarak çıkarıp oradaki bankalara yatırmakta, ya mali denetime takılmayacak şekilde küçük miktarlar halinde bölerek örgütle doğrudan iltisakı bulunmayan ve güvenlik birimlerinin dikkatini çekmeyecek kişiler adına hesap açarak bu kişiler üzerinden ülke içerisinde farklı bankalara yatırmakta, ya da bu nakit parayı araç, ev ve hisse senedi gibi gayri menkul değerlere dönüştürmektedirler. Ayrıca, terör örgütleri, birtakım organize suç örgütleri ile iş birliği yaparak bu suç örgütleri tarafından işletilen finansal kuruluşlar vasıtasıyla da suçtan elde ettikleri gelirleri mali sisteme dahil edebilmekte ve daha sonra bu fonu terör eylemleri için kullanarak terörizmin finansmanı suçunu gerçekleştirebilmektedirler⁸⁷.

Tüm bu işlemler sırasında terör örgütlerinin en temel hedefi, nakit formundan kurtarılan geliri yasadışı kaynağından, yani örgütün kendisinden olabildiğince uzaklaştırmak, diğer bir deyişle maddi fon ile örgüt arasındaki organik ilişkiyi ortadan kaldırmaktır. Böylelikle, terör örgütünün eylemleri için kullanılacak olan maddi değerlerin izinin sürülmesi, tespit edilerek el konulması oldukça zor hale gelecektir. Özellikle bankacılık sistemine dahil edilen kara para, örgütün hem yurt içi hem de yurt dışı eylemlerinin finansmanı için hızlı ve kolay bir şekilde aktarılabilecektir.

Terörizmin finansmanı ve kara para aklama faaliyetleri arasında her ikisinin de bir öncül suçu olması ve daha sonra bu öncül suçtan elde edilen kaynağın başka bir amaç için kullanılması itibarıyla oldukça ilişkili görünmektedir. Nitekim, 1373 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararında kara para aklama ile terörizm

⁸⁶Mehmet Aksakal, *Karapara Aklama suçu ile Organize Suçu ve Terörizmin Finansmanı Suçu Arasındaki İlişki ve Mücadele Yöntemleri*. Balıkesir Üniversitesi, 2008, s.135

⁸⁷Süleyman Aydın, *Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2008, .s.327

arasındaki ilişki açıkça ifade edilmektedir. Bahse konu kararın 4. maddesinde, uluslararası terörizm ve uluslararası örgütlü suçlar, yasadışı uyuşturucu, kara para aklama, silah kaçakçılığı ve nükleer, kimyasal, biyolojik ve ölümcül tehlike teşkil eden diğer maddelerin yasadışı aktarımı arasındaki yakın ilişki kaygıyla not edilmiş ve bu itibarla bölgesel ve uluslararası ölçekte bu vahim soruna karşı harekâtın güçlendirilmesi ve uluslararası güvenliğe getirdiği ağır tehdidin önlenmesi amacıyla sarf olunan güçlerin işbirliğinin kuvvetlendirilmesi gereğinin altı çizilmiştir⁸⁸. Dünya Bankası ve IMF'nin kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele konulu bir raporunda; karapara aklama, kriminal bir faaliyetten edinilen gelirin gayri meşru kökenini gizlenmesi için kamufle edilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Aynı raporda terörizmin finansmanı ise terörist faaliyetlerde yer alanların, bunları planlayanların ya da destek olanların finanse edilmesi olarak tanımlanmıştır⁸⁹.

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi ve Uluslararası Para Fonu'nun Kara paranın aklama ve terörizmin finansmanına dair model mevzuatına göre kara para aklama, meşru bir kaynaktan kazanılmışçasına suçtan elde edilen gelirin kişi veya gruplarca kamufle edilmesidir. Aynı belge terörizmin finansmanını terörist bir faaliyetin gerçekleştirilmesinde kullanılmak için para toplama süreci olarak tanımlanmaktadır.

Gerek her iki suçun ayrı kanunlarla düzenlenmesi (finansman:6415, kara para: 5549), gerekse de tanım ve içerik bakımından farklı anlamlar içermesi, bu iki suçun birbirinden tamamen farklı şeyler olduğu ve örtüşemeyeceği izlenimini oluşturabilir. Örneğin İbrahim Warde⁹⁰, kara para aklamayı illegal faaliyetlerden elde edilen gelirin gizlenmesi olarak tarif eder ve kazanç amacıyla işlenen suçun ise bunun dışında olduğu görüşündedir. Oysa ki bizce Warde aradaki temel bağlantıyı gözden kaçırmaktadır. Çıkar amaçlı suç örgütleri suçtan elde ettikleri malvarlığı gelirlerini aklayarak meşru bir kaynak haline dönüştürmeye çalışırken, terör örgütlerinin ise

⁸⁸BM Güvenlik Konseyinin 1373 No'lu Kararı. (2001). Retrieved from http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/terorun_finansmani/uluslararasi_mevzuat/BirlesmisMilletler/BM_1373_Karar.htm

⁸⁹Schott, P. A.,

⁹⁰İbrahim Warde, *The price of fear : the truth behind the financial war on terror*. New York: University of California Press, 2007, s.123

eylemlerinde kullanacakları kara parayı meşru bir kaynağa dönüştürme gibi nihai bir hedefleri bulunmamaktadır. Terör örgütlerinin ve üyelerinin nihai amacı, yasadışı olarak elde ettikleri paranın kendileri ve örgütleri ile olan ilişkisinin gizlenmesi ve bu kaynağın en güvenli bir yolla örgütün eylemleri için fon olarak örgüte aktarılabilmesidir.

Williams⁹¹, kara para aklama ile terörizmin finansmanı suçu arasındaki ilişkiyi “birtakım terör örgütlerinin kara para aklama faaliyetlerine benzer yöntemleri kullandıkları” şeklinde özetler. Böylece, terör örgütlerinin, organize suç örgütlerinden farklı amaçlarla da olsa, kara para aklama tekniklerini kullandıklarını ifade eder. Nitekim kara para aklama suçuna karşı verilen mücadele, uyuşturucu madde ticaretinden terör faaliyetlerine kadar birçok suçla mücadelenin önemli bir kısmını oluşturmaktadır⁹². Her ne kadar aklama amacı organize suç örgütleri ve terör örgütleri arasında farklılık gösterse de, her iki örgüt türünde de oldukça benzer aklama yöntemleri kullanılmaktadır. Başka bir deyişle, kara para aklama kirli parayı yasal kanallara kaynağını gizlemek için aktarmak ise, terörizmin finansmanı hem kirli hem de temiz parayı terörist faaliyetlerde kullanmak için yasal mali sisteme dahil etme çabasıdır⁹³.

Aradaki temel fark, terör örgütleri terörizmin finansmanı kapsamında terör eylemlerinde kullanmak amacıyla parayı aklarken, suç örgütlerinin amacı aklanılan parayı yasal sisteme dahil ederek kolaylıkla kişisel ve örgütsel çıkarlar için kullanmaktır. Özet olarak, yasa dışı yollardan elde edilen mal varlığının terörizmin finansmanı suçu amacıyla kullanılmak için aklanması, “tersinden kara para aklama” olarak da nitelendirilebilir⁹⁴. Böyle bir durumda kanun koyucunun kara para aklama faaliyeti ile mücadelesindeki asıl amaç, TCK’ nın 282. maddesi kapsamında işlenen kara para aklama suçunu önleme değil, bu para vasıtasıyla 6415 sayılı kanunda

⁹¹PhilWilliams, Warning indicators and terrorist finances. In *Terrorist financing and state responses: A comparative perspective* (pp. 72–90). Stanford, CA: Stanford University Press, 2007. s. 86

⁹²Wouter. H. Muller, *Anti-money laundering: International law and practice*. West Sussex: John Wiley - Sons.,2007, s.85

⁹³Kenneth S. Blazjewski, The FATF and its institutional partners: Improving the effectiveness and accountability of transgovernmental networks. *Temple International and Comparative Law Journal*, 28(1), 1–61.,2008, s.3

⁹⁴Michael Lauber, Financing terror, An Overview. *Terrorism Monitor*, 2005, 20(2).

belirtilen terörizmin finansmanı ve yine 3713 sayılı kanunda belirtilen terör suç ve eylemlerinin önüne geçilmesi olacaktır.

Terörizmin finansmanı için kullanılacak kara paranın, temin edildikten sonra doğrudan eylem için örgüte aktarılmak yerine aklanmasının önemli bir nedeni de, örgütün temin ettiği maddi fonun eylem için gereken miktardan çok daha yüksek miktarda olma durumudur. Suçtan yüksek miktarda yasa dışı maddi gelir elde eden örgütün bu fonu başkaca eylemler için de ileriye dönük kullanabilmesi için, paranın güvenliğinin sağlanması, bu açıdan da aklanması gerekmektedir. Soner Çağaptay’a göre, PKK terör örgütünün Avrupa’daki uyuşturucu madde ticaretinden elde ettiği yasa dışı gelir yaklaşık 2.5 milyar dolardır⁹⁵. Bu nedenle, her ne kadar terör örgütlerinin asıl amaçları para kazanmak olmasa da, kazanmış oldukları yasa dışı gelirleri ileriye dönük olarak terörizmin finansmanı yönüyle kullanabilmeleri için, kara para aklama ihtiyacı hissetmektedirler.

Bu durum, esasında kolluk için bir avantaj olarak da yorumlanabilmektedir. Zira hiyerarşik yapısı itibarıyla gizliliğe azami özen gösteren, örneğin bu bakımdan cep telefonu kullanmayan ve hücre yapılanması üzerinden faaliyetlerini sürdüren bir terör örgütüne, bahse konu örgütün kara para aklama faaliyetleri deşifre edilerek ulaşmak daha mümkün görünmektedir. Ayrıca, terörizmin finansmanı ve kara para aklama faaliyetlerinin denetimi neticesinde maddi fonu tespit edilerek el konulan veya müsadere edilen örgütün gerek eylemsel gerekse de örgütsel faaliyetlerinin devamı için ihtiyaç duyacağı gelir tükenecek ve örgüt birçok faaliyet ve suç eylemini yapamaz hale gelebilecektir.

Terörizmin finansmanı ve kara para aklama faaliyetleri arasındaki farklılıklar Tablo 2’de sunulmaktadır.

⁹⁵Soner Çağaptay, Can the PKK renounce violence? *Middle East Quarterly*, 14(1), 2007, 45–52.

Tablo 1.1. Terörizmin Finansmanı ve Kara Para Aklama Arasındaki Farklılıklar

Terörizmin Finansmanı	Karapara Aklama
Motivasyonu İdeolojik	Motivasyonu hırs
Doğrusal fon akışı	Dairesel Fon akışı
Orta vadedeki amaç terör örgütü üyeleri arasındaki bağlantıyı gizlemek	Orta vadedeki amaç yasadışı kaynakları gizlemek
Nihai hedef terörist aktivite	Nihai hedef yasal mal varlıklarına kavuşmak
Suç faaliyetinin yanı sıra para hayır kurumları, göçmen toplulukları, zengin şahıslar, devlet sponsorları vb. kaynaklardan de gelebilir.	Tek kaynak suç faaliyetlerinden elde edilen paradır.
Bazı durumlarda ihtiyaç duyulan miktar bir operasyon hücresinin günlük masrafı bile olabilmektedir.	Motivasyon ve karşılaşılan muhtemel riske uygun olarak aklama için yüksek miktarlarda paraya ihtiyaç vardır.

Kaynak: (Lormel, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK CEZA HUKUKUNDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLER

2.1. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN TARİHİ GELİŞİMİ

2.1.1. 765 Sayılı (Mülga) Türk Ceza Kanunu Kapsamında Terörizmin Finansmanı Suçu

Terörizmin finansmanı suçunun, ceza yasalarında bağımsız bir suç olarak düzenlenmesi, tüm dünyada 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra yaygınlaşmaya başlamıştır. 11 Eylül saldırılarından sonra, terörizmin finansmanı suçuna dair özel düzenlemeler mevzuatlara girmeye başlamış, ülkemizde de ilk olarak 29.06.2006 tarih ve 5532 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la birlikte terörizmin finansmanı suçuna dair bağımsız bir düzenleme getirilmiştir. 2006’da yapılan bu değişikliklerle, hem 5532 sayılı bahse konu kanunun 7. maddesinde hem de 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 8. maddesine “terörizmin finansmanı” suçu müstakil olarak eklenmiş ve terörizmin finansmanı suçuna ilişkin doğrudan cezai müeyyideler getirilmiştir⁹⁶. 5532 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce Terörle Mücadele Kanununda terör suçları cezalandırılmasına karşın, terörizmin finansmanına ilişkin her hangi bir hükme yer verilmemiştir⁹⁷. Ancak bu durum değişiklik yapılamadan önceki halinde terörizmin finansmanı eyleminin cezalandırılmadığı anlamı taşımamaktadır; zira TMK’nın 7. maddesinde terör örgütü mensuplarına yardım edilmesi ve bunlara destek olunması fiilleri için cezai müeyyide öngörülmüştür⁹⁸.

3713 sayılı ve 12.04.1991 tarihli Terörle Mücadele Kanunu yürürlüğe girene kadar, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin cezalar için, o tarihte yürürlükte olan ve 2005 yılında tamamen yürürlükten kaldırılan 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki 140,

⁹⁶Ferhat Kara, Terörün Finansmanı ve Karapara Aklama Suçları, Vergi Müfettişleri Derneği, Vergi Raporu Dergisi Ücretsiz Eki, Ankara, 2018, s.148

⁹⁷ Mehmet Gödekli, s. 245

⁹⁸ Mehmet Gödekli, s. 245-246

141, 142 ve 163. maddeler geçerli olmuştur⁹⁹. Silahlı çeteye yardım başlığı altındaki 169. maddede, bu kapsamda uygulama alanı bulan hükümlerdendir. Bu maddede yardım türleri olarak; suç işlemek amacıyla kurulan bir örgüte bilerek ve isteyerek barınma yeri gösterme, yardım etme, erzak, silah, cephane veya elbise tedarik etme veya hareketlerini kolaylaştırma eylemlerini saymaktadır. Fakat Yargıtay kararlarına bakıldığında, örgüte yardımın mali boyutu ile ilgili net bir teamülün oluşmadığı görülmektedir.

2.1.2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Kapsamında Terörizmin Finansmanı Suçu

Önceki bölümlerde de ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışıldığı üzere, terörizmin finansmanı suçu ilk olarak mevzuatımıza 3713 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ile girmiş, ardından 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının önlenmesi hakkındaki Kanunun yürürlüğe girmesi ile adı geçen Kanun kapsamında düzenlenmiştir¹⁰⁰. Yani 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda terörizmin finansmanı suçuna ilişkin bir müstakil bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, TCK'nın 282. maddesi ile aklama suçu, suçtan kalan malvarlığı değerini aklama olarak kanun sistematüğinde yer almıştır. Terörizmin finansmanı eyleminin, “Suçtan Kaynaklanan Mal Varlığını Aklama” maddesinde yer alan hükümle dolaylı olarak cezalandırıldığını söylemek, bu iki suç arasındaki yakın ilişki ve benzerlikler sebebiyle yanlış olmayacaktır. Bu maddede belirtilen “*Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkarmak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutmak*” suçtan kaynaklanan malvarlığını aklama suçunun öncül suçu olarak sayılan terörizmin finansmanı suçuna dolaylı yollardan vurgu yapmaktadır.¹⁰¹

⁹⁹ Mehmet Gödekli, s. 244

¹⁰⁰ Mehmet Gödekli, s. 247-248

¹⁰¹ Olcay Üstün, Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı İle Mücadele Konusundaki Yasal Düzenlemeler, Bankacılar Dergisi, sayı.74, 2010, s.60

2.1.3. Özel Kanunlarda Terörizmin Finansmanı Suçu (3713 Sayılı TMK ve 6415 Sayılı Kanun Kapsamında)

Terörizmin finansmanına ilişkin müstakil bir düzenleme yapılamadan önce, bu suça ilişkin cezalar 3713 sayılı Kanun'un mülga olan 7. maddesinin 2. fıkrasında yer alan yardım ve yataklık suçu hükümlerine göre cezalandırılmaktaydı. Ne var ki bu maddede yer alan yardım fiilinin örgüt kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlere yardım etme şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Yardımdan ne anlaşılması gerektiği spesifik olarak belirtilmemiş, terör örgütüne yardım ile ilgili kriter olarak mülga 765 sayılı TCK 169. maddede düzenlenen "silahlı çeteye yardım" düzenlemesi esas alınmıştır. Zamanla terör örgütlerinin ulusal sınırları aşip uluslar arası bir boyuta evrilmesi, uluslar arası bir iletişim ve lojistik ağına sahip olmaları da Türk Kanun sisteminde terör suçlarının kapsamının genişletilmesi yönünde zorunluluklar doğurmuştur¹⁰². Bu nedenle terörizmin finansmanı suçunun doğrudan mevzuatta yer almasına olanak sağlayan 5532 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7. maddesi ile, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun mevcut 8. maddesi mülga sayılarak şu şekilde bir hüküm sevk edilmiştir:¹⁰³

Terörizmin Finansmanı:

MADDE 8 – Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır. Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri ifade eder."

"Nitelikli hal

MADDE 8/A – Bu Kanun kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

"Tüzel kişilerin sorumluluğu"

¹⁰² Mehmet Gödekli, s. 256-257

¹⁰³Üstün, s.61

MADDE 8/B – Bu Kanun kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesine göre bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur."

3713 sayılı Kanun'a 2006'da eklenen ve terörizmin finansmanı suçunu düzenleyen 8. maddenin gerekçesi incelendiğinde; bu maddenin Birleşmiş Milletler tarafından 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan, ülkemiz tarafından 27 eylül 2001 tarihinde imzalanan 10.01.2002 tarihli ve 4738 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 01.03.2002 tarihli ve 2002/3801 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanan "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme"den kaynaklanan uluslararası yükümlülükler kapsamında düzenlendiği görülmektedir¹⁰⁴.

Gerekçede, *"terör suçlarının işlenmesi amacıyla, bilerek ve isteyerek finansman sağlamak suç oluşturduğuna göre; bu suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı değerleri hakkında, TCK'nın "kazanç müsadere" başlıklı 54'üncü maddesi hükümlerinin uygulanacağı açıktır. Bu nedenle, Kanuna bu konuya ilişkin ayrı bir hüküm konulması gereksiz görülmüştür"* açıklaması yer almaktadır.

2006 yılında müstakil olarak 3713 sayılı TMK'ya giren terörizmin finansmanı suçu terör suçunun işlenmesine bağlanmıştır (8. madde 1. fıkra). Bu bakımdan, terörizmin finansmanı suçunun işlenebilmesi için ön koşul, bu finansman fiilinin bir terör suçunun işlenmesi bağlamında gerçekleşmiş olmasıdır. Terör suçundan ne anlaşılması gerektiği ise, 2006 yılında 5532 sayılı Kanun ile revize edilen 3713 sayılı TMK'nın 3. maddesinde tanımlanmaktadır.¹⁰⁵ 5532 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile terör suçlarının tek tek sayılması yerine ilgili Kanunlara atıflar yapılmış, yapılan atıfların sayısı da artırılmıştır¹⁰⁶. 3. maddeye bakıldığında; *"26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 nci maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlar, terör suçlarıdır"*. TCK'da yer alan bahse konu maddeler incelendiğinde ise; Anayasayı ihlal, hükümete karşı suç, Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyan, yasama organına karşı suç, askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma, devletin

¹⁰⁴İzzet Özgenç, *Suç Örgütleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017, s.68-69

¹⁰⁵Faruk Turinay, *Terörle Mücadele Kanunu'na Göre Mutlak ve Nispi Terör Suçları*, İnsan-İnsan Dergisi, Bahar 2019, sayı.20, 2019, s.339

¹⁰⁶ Mehmet Gödekli, s. 258

birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, yabancı hizmetine asker yazma, yazılma, cumhurbaşkanına suikast, silahlı örgüt ve örgüte silah sağlamak suçlarının terör suçu kapsamına girdiği görülmektedir.

3713 sayılı TMK'ya eklenen ve terörizmin finansmanı suçunu düzenleyen 8. Madde ile birlikte artık terörün finansmanı ile ilgili TCK'nın silahlı örgüte ilişkin hükümlerine başvurulmasına gerek kalmaksızın, doğrudan 8. madde üzerinden cezalandırmanın önü açılmıştır.

Diğer yandan, 16 Şubat 2013 tarihinde resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6415 sayılı “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun”un 18. maddesi ile birlikte, Türk mevzuatında ilk defa terörizmin finansmanı suçunu müstakil olarak düzenleyen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun yukarıda bahsedilen 8. maddesi kaldırılmış ve yerine 6415 sayılı kanun geçerli sayılmıştır. Bu değişiklik, *“terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi kapsamında; 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bu Kanun kapsamındaki terör ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye ilişkin kararlarının uygulanması ile terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla”* düzenlenmiştir¹⁰⁷ (6415, 1. Madde).

Kanunun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddenin gerekçesine bakıldığında ise, terörizmin finansmanı kanunu ile üç hususun amaçlandığı anlaşılmaktadır. Gerekçede bu hususlar;

- Terörizmin Finansmanı suçunun Türkiye tarafından onaylanan 1999 tarihli BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmeyle uyumlu hâle getirilmesi,
- Terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi bakımından BM Güvenlik Konseyinin 1267 sayılı kararıyla oluşturulan Yaptırımlar Komitesi

¹⁰⁷ 6415 sayılı Kanunun Gerekçesi. (2013). Retrieved from <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/kanunmaddeleri?pkanunlarno=95757&pkanunnumarasi=6415>

ile yabancı devletler tarafından malvarlığının dondurulması yönünde alınan kararlar ve yapılan taleplerin yerine getirilmesi,

- Türkiye tarafından yurtdışında bulunan malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin talepler hakkındaki usul ve esasların belirlenmesi ve böylece taraf olunan uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin karşılanması olarak sıralanmıştır (“6415 sayılı Kanunun Gerekçesi,” 2013).

Kanunun görüşüldüğü TBMM Meclis Alt Komisyonunda, 1. maddedeki “terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi” ibaresi yeterli görülmemiş, malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin tedbir kararlarının, terörizmin finansmanın önlenmesi amacına yönelik olduğunun netlik kazanması açısından 1. maddeye “*terörizmin finansmanın önlenmesi amacıyla*” ibaresi de eklenmiştir.

Terörizmin finansmanının sağlanması ve teröre ait mal varlıklarının tespiti ve bu varlıkların kullanımının engellenmesine dair yasal çerçevenin çizilmesi 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun çıkmasından sonrasında gerçekleşmiş, uluslararası hukukta yer bulan bir çok uygulama bu kanun ile Türkiye hukukunda da yer almıştır¹⁰⁸. 6415 sayılı kanunun resmî gazetede yayınlanması öncesi ceza hukuku açısından geçerli olan 3713 sayılı TMK madde 8’deki (mülga) terörizmin finansmanı suçu, 6415’in yürürlüğe girmesi ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Esasında Birleşmiş Milletlerin terörizmin finansmanı ile ilgili sözleşmesinin gereklerini iç hukuk bağlamında yerine getirme amacı taşıyan bu yeni düzenleme, 3713 sayılı TMK’nın mülga olan 8. maddesinde belirtilen terörizmin finansmanı suçunu kısmi farklılıklarla yeniden tanımlamış ve bir bakıma bu tanımın çerçevesi biraz daha genişletilmiştir. Diğer yandan 6415 sayılı düzenleme ile birlikte terörizmin finansmanı yanında tüzel kişiliklere idari bir yaptırım unsuru olarak “malvarlıklarının dondurulması” tedbiri ve bu tedbire ilişkin usul ve esaslar da de özel bir kanun ile düzenlenmiştir. 22 maddeden oluşan ilgili kanunun en önemli özelliği, Türkiye’de ilk defakanunlamalvarlıklarınınidarikararadayanarakdondurulmasıolgusuhayatageçirilmiştir

109.

¹⁰⁸Burcu Gediz Oral, Terörizmin Finansmanıyla Mücadelede Vergilendirme ve Terör İlişkisi, Manisa Celal Bayar Üni. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.14, sayı: 4, Aralık 2016, s.347

¹⁰⁹Zeki Yıldırım, (2013b) , s.80

Terörizmin Finansmanı suçuna ilişkin özel bir kanun niteliği taşıyan 6415 sayılı Kanunda, terörizmin finansmanı suçuna konu yasak fiiller şu şekilde sıralanmaktadır (madde 3)

- Bir halkı korkutmak veya sindirmek veya bir hükümeti veya uluslararası kuruluşu bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmeye kaçınmaktan zorlamak için kasten insan öldürme veya nitelikli yaralama fiilleri,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında “terör suçu” olarak kabul edilen fiiller (TMK md. 3)
- Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu; Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşme’de, Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme’de, Diplomasi Ajanları da Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme’de, Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşme’de, Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşme’de, Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmeye Munzam, Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havaalanlarında Kanun Dışı Şiddet Olaylarının Önlenmesine İlişkin Protokol’de, Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme’de, Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokol’de ve Terörist Bombalamalarının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme’de yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiiller.

Yukarıda belirtilen 3. maddenin gerekçesinde, bahse konu yasak fiillerinin sıralanma nedeninin, esasında terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi değil, bu suçun önlenmesi olduğu vurgulanmıştır. 3. maddede sıralanan yasak fiillere 3713 sayılı TMK mevzuatımızdaki terör suçları haricindeki diğer terör eylemleri de eklenerek, terörizmin finansmanı suçunun Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesinde öngörülen hükümlerle uyumlu hale getirildiği belirtilmiştir.

Terörizmin finansmanı suçu; yukarıda belirtilen yasak fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlamak olarak tanımlanmıştır¹¹⁰ (6415, 4. Madde). Maddenin devamında, birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmadığı hükmüne yer verilmiştir.

“Fon” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği de, 6415 sayılı kanunun 2. maddesinin c bendinde tanımlanmıştır. Buna göre, “*Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge*”, fon olarak sayılmaktadır. TMK’da yer alan düzenlemede mevcut “her türlü mal, hak ve alacak” ibaresinden önce gelmek üzere “taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayrimaddi” ifadeleri eklenmek suretiyle fonun oluşturan mal, hak, belge ve alacakların nitelikleri somutlaştırılmıştır¹¹¹.

Özel kanun niteliğinde olan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesine dair kanunun 4. maddesi, finansman suçunu tanımladıktan sonra bu suça ilişkin fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasına hükmetmektedir.

6415 sayılı kanunda terörizmin finansmanı suçunun tanımlandığı ve suça uygulanacak cezai müeyyidenin düzenlendiği 4. maddenin gerekçesine bakıldığında, yapılan düzenleme ile birlikte, terörizmin finansmanı suçunun maddi unsurunun oluşabilmesi için, fon sağlayan veya toplayan kişinin, bu fonu 3. maddede yasaklanan eylemlerin işlenmesi amacıyla veya bu eylemlerde kullanılacağını bilerek vermesi gerekmektedir. Ayrıca TMK’nın 8. maddesindeki düzenlemeye paralel olarak failin cezalandırılabilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı da aranmamaktadır. Diğer yandan, TBMM alt komisyonunda 4. maddenin değiştirildiği ve bu değişikliğin, “*düzenlenen terörizmin finansmanı suçuna 3. Maddede sıralanan yasak fiillerin sebebiyet vereceği hususunda açıklık getirilmesi ve yine anılan maddedeki suç tipinin ancak kasten işlenebilecek bir suç olduğunu açıkça belirtmek amacıyla*” gerçekleştirildiği vurgulanmıştır (“6415 sayılı Kanunun Gerekçesi,” 2013).

¹¹⁰ Zeki Hafizoğulları, Günal Kurşun, Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk, TBB Dergisi, sayı.71, 2007, s.77

¹¹¹ Mehmet Gödekli, s. 267

Bahse konu özel kanunun 4. maddesi incelendiğinde, terör finansmanı suçun seçimlik hareketlerinin tahdidi olarak kanunun 3. maddesinde özel olarak belirtildiği, bu suçun meydana gelebilmesi için 3. maddede belirtilen yasak fiillerden birisi yoluyla örgüte veya örgüt üyesine fon sağlanması (aktarılması veya toplanması) gerektiği, diğer yandan ceza verilebilirlik açısından bahse konu fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmasının zorunlu olmadığı, diğer bir deyişle failin fon topladığı veya aktardığı kişi veya örgütün bu fonla 3. maddede sayılan yasak fiillerden birisini gerçekleştireceğine dair genel bilme ve isteme iradesi söz konusu ise failin cezalandırılabilmesi belirtilmektedir. Ayrıca bu suçun oluşabilmesi için failin fon sağladığı örgüte üye olma şartı da aranmamaktadır. Böyle bir durumda failin örgüt üyeliği bakımından sorumluluğu ayrıca değerlendirilecektir¹¹².

6415 sayılı kanunun 3. maddesinde yasak fiiller sıralanırken, b bendinde “3713 sayılı kanunda terör suçu olarak kabul edilen fiiller”den bahsedilmektedir. Terörle Mücadele Kanun’un 3. maddesi, terör suçlarının TCK’daki hangi maddelerde yer alan suçlar olduğunu sıralamaktadır. Öğretide “mutlak terör suçu” olarak da isimlendirilen bu suçlar; TCK’nın 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320. maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlardır. Bu maddelerin somut olarak hangi suçlara atıf yaptığı incelendiğinde ise bu suçların; devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (TCK 302); askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma (TCK 307); Anayasayı ihlal (TCK 309); yasama organına karşı suç (TCK 311); hükümete karşı suç (TCK 312); Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyan (TCK 313); silahlı örgüt (TCK 314); örgüte silah sağlamak (TCK 315); yabancı hizmetine asker yazma, yazılma (TCK 320) ve Cumhurbaşkanı Suikast (TCK 310/1) suçları olarak karşımıza çıktığı görülmektedir.

Mutlak terör suçları dışında bir de “nispi terör suçları” olarak adlandırılan ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanun’da, “Terör Amacı ile İşlenen Suçlar” başlığı altında (madde 4) düzenlenen suçlar mevcuttur. Bu maddede sayılan suçların işlenmesi suretiyle fon sağlanması durumunda terörizmin finansmanı suçunun oluşup oluşmayacağı noktasında bir tereddüt var olduğu düşünülse bile, 6415 sayılı kanundaki

¹¹²Ersan Şen, (2017b). Terörizmin Finansmanı Suçu. Retrieved December 17, 2018, from <http://www.hukukihaber.net/terorizmin-finansmani-sucu-makale,5529.html>

(3/b) “*terör suçu olarak kabul edilen fiiller*”, ibaresindeki doğrudan “Terör Suçu” nitelemesi ile, fon sağlanan eylemin 3713 sayılı Kanunun 3. maddesinde sıralanan terör suçlarıyla sınırlı tutulacağı, aynı Kanunun 4. maddesinde belirtilen terör amacı ile işlenen suçları kapsamayacağı açıktır.

2.2. 6415 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNDE DÜZENLENEN TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU

2.2.1. Genel Olarak

Suçun oluşumu için dış alemde değişiklik meydana getirmeye yönelmiş müspet veya menfi bir hareketin varlığına ihtiyaç vardır, bu hareket de suçun maddi unsuru olarak adlandırılır¹¹³. Ceza hukuku bakımından hareket bir şeyi yapma veya yapmama şeklinde ortaya çıkar ki, bunlardan ilkinde icrai hareket ikincisine ise ihmali hareket denir¹¹⁴. İcrai hareketle işlenebilen terörizmin finansmanı suçunun maddi unsuru, doğrudan terör faaliyetleri için sağlanan; aktarılan veya toplanan fonun kendisidir. Bu haliyle, fonun sağlanması veya toplanması dışında kalan hareketler, bu suç yönünden cezalandırılabilir niteliğe haiz değildir¹¹⁵. Seçimlik hareketli bir suç olan terörizmin finansmanı suçunda fon toplama eylemi, kendisine ait olmayan fakat başkalarından toplanan, mali değeri olan kaynakların örgüte aktarılmasını ifade ederken, fon sağlama eylemi ise kendi malvarlıkları arasından mali değere dönüştürülebilecek herhangi bir somut kaynağın terör örgütüne, örgüt amaçları doğrultusunda kullanılması amacıyla bilerek ve isteyerek aktarılmasını ifade etmektedir. Örgüte aktarılan fon, örgüt sempaticianları ve üyeleri tarafından gönüllü olarak sağlanabileceği gibi, başkalarından zorla, cebir ve şiddet yoluyla da toplanabilmektedir. Hem sağlama hem de toplama fiili icrai hareketlerdir, yani suçun failinin aktif olarak faaliyetini gerektirir¹¹⁶. Buradan hareketle terörizmin finansmanı suçunun icrai hareketle işlenebilen seçimlik hareketli bir suç olduğunu söylemek mümkündür.

¹¹³ Dr. Kadir Gündoğan-Cihan Koç-Hasan Nuri Ünlü, Türk Hukuk Sisteminde Kast ve Taksir, Bilge Yayınevi, Ankara, 2010, s.15

¹¹⁴ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 296

¹¹⁵ Mehmet Gödekli, s. 290-291

¹¹⁶ Mehmet Gödekli, s. 291

Kanun maddesindeki fon tanımına bakıldığında, maddi değeri olan tüm kaynakların fon olarak değerlendirilebileceği görülmektedir. Diğer yandan, maddi bir değere haiz olup da suçun işlenişi için bizzat kullanılan silah, cepbane ve kalacak yer temini gibi kaynakların sağlanmasının terörizmin finansmanı suçunu oluşturup oluşturmadığı konusunda literatürde farklı görüşler bulunmaktadır. Akın, kalacak yer, vasıta, erzak tedariki ve silah gibi lojistik destek amaçlı kaynakların fon kapsamında değerlendirilemeyeceğini, bunların Türk Ceza Kanununun 314/3. maddesi atfı ile gündeme gelen TCK'nın 220/7. kapsamında örgüte yardım suçunu oluşturduğu görüşünü dile getirmektedir¹¹⁷.

Diğer yandan, terörizmin finansmanı suçunun gerçekleşmesi için yukarıda belirtilen maddi değere haiz fonun toplanması ya da sağlanması yeterli görülmemekte, ayrıca bu fonun terör faaliyetlerinde kullanılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Esasında kanun koyucunun finansman eyleminde ortaya koyduğu ceza, fonun sağlanması eylemine değil, bu eylemlerin kamusal düzende yarattığı soyut tehlikeye yöneliktir. Bu nedenle terörizmin finansmanı suçu bir tehlike suçudur.

2.2.2. Terörizmin Finansmanı Suçunun Kanuni Unsuru

Terörizmin finansmanı suçunun düzenlendiği 6415 sayılı kanunun 4. maddesinde belirtilen; *“3. madde kapsamında suç olarak düzenlenen (yasak) fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, ... cezalandırılır. Birinci fıkra hükmüne göre ceza verilebilmesi için fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmaz”* hükmü ile, aynı kanunun 2. maddesinde düzenlenen; *“Fon: Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi ifade eder”* hükümleri, suçun kanuni unsurlarını ifade etmektedir.

Terörizmin finansmanı suçunun tam olarak anlaşılabilmesi için, bu suçun kanuni unsurunun ana unsuru niteliğindeki “finansman” ve “fon” kavramlarının ne olduğu ve

¹¹⁷Engin Akın, *Anayasa Mahkemesi-Yargıtay Kararları ve Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Terör ve Terörün Finansmanı Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi., 2009, s.408-410

maddi yardımdan ne şekilde ayrıldığına anlaşılmaması gerekmektedir. Finansman kavramı, terör örgütleri açısından elen alındığında, bu örgütlerin amaç ve faaliyetlerini kolaylaştırmak, geleceğe yönelik eylem kapasitelerini arttırmak, yönetim kadrosunun üyelerin sevk ve idaresi ve örgütün faaliyetleri için harcayacağı giderler için bir kaynak havuzu oluşturmak amacıyla toplanan mali kaynaklara işaret etmektedir. Unutulmamalıdır ki, bu mali kaynaklar, terör amaçlı kasten öldürme, ağır yaralama, bombalama, kaçırma gibi somut eylemler için sağlanmalı veya toplanmalıdır. Aksi halde örgütün genel işleyişinde kullanılması, örneğin üyelerin iâşe ve ibadelerinin sağlanması, hücre evlerinin masraflarının karşılanması gibi doğrudan 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde sıralanan yasak fiilleri içermeyen amaçlar için toplanan mali kaynaklar, suçun kanuni unsurunu oluşturmamaktadır. Diğer yandan, bu yasak fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla yüksek derecede mali bir değeri olmayan desteğin sağlanması da terörizmin finansmanı suçunu oluşturmamaktadır. Örneğin başka bir ülkeye seyahate giden bir diplomat veya bakana, o ülkede eylem gerçekleştirilmesi amacıyla tek seferliğine uçak bileti alan kişi, terörizmin finansmanı değil, örgüt üyeliğinden ve duruma göre azmettirme suçundan cezalandırılacaktır. Bu aşamada suç türünün tespiti için fon miktarının örgüt üyeliği mi yoksa terörizmin finansmanı kapsamında mı değerlendirileceği, her somut olaydaki spesifik şartlara ve temin edilen fonun eylemin gerçekleştirilmesindeki etki derecesine göre belirlenecektir.

6415 sayılı kanundan önce 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunda, terör faaliyetleri için fon sağlayan kişinin terör örgütü üyesi olarak cezalandırılacağı hükmü yer almakta fakat bu fiilin cezası açıkça belirtilmemekteydi. 6415 sayılı kanunla birlikte gelen düzenlemede, suçun tipiklik unsuruna öngörülen ceza miktarı da eklenmiştir. Bu kapsamda, terörizmin finansmanı suçunu işleyen kişinin *“fili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı”* belirtilmiştir (6415, md. 4/1).

6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 3. fıkrası, terörizmin finansmanı suçunun kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek cezanın yarı oranında artırılacağına hükmetmektedir¹¹⁸. Aynı maddenin 4.

¹¹⁸Şen, E., (2017b)

fıkrası ise bahse konu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı belirtilmektedir.

2.2.3. Korunan Hukuki Değer

Bir suçun hukuki konusunu, o suçun işlenmesinin önlenmesi yoluyla korunmak istenen hukuksal yarar oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle korunmak istenen hukuksal yarar, işlenen suç yoluyla zarar görme ihtimali bulunan haklar ve menfaatlerdir¹¹⁹. Terörizmin finansmanının kaynağında, terör eylemleri yatmaktadır. Terörizmin finansmanı suçunda, adi suçlardan farklı olarak, hangi hak ve menfaatin doğrudan ihlal edildiğini başlangıçta tespit etmek mümkün olmadığından, finanse edilen terörist faaliyetler hangi hukuki menfaati zedeliyor ise korunan hukuki değer de odur¹²⁰. Ancak, finansman fiili, terör eylemlerini finanse etme ve bu yolla gerçekleştirebilmesinin önünü açma anlamına gelmektedir. Bu bakımdan terörizmin finansmanı ile mücadele, terörün beslendiği maddi kaynakların temeli ile mücadele anlamında büyük öneme sahiptir. Finansmanın engellenmesi de, bizzat terör eylemlerinin maddi kaynaklardan arındırılarak gerçekleşmemesinin sağlaması ve bu yolla örgütler tarafından zarar verilmek istenen kamusal, siyasal, sosyal ve ekonomik düzenin korunması bakımından önem taşımaktadır. Kanaatimizce, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin korunan hukuksal yarar, bizzat toplumsal hayatın düzen ve istikrarının mevcudiyetinin terörün yıkıcı etkilerinden korunmasıdır. Diğer yandan, korunan menfaat sadece siyasal otorite ve kamusal düzen değil, bizzat bireylerin temel, yaşam, güvenlik, vücut bütünlüğü gibi temel hak ve hürriyetlerini de kapsamaktadır.

2.2.4. Suçun Maddi Unsurları

2.2.4.1. Faili

Ne 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda ne de 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Engellenmesi Hakkındaki Kanun'da terörizmin finansmanı suçunun

¹¹⁹Sulhi Dönmezer - Sahir Erman , *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları., 1959, s.333

¹²⁰ Mehmet Gödekli, s. 290

failleri somut olarak sayılmaktadır. Bu açıdan, terörizmin finansmanı suçunun faili örgütle doğrudan veya dolaylı yollardan ilişkili olan, sağladığı fonun 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde sayılan yasak fiilleri gerçekleştirmek amacıyla kullanılacağına farkında olan herhangi bir kişi olabilecektir. Ne var ki, bir kişi hem silahlı terör örgütünün üyesi hem de bahse konu örgütün finansçısı olamaz. Fail; ya örgütün yöneticisi veya üyesidir, ya üyesi olmadığı terör örgütüne yardım eden konumundadır veya da örgütün terör eyleminin finansmanını sağlayandır, faile atfedilebilecek bu görevlerden ikisi veya üçü aynı kişide birleşemez¹²¹. Bunun nedeni, bir fiilden dolayı failin iki defa cezalandırılmayacağı prensibidir. Zira mevzuatta örgüt yöneticisi veya üyesinin terörizmin finansmanı suçundan (örgüte verdiği finansal destek fiilinden) ayrıca cezalandırılacağı yönünde herhangi bir düzenleme mevcut değildir ve suçta ve cezada kanunilik ilkesi bağlamında, örgüt üyesinin örgüte vermiş olduğu finansal destek söz konusu olduğunda, 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 1. fıkrası gereğince, örgüt üyeliğinden daha ağır bir ceza öngörüldüğünde 6415 sayılı kanunun 4/1. fıkrasındaki ceza uygulanamayacaktır.

6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 4. fıkrasında; *“Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur”* ifadesine yer verilmektedir. Her ne kadar ceza hukukunda cezaların şahsiliği ilkesinden ötürü bir tüzel kişinin fail olması söz konusu olamasa da, kanun koyucu bir terör örgütüne veya örgüt mensubuna, 6415 sayılı Kanunun 3. maddesinde sayılan yasak fiillerden birini gerçekleştirmek amacıyla fon temin eden bir kuruluşun müsadere veya faaliyet izninin iptal edilmesine olanak tanımaktadır. Özel güvenlik tedbirlerinin tam olarak ne olduğu, Türk Ceza Kanunun 60. maddesinde belirtilmektedir. Buna göre; bir kamu kurumunun izniyle faaliyet yürüten tüzel kişinin temsilcileri tarafından ve yine bu iznin verdiği yetki kötüye kullanılarak işlenen suçlarda, kamu kurumunun vermiş olduğu izin iptal edilebilmektedir (TCK 60/1). Diğer yandan, bahse konu tüzel kişi hakkında müsadere hükümleri uygulanabilmektedir (TCK 60/2).

¹²¹Ersan Şen, (2017a). Örgüt Mensubiyeti, Örgüte Yardım ve Terörizmin Finansmanı. Retrieved December 17, 2018, from <http://www.hukukihaber.net/orgut-mensubiyeti-orgute-yardim-ve-terorizmin-finansmani-makale,5436.html>

2.2.4.2. Mağduru

Suçun mağduru, suç eyleminin yöneldiği kişiyi ifade etmektedir. Bir öldürme suçunda eylemin mağduru, öldürme fiilinin işlendiği maktulü, hırsızlık suçunda eylemin mağduru, hırsızlığa konu malın zilyedini işaret etmektedir. Bu bakımdan ceza hukukunda mağdur, suçun pasif süjesi konumundadır¹²².

Terör eylemleri, tüm kamusal hayatı ve bu hayat içerisinde yer alan tüm bireyleri olumsuz etkilemektedir. Zira terörün amacı somut bir kesime şiddet yoluyla zarar vermek değil, şiddet eylemleri üzerinden toplumun tüm kesimlerine dehşet saçmak, korku salmak, endişe yaratmak ve örgütsel mesaj vermektir.

Bu açıdan bakıldığında, bahse konu terör eylemlerine maddi kaynak aktarım süreçlerini ifade eden terörizmin finansmanı suçunun mağduru bizzat kamusal düzen içerisinde yer alan tüm bireylerin toplamıdır. Bu finansman eylemi ve devamında finansman yardımıyla gerçekleşen terör eylemleri nedeniyle, toplumu oluşturan mülkiyet, vücut bütünlüğü, özgürlük ve barış içinde yaşama hakları ihlal edilmektedir.

2.2.4.3. Fiil Unsuru

Suçun maddi unsuru suçun üzerinde işlendiği şey veya kişidir. Terörizmin finansmanı suçunun maddi unsuruna bu bağlamda bakıldığında, suçun üzerinde işlendiği nesnenin bir kişi olmadığı aksine bir fon olduğu anlaşılmaktadır. Terörizmin finansmanı suçunun maddi boyutu kısmında da detaylandırılmaya çalışıldığı üzere, 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde yapılan tanıma göre terörün finansmanı fiilinin iki ayrı maddi unsuru bulunmaktadır: fon sağlama ve fon toplama.

2.2.4.3.1. Fon Sağlama

Fon sağlamak, bir kişinin, terörizmin finansmanı kapsamında, kendisine veya başkalarına ait maddi değere haiz her türlü kaynağı terör örgütlerinin 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde belirtilen yasak fiillerinden herhangi birinin gerçekleştirilmesi için temin ederek örgüte aktarması anlamına gelmektedir. Bu aşamada toplanan fonun

¹²²İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık., 2013, s.208

maddi değeri veya miktarı suçun gerçekleşmesi için önemli değildir¹²³. Başkasına ait malvarlıkları, 3. kişilerin rızası dışında ve zorla da temin edilip örgüte aktarılabilir.

Diğer yandan, terörizmin finansmanın kapsamında sağlanan fon hem legal yollardan hem de illegal yollardan temin edilebilir. Örneğin sigara kaçakçılığı suçundan elde edilen illegal gelirler, hem de otobüs işletmeciliği veya taşımacılığı işleri üzerinden elde edilen legal gelirlerin örgüte aktarılması, terörizmin finansmanı kapsamına girecektir.

2.2.4.3.2. Fon Toplama

Terörizmin finansmanı bağlamında fon toplamada suçunu işleyen fail, kendisine ait olmayan ve mülkiyeti başkasının elinde olan malvarlıklarının terör örgütüne aktarılması sürecinde aracılık etmektedir. Fon sağlama fiilinden farklı olarak fon toplayan kişi, fon sağlayanlar ile fonu kullanacak örgüt üyeleri arasında aracı pozisyonuna sahiptir. Fon toplayan kişinin görevi, üçüncü kişilerden bir şekilde toplanan maddi değere haiz kaynakların örgütsel eylemlerde kullanılması amacıyla örgüte aktarılmasıdır. Fon toplayan kişi bakımından, üçüncü kişilerin toplanan fonun terörün finanse edilmesi için toplandığını bilip bilmemeleri önem arz etmemektedir¹²⁴.

6415 sayılı kanunun, suçun fiilini tanımlayan 4. maddesinde geçen fon toplama ve aktarma fiilleri seçimlik hareketler olup, her iki fiilden de failin ayrı ayrı cezalandırılması söz konusu olmayacaktır¹²⁵. Diğer yandan, suçun tanımından belirtilen “bilerek ve isteyerek” ifadesi, failin herhangi bir baskı altında fon sağlama veya aktarma eylemini gerçekleştirmesi durumunda terörizmin finansmanı suçundan dolayı cezai sorumluluğunun oluşmayacağını ortaya koymaktadır.

6415 sayılı kanunda terörizmin finansmanı suçu tanımlanırken, hem fon toplama hem de aktarma eylemlerinde failin yasak fiillerin işlenmesi amacıyla ve bu fonun bu fiiller için kullanılacağını bilerek ve isteyerek hareket etmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda, fon toplama ve aktarma fiillerinin, örgütün herhangi bir faaliyeti için

¹²³ Mehmet Taştan, *Açıklamalı-İçtihatlı Terörle Mücadele Kanunu*. Ankara: Adalet Yayınevi., 2009, s.177

¹²⁴ Zeki Yıldırım, *Türk Hukukunda Terörizmin finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s.98

¹²⁵ Kara, F., s.147

değil, bizzat kanunda sayılan yasak fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla yerine getirilmesi gerekmektedir. Yasak fiillerin ne olduğu ise kanunun 3. maddesinde sayılmaktadır. Maddede yasak olarak sıralanan fiillere bakıldığında, sadece 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunun 3. maddesinde belirtilen terör suçları kapsamında değil, ülkemizin taraf olduğu uçak, gemi, rehine ve diplomat kaçırma eylemlerinin fonlanmasının da terörizmin finansmanı kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Ayrıca, bahse konu terörizmin finansmanı suçunun gerçekleşmesi için aktarılan veya toplanan fonun, amaçlanan terör eyleminde kullanılması şartı aranmamaktadır.

2.2.4.4. Manevi Unsur

Bir suçun oluşabilmesi için haksızlık oluşturan eylem ile suçun faili arasında, failin iç dünyasından kaynaklanan manevi bir bağın bulunması gerekir ki bu bağa manevi unsur adı verilir¹²⁶. Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi halinde kasttan, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılması nedeniyle neticenin meydana gelmesi durumunda ise taksirden söz etmek gerekir. Türk Ceza Kanununda bir suçun oluşumu için aranan esas manevi unsur kasttır¹²⁷. Taksir ise kanunda açıkça belirtilen hallerde uygulanma alanı bulacaktır.

6415 sayılı kanununda terörizmin finansmanı suçu tanımlanırken, bu fiilin bilerek ve isteyerek gerçekleştirilebilen bir suç olduğu belirtilmiştir. Kanun koyucu tarafından kanun metnine “bilmek” ve “istemek” kelimelerinin yazılması suretiyle suçun doğrudan kast ile işlenebilen bir suç olduğu vurgulanmıştır. Kastın bilme ve isteme unsuru hareketin yapıldığı anda bulunması şarttır, failin hareketten sonradan haberdar olması halinde kastın varlığından söz edilemeyecektir¹²⁸. Bu açıdan terörizmin finansmanı suçunun manevi unsuru; kanun maddesinin yasak fiil saydığı eylemlerin gerçekleştirilmesi amacıyla bilerek ve isteyerek fon sağlama kastı olduğu görülmektedir. Bilmek tabiri ile kast edilen, terörizmin finansmanı suçunu işleyen failin fon sağladığı, aktardığı veya topladığı yapının bir terör örgütü olduğunun ve temin edilen bu fonun örgütün somut bir eyleminde kullanılacağını bilincinde olmaktır.

¹²⁶ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 385-386

¹²⁷ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, s. 391

¹²⁸ Mehmet Gödekli, s. 311

İstemek tabiri ile kast edilen ise, terör örgütüne veya mensubuna fon temin eden failin bu icra hareketlerini hiçbir baskı altında kalmadan, tamamen hür iradesi ile gerçekleştirmesidir. Eğer fail tarafından temin edilen fonun suç amaçlı kullanılacağı bilinmiyorsa veya da bu fon failden baskı, cebir veya şiddet yoluyla temin edilmişse, bu durumda suçun manevi unsuru oluşmamış sayılmaktadır.

Kanun koyucu bu suçun işlenmesinde özel kast aramaktadır, zira sadece bir terör örgütü üyesine veya terör örgütüne fon sağlama veya toplama yeterli olmayıp, failin bu fiili 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde suç olarak düzenlenen fiillerin icrasında kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek icra etmesi gerekmektedir. Ancak burada terörizmin finansmanı suçunun failini bu harekete yönlendiren saikin bir önemi bulunmamaktadır, failin saikinin ülke bütünlüğünü bozmak veya mevcut rejimi değiştirmek olması arasında bir fark yoktur¹²⁹. Özel kastın arandığı suçların olası/muhtemel kastla işlenmesi mümkün değildir, bu nedenle terörizmin finansmanı suçu ancak doğrudan kastla işlenebilmektedir¹³⁰.

2.2.4.5. Hukuka Aykırılık Unsuru

Bir fiilin suç olabilmesi için suçun kanuni, maddi ve manevi unsurları taşıması yetmez; aynı zamanda o fiilin hukuka aykırı olması; yani hukuka uygunluk nedenlerinden yararlanmaması da gerekmektedir. Hukuka aykırılık unsuru terörizmin finansmanı suçu bakımından incelendiğinde, cebir, şiddet, korkutma ve tehdit yoluyla fon sağlama veya aktarmaya zorlanan kişinin, kast unsuru oluşmadığı için cezai sorumluluğu oluşmayacaktır. Diğer yandan, zorunluluk hali durumlarında da terörizmin finansmanı kapsamında fon aktarma ve sağlama fiillerinin hukuka aykırılık niteliği taşıdığı değerlendirilmektedir. Ancak genel hukuka uygunluk nedenlerinden olan hakkın kullanılması, görevin ifası, ilgilinin rızası ve meşru müdafaa kurumlarına bakıldığında bu suç yönünden uygulanma koşullarının mevcut olmadığını söylemek mümkündür¹³¹.

¹²⁹ Mehmet Gödekli, s. 318

¹³⁰ Şen, 2017b,

¹³¹ Mehmet Gödekli, s. 321

2.2.5. Özel Görünüm Biçimleri

2.2.5.1. Teşebbüs

5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 35. maddesinde düzenlenen teşebbüs, suç failinin işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaması halidir. Kalkışma olarak da nitelendirilen teşebbüs durumunda, faile tamamlanmış suça verilen cezadan daha az bir ceza verilir¹³².

3713 sayılı TMK’da veya 6415 sayılı kanununda terörizmin finansmanı suçuna teşebbüs ile ilgili herhangi özel bir hüküm yer almamaktadır. Bu açıdan, TCK’nın 220/7. maddesi bağlamında terörizmin finansmanı suçunun teşebbüsü, TCK’da “suça teşebbüs” başlığı altındaki 35. madde çerçevesinde yorumlanabilecektir¹³³. Zira teşebbüs, bir suç için elverişli olan vasıtalar ile icra hareketlerine başladıktan sonra suçun failinin elinde olmayan sebeplerden ötürü bahse konu icra hareketlerinin ve buna bağlı gerçekleşecek olan neticenin tamamlanamadan yarıda kesilmesini ifade etmektedir¹³⁴. Bu açıdan, terörizmin finansmanına yönelik fon sağlama, tedarik veya aktarım hareketlerinin tamamlanamadan yarıda kesilmesi halinde ancak teşebbüsten söz edilebilecektir. Diğer bir deyişle, terörizmin finansmanı suçuna yönelik icra hareketlerinin, yani fon sağlama, toplama veya aktarma eylemlerinin tamamlanmaması ve bir şekilde yarıda kesilmesi durumunda, terörizmin finansmanı suçuna teşebbüs mümkün olacaktır¹³⁵. Çünkü, terörizmin finansmanı suçu sırf hareket suçudur ve bu suçlarda hareketin kısımlara ayrılabilirdiği hallerde teşebbüsten söz edilebilir¹³⁶. Bu suçun sırf hareket suçu olmasının özelliği hareket ile neticenin birlikte meydana gelmesidir. İcra hareketleri kanunda tanımlanan şekline uygun olarak gerçekleştiğinde suç da tamamlanmaktadır¹³⁷. Terörizmin finansmanı suçu yönünden de, fon toplama veya sağlama eylemi gerçekleştiği an suç tamamlanmış olacaktır. Ancak, bu iki

¹³² M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, s. 677-678

¹³³ Mahmut.Koca, *Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi*, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Cilt.3, Sayı.2, 2015, s.106

¹³⁴ Demirbaş, T. (2008). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık., s. 399

¹³⁵ Ali Parlar - Muzaffer Hatipoğlu, *5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, 2. Cilt. Ankara: Seçkin Yayıncılık. ,2007, s.1619

¹³⁶ Mehmet Gödekli, s. 323-324

¹³⁷ Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu*, Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010, s.959

eylemenden birisi bir şekilde parçalara ayrılabiliyorsa teşebbüs hükümleri gündeme gelecektir. Zira suça teşebbüs, bir suçun gerçekleştirilme aşamasına uygun araçlarla başlandıktan sonra elde olmayan sebeplerden ötürü bahse konu icrai hareketlerin tamamlanamaması ve neticenin hasıl olmaması olarak tanımlanmaktadır¹³⁸.

Diğer yandan, toplanan veya aktarılan fonun bir terör faaliyeti çerçevesinde kullanılmamış olması teşebbüs olarak nitelenemeyecektir, zira ilgili maddede “*belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi*” ibaresi, suçun gerçekleşmesi için sağlanan veya aktarılan fonun bir terör faaliyetinde kullanılması şartını aramamaktadır.

Bu noktada değinilmesi gereken bir başka kurum ise TCK’nın 36. maddesinde düzenlenen gönüllü vazgeçmedir. Maddeye göre fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü olarak vazgeçer veya kendi çabaları ile suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse teşebbüs sebebiyle cezalandırılmayacaktır. Gönüllü vazgeçme sırf hareket suçlarında icra hareketlerinin bittiği ana kadar mümkündür¹³⁹. Bu nedenle, teşebbüs açısından terörizmin finansmanı suçunun gösterdiği özellik, gönüllü vazgeçme yönünden de geçerli olacak, fon sağlama veya toplama hareketleri tamamlandıktan sonra gönüllü vazgeçmeden bahsedilemeyecektir¹⁴⁰.

2.2.5.2. İştirak

İştirak kelime olarak ortak olma, paydaşlık ve katılma anlamları taşımaktadır. Ceza hukuku anlamında iştirak, tek bir faille işlenmesi mümkün olan bir suçun (örneğin kasten öldürme), aralarında yaptıkları anlaşma gereğince fiilin oluşumuna illi değeri haiz katkıda bulunan birden fazla kişi tarafından işlenmesi halidir ve suç ortaklarının sorumluluklarını belirlemektedir¹⁴¹.

Terörizmin finansmanı suçuna iştirak mümkündür ve suç bu yönden bir özellik arz etmemektedir. 3713 sayılı TMK’da ve 6415 sayılı Kanunda iştirak ile ilgili herhangi özel bir hüküm yer almadığı için Türk Ceza Kanunun “*Suçta İştirak*” hükümlerini içeren 37-41. maddeleri uygulama alanı bulacaktır. Müşterek faillik, dolaylı faillik, azmettirme ve yardım etme bu suç yönünden uygulanabilecektir. Ancak finansman suçunda iştirak

¹³⁸Hamide. Zafer, *Ceza Hukukunda Terörizm*. Ankara: Seçkin Yayıncılık., 1999, s. 99

¹³⁹ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, s. 710

¹⁴⁰ Mehmet Gödekli, s. 324

¹⁴¹ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, s. 721-722

hükümlerinin uygulanabilmesi için, fon sağlama veya toplama fiillerine doğrudan kastla iştirak eden en az iki veya daha fazla gerçek kişinin, birlikte icra hareketlerine başlamaları ve her bir kişinin eyleminin terörizmin finansmanı suçu yönünden bir katkı sağlaması gerekir¹⁴².

Bu suç yönünden müşterek faillikten söz edebilmek için, şeriklerden her birinin ya kendi malvarlığı üzerinden fon sağlaması ya da üçüncü kişilerin mal varlığı üzerinden bunu temin etmesi gerekmektedir. Dolaylı faillikte ise üçüncü bir kişinin araç kullanılması durumu söz konusudur. Dolaylı fail, suçu başka kişi veya kişileri araç olarak kullanarak işletmektedir, bu nedenle “gölge fail” şeklinde isimlendiren yazarlar da mevcuttur¹⁴³. Azmettirmede ise, suç işleme konusunda henüz bir fikri olmayan kişiye, suç işleme kararı aldırılması söz konusudur. TCK’nın 39. maddesi kapsamında düzenlenen fiillerden birini veya bir kaçını gerçekleştiren kişi de bu suç yönünden yardım eden sıfatıyla cezalandırılacaktır. Uygulamada terörizmin finansmanı suçuna yardım ederek iştirak durumu çoğunlukla toplanan fonun terör örgütüne veya örgüt mensubuna ulaştırılması şeklinde karşımıza çıkmaktadır¹⁴⁴. İzah edilen bu iştirak türlerinin tamamı yasal koşullarının bulunması halinde terörizmin finansmanı suçu yönünden uygulama alanı bulacaktır.

2.2.5.3. İçtima

Türk ceza hukukunda içtima, “kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır” şeklinde ifade edilen bir ilkedir ve buna göre işlenen her bir suçtan ayrı cezaya hükmedilmesi (gerçek içtima) temel kuraldır¹⁴⁵. Suçların içtiması (bileşik suç, zincirleme suç ve fikri içtima) ise bu kuralın istisnasını oluşturmaktadır. Terörizmin finansmanı suçu yönünden de öncelikli ve asıl olan gerçek içtimadır. Bu nedenle bir terör örgütünü veya teröristi finanse etmek için başka bir suçun işlenmesi halinde failin, her iki suçtan da cezalandırılması mümkündür¹⁴⁶.

¹⁴² Mehmet Gödekli, s. 324-325

¹⁴³ Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt I, s.1078

¹⁴⁴ Mehmet Gödekli, s. 329

¹⁴⁵ Nelihan Göktürk, Türk Hukukunda Suçların İçtiması, <https://dergipark.org.tr/download/article-file/14656> (16.07.2019)

¹⁴⁶ Mehmet Gödekli, s. 325

Türk Ceza Kanunundaki düzenleme uyarınca biri diğerinin unsuru veya ağırlaştırıcı nedeni olması sebebiyle tek fiil sayılan suça bileşik suç denir ve bu suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz. Herhangi bir suçun unsuru ve ağırlaştırıcı hali olmaması sebebiyle terörizmin finansmanı suçu bileşik bir suç değildir.

TCK'nın 43. maddesinde düzenlenen zincirleme (müteselsil) suç, bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla kez işlenmesi veya aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi halidir. Zincirleme suç hükümlerinin terörizmin finansmanı suçunda uygulanmasına engel bir düzenleme mevzuatımızda mevcut değildir. Failin, terörü finanse etmek amacıyla değişik zamanlarda birden fazla kez başka bir suç (örneğin hırsızlık) işlemesi halinde, bu suçlar yönünden kendi içinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanacağı muhakkaktır ve yine terörü finanse eden failin, fon sağlama veya toplama eylemini farklı zamanlarda en az iki kez gerçekleştirmesi halinde de zincirleme terörizmin finansmanı suçu oluşacaktır¹⁴⁷. Ancak, burada cevaplanması gereken soru, failin bu eylemlerinin süreklilik ve yoğunluk arz etmesi halinde suç vasfının değişip silahlı terör örgütüne üye olma suçunun oluşup oluşmayacağıdır. Yargıtay içtihatlarına bakıldığında failin eylemlerinin süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk kazanması halinde artık silahlı terör örgütüne üye olma suçunun oluşacağına dair istikrar kazanmış bir uygulamanın olduğu görülmektedir. Kanaatimizce, finansman eyleminin belirli aralıklarla birkaç kez gerçekleşmesi halinde zincirleme finansman suçu oluşacak, ancak bu eylemler zaman içerisinde bir yoğunluğa ulaşıp, süreklilik arz eder niteliği kazanmış ise artık TCK'nın 314/2. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne üye olma suçunun varlığından söz etmek gerekecektir.

Fikri içtima, failin tek bir fiil ile birden fazla suçun oluşumuna sebebiyet vermesi halidir. Fikri içtima durumunda dış alemde meydana gelen fiil sayısı tek, kanunun ihlal edilen hükümlerinin sayısı ise birden fazladır. Bu halde suçun failine işlediği en ağır suçun cezası verilir¹⁴⁸. 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasında “...*fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç olmadığı takdirde* beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” hükmü yer almaktadır. Kanun koyucunun burada eklemiş

¹⁴⁷ Mehmet Gödekli, s. 331

¹⁴⁸ M. Emin Artuk, Ahmet Gökçen, M. Emin Alşahin, Kerim Çakır, s. 802

olduğu ibare, aynı eylem ile birden fazla farklı suçun (terörizmin finansmanı ve silahlı örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek gibi) gerçekleşmesine neden olan failin, bu iki suçtan en ağır cezayı içeren suçtan dolayı cezalandırılması anlamını taşımaktadır.

Terörizmin finansmanı suçuna, suçun özel oluş biçimlerinden içtima hükümleri kapsamında bakıldığında, TCK'nın 220/7 ve 314 ile 6415 sayılı Kanunun 4. maddeleri arasında birtakım karışıklıklar ortaya çıkmaktadır. Zira terörün finansmanı suçu hem TCK 220/7'de belirtilen örgüte (mali) yardım ve dolayısı ile örgüt üyeliği, hem de 6415 sayılı Kanun madde 4'te belirtilen terörizmin finansmanı suçunu oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle, Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinin 7. fıkrasında düzenlenen ve yine TCK'nın 314. maddesinin 3. fıkrasına atıfla silahlı terör örgütleri hakkında da geçerli olan yardım suçu ile, terör örgütüne veya teröriste finansal destek sağlama suçu, tek bir fiil ile meydana gelmektedir. Bu bakımdan TCK'daki fikri içtima hükümleri geçerli olup bu fiili gerçekleştiren kişinin her iki suçtan da cezalandırılması söz konusu olamayacaktır. Ersan Şen'in de belirttiği üzere, Türk Ceza Hukukunda bahse konu iki suç tipinin birbirine karıştırıldığı gözlenmektedir¹⁴⁹. Hem TCK'nın 44. maddesinde, hem de 6415 sayılı kanunun 4. maddesinde belirtildiği üzere, tek bir fiil ile hem terörizmin finansmanı hem de örgüte yardım suçu söz konusu olduğunda, cezası ağır olan madde hükmünün uygulanması gerekecektir.

Bu noktada değinilmesi gereken önemli bir hususta terörizmin finansmanı suçu ile TCK'nın 220/7. maddesi arasındaki ilişkidir¹⁵⁰. TCK'nın 220/7. Maddesinde, “*Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır.*” hükmü yer almaktadır. Bu açıdan, terörizmin finansmanı suçunun TCK'nın 220/7. maddesinde bir anlamda terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etmek olarak tanımlandığı söylenebilecektir. Çünkü örgüte ekonomik değeri olan fon sağlayan, toplayan veya aktaran birinin, örgütle hiyerarşik bağı olsun veya olmasın, örgüte kasten yardım ettiği ortadadır. Bu açıdan, Türk Ceza Kanunu'nda terörizmin finansmanının karşılığı, örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira silahlı bir terör örgütüne bilerek ve isteyerek fon sağlamak veya aktarmak, genel çerçeve içerisinde bakıldığında bahse konu örgütün hiyerarşik yapısına dahil olunmasa da, örgüte yardım sağlamak olarak anlaşılabilecek ve bu

¹⁴⁹Şen, 2017b, age

¹⁵⁰ Mehmet Gödekli, s. 332

açından örgüt üyeliği suçuna ilişkin ceza hükümlerini gerektirecektir. Bu açıdan, “Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma” başlıklı TCK’nın 220/7. maddesi ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanunun 4. maddesinde tanımlanan terörizmin finansmanı suçunun oldukça benzer hukuki unsurları taşıdığı ve iki maddenin de ortak hukuki yararları gözettiğinden bahsedilebilecektir¹⁵¹.

Diğer yandan Türk Ceza Kanunu’nun 220. maddesinin 7. fıkrasında belirtilen, “örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme” fiili yalnızca maddi ve finansal yardımı kapsamamakta, örgüte bilgi aktarımı, yol gösterme, evinde saklama, örgüt üyesinin yakalanmaması için kolluk kuvvetlerini yanıltma, onu gizlice başka bir yere götürme, örgüt için malzeme ve belge temin etme gibi ekonomik değeri olmayan maddi ve manevi içerikli yardımlar da yardım etme fiili kapsamında değerlendirilmektedir¹⁵². Örgüte maddi yardımda (TCK 220/7) devamlılık arz etmeyen ve sistematik olmayan, örgütün ani ihtiyaçlarına kısa süreli cevap vermeye yönelik ve sadece parasal kaynak içermeyen yardım söz konusu iken, terörizmin finansmanı suçunda (6415/4) devamlılık, süreklilik ve sistematiklik arz eden, örgütün sadece kısa süreli ve geçici ihtiyaçlarını temine dönük olmayıp örgütün amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesi için geleceğe yönelik ihtiyaçlarını da gözeten, örgütün faaliyet ve eylem kapasitesini yükseltecek ve örgütün ihtiyaç duyduğu her an kullanabileceği bir kaynak teşkil edebilecek mali fonların temini söz konusu olmaktadır.

Türk Ceza Kanunun 314. maddesinin 3. fıkrasından hareketle 3713 sayılı TMK’nın 3 ve 5. maddeleri uyarınca TCK’nın 220. maddesinin 7. fıkrasına göre uygulanacak cezanın ağırlığı 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasından daha ağırdır, çünkü uygulanacak ceza miktarı TCK’da 7,5 yıldan 15 yıla kadar öngörülürken, 6415 sayılı kanunda 5 yıldan 10 yıla kadar öngörülmektedir. Her ne kadar 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 3. fıkrasında “*bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır*” denilerek kamu görevlisinin faili olduğu terörizmin finansman suçunda yarı oranında artırımla ceza 7,5 yıl ile 15 yıl arasına çıksa da, silahlı terör örgütüne yardım suçu 3713

¹⁵¹Şen, 2017a,

¹⁵²Çetin Akkaya, *Terör Suçları ve Cezaların İnfazı*. Ankara: Adalet Yayınevi., 2009, s. 281

sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 8/A maddesi uyarınca kamu görevlileri için yarı oranında artırıma gitmekte, dolayısı ile TCK kapsamında öngörülen ceza 11,25 yıl ile 22,5 yıl arasına çıkmaktadır. Dolayısı ile her halükârda örgüte (mali) yardım kapsamında verilecek ceza, 6415 sayılı kanunda öngörülen cezadan ağır olmaktadır.

Diğer yandan, her durumda TCK 220/7’ye göre verilecek ceza 6415 ile öngörülen cezadan daha ağır olmayabilir. TCK 220/7’nin ikinci cümlesinde; “*Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir*” düzenlemesine yer verilmiştir. Dolayısı ile, eğer silahlı terör örgütüne yapılan yardımla ilgili hakimde oluşan kanaat, bu yardımın örgüt üyeliğini gerektirecek kadar güçlü olmadığı, örgüt üyeliği seviyesinin daha altında ve daha az cezayı gerektirdiği yönünde ise, TCK 314/2’de terör örgütü üyeliği için öngörülen ceza, üçte birine kadar indirilebilecek, dolayısı ile böyle bir durumda faile verilecek ceza (TMK’nın 5. maddesi dikkate alındığında) 7,5-15 yıl arasından, 4,9- 9,9 yıl arasına gerileyebilecektir. Bu durumda terör örgütüne finansman sağlama fiili, 6415 sayılı kanunda daha yüksek cezayı öngördüğünden (5-10 arası), örgüte yardımdan değil, terörizmin finansmanı suçundan cezalandırma yapılacaktır.

2006 yılında, 5532 sayılı kanunla Terörle Mücadele Kanunu’nun (mülga) 8. maddesi değiştirilerek terörizmin finansmanı suçu bu maddede düzenlenmiş, 8. maddede “*Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır.*” düzenlemesine yer verilerek, terörizmin finansmanı suçunu işleyen failin, finansmana ilişkin fon kullanılmamış olsa bile, terör örgütü üyesi olarak cezalandırılacağı belirtilmekteydi. 2013’te yürürlüğe giren 6415 sayılı kanundaki terörizmin finansmanı suçu için öngörülen cezanın da mülga 8. maddede atıf yapılan TCK’nın 314/2. maddesindeki örgüt üyeliği için öngörülen ceza miktarı (5-10 yıl) ile aynı olması, kanun koyucunun terörizmin finansmanı suçunu esasında terör örgütü üyeliği ile bir tuttuğunu ortaya koymaktadır. Literatürde, örgütün hiyerarşik yapısına dahil olan, örgüt üyesi konumunda olan kişilerin terörizmin finansmanı suçundan ayrıca cezalandırılmayacağı görüşü hakimdir¹⁵³. Uygulamada ve Yargıtay kararlarında da terörizmin finansmanı suçunun

¹⁵³Yıldırım, 2013a, age, s. 179

silahlı terör örgütüne yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olduğu ve terör örgütü üyesi kişiler tarafından bu suçun işlenemeyeceği kabul edilmektedir. Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 2019/521 – 2019/4769 sayılı kararında bu durum açıkça ifade edilmektedir.

Diğer yandan, terör örgütü mensubuna eylem için fon sağlayan fail, ayrıyeten bu eylem için TCK'nın “Yardım Etme” başlıklı 39. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen hallerden biriyle yardım eden sıfatını taşırsa, burada fikri içtima oluşmayıp kişi hem terörizmin finansmanı suçundan, hem de finanse edilen eylemin oluşturduğu suça yardım etme bakımından TCK'nın 39/2. maddesi kapsamında cezalandırılacaktır.

Benzer şekilde, terör örgütünü veya örgüt mensubunu finanse etmek amacıyla toplanan fon, yasa dışı ve illegal faaliyetler sonucu (örneğin uyuşturucu madde kaçakçılığı v.s.) temin edilmişse, burada da fail hem terörizmin finansmanı suçundan hem de finansman için temin edilen fon için gerçekleştirilen suçtan cezalandırılacaktır. Son olarak, örgüte veya örgüt mensubuna sürekli olarak terörizmin finansmanı kapsamında fon temin eden (aktaran veya sağlayan) fail, her bir temin süreci için ayrı ayrı cezalandırılmak yerine, fon temin etme fiilleri zincirleme suç kapsamında değerlendirilmeli ve bu bağlamda terörizmin finansmanı kapsamında alacağı cezada artırım yoluna gidilmelidir¹⁵⁴.

2.3. 3713 SAYILI TMK VE 6415 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNU VE CEZALANDIRILMASINI ETKİLEYEN DURUMLAR

Gerek 3713 sayılı TMK, gerekse de 6415 sayılı TFÖHK içerisinde, terör örgütüne yardım ve terörizmin finansmanı suçunu işleyen faillerin birtakım özelliklerine ve suçun bazı niteliklerine göre daha ağır cezayı gerektiren haller, hafifletici sebepler, cezasızlık sebepleri ve etkin pişmanlık hükümleri düzenlenmiştir.

Terörle Mücadele Kanunu'nda terörizmin finansmanına yönelik ağırlatıcı sebepler 8/A maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, “*Bu Kanun kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde,*

¹⁵⁴İsmet Demirtaş, *6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda Gösterilen Terörizmin Finansmanı Suçu*. Kara Harp Okulu, 2015, s. 69

verilecek ceza yarı oranında artırılır.”. Bu madde uyarınca, bir kamu görevlisi, terörizmin finansmanı kapsamına giren suçları görevinin kendisine sağlamış olduğu nüfuzu kötüye kullanarak gerçekleştirirse, bu durumda kamu görevlisi faile verilecek ceza yarı oranında artacaktır. Burada ceza artırımı için gerekli olan husus, failin sadece kamu görevlisi olması değil, kamu görevinin icrası için kendisine verilen birtakım yetkileri terörizmin finansmanı suçunu işlemek amacıyla suiistimal etmesi ve kötüye kullanmasıdır. Kamu görevlisi olan failin, sadece bu mesleki durumundan dolayı ceza artırımına gidilemeyecektir. Diğer yandan, bu ceza artırımı sadece terörizmin finansmanı suçun için değil, 3713 sayılı kanunun 3. ve 4. maddelerinde belirlenen diğer terör suçlarının da tamamı için geçerli olmaktadır.

6415 sayılı kanundaki ceza artırım hükümlerine bakıldığında ise, 3713 sayılı TMK’nın 8/A bendinde düzenlenen ceza artırımına oldukça benzer bir şekilde, 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 3. fıkrasında; *“bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır”* hükmü düzenlenmiştir. Burada da, 3713’tekine oldukça benzer bir şekilde, ceza artırımı için gerekli olan husus, failin sadece kamu görevlisi olması değil, kamu görevinin icrası için kendisine verilen birtakım yetkileri terörizmin finansmanı suçunu işlemek amacıyla suiistimal etmesi ve kötüye kullanmasıdır. Dolayısıyla kamu görevlisi olup mesleğinden bağımsız bir şekilde terörizmin finansmanı suçunu işleyen, örneğin terör örgütüne fon sağlayan veya aktaran kişiye yönelik, sadece bu mesleki durumundan dolayı ceza artırımına gidilemeyecektir.

Hem 3713 hem de 6415 sayılı kanunlardaki bahse konu ceza artırım nedenleri karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, kanun koyucunun, kamu otoritesinin sağladığı nüfuzun suiistimal edilerek örgüte yardım yapılmasının daha ağır bir cezayı gerektirdiğine hükmettiği anlaşılmaktadır.

Terörizmin finansmanı suçuna ilişkin cezanın müeyyidesini etkileyen diğer bir unsur olan etkin pişmanlık, sadece belirli suçlar bakımından, ilgili suçla bağlantılı olarak cezayı kaldıran veya azaltan şahsi bir sebep olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁵⁵. Devlet, adalet anlayışının bir gereği olarak, bir yandan suç işleyerek kamusal düzeni

¹⁵⁵ Zeki Yıldırım, *Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 103

bozan kişileri eylemleri ile orantılı olarak cezalandırırken, diğer yandan da bu kişilerin işlemiş oldukları suçtan ve bu suç dolayısı ile hem kamuya hem de bireylere vermiş oldukları zarardan samimi olarak pişmanlık duyar hale getirmek amacıyla birtakım düzenlemeler getirmektedir.

Etkin pişmanlık, TCK'da 221. maddede düzenlenmiştir. TCK 221. maddesinin 2. fıkrasına göre; *“Örgüt üyesinin, örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmeksizin, gönüllü olarak örgütten ayrıldığını ilgili makamlara bildirmesi halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.”*. Aynı maddenin 3. fıkrasında ise *“Örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmeden yakalanan örgüt üyesinin, pişmanlık duyarak örgütün dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlamaya elverişli bilgi vermesi halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.”* şeklinde düzenleme yapılmıştır. Buradaki örgütten kasıt, hem suç işlemek amacıyla kurulan ve TCK 220. maddede belirtilen suç örgütü, hem de terör suçu işlemek amacıyla kurulan ve TCK md. 314'te belirtilen silahlı terör örgütüdür.

6415 sayılı kanunun 6. maddesinde geçen, *“3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç (terörizmin finansmanı) bakımından da uygulanır”* ibaresi, terörizmin finansmanı suçunda, soruşturma usullerinden olan etkin pişmanlık için TCK 220. maddedeki etkin pişmanlık hükümlerine gönderme yapmaktadır. Ne var ki, TCK 220'de açıkça belirtildiği üzere, etkin pişmanlık hükümleri kapsamında cezasızlığa veya ceza indirimine neden olan fiil amaç suçun kendisi değil, amaç suç için oluşturulan örgüte üyeliktir. Devletin pişmanlık duyan örgüt üyesi için bağışladığı suç, failin üyesi olduğu örgüt kapsamında işlediği amaç suç değil, bu amaç suç kapsamının dışında kalan, örgüte üyeliğin kendisidir. Bu açıdan bakıldığında, 6415 sayılı kanundaki özel hükümlerle cezalandırılan terörizmin finansmanı suçuna ilişkin etkin pişmanlık hükümleri söz konusu olamayacağı değerlendirilmektedir. Çünkü terörizmin finansmanı, örgüt üyesi olmayanların işleyebileceği özel bir suç türüne girmektedir.

TCK'nın 220. maddesinin 4. fıkrasında; *“Suç işlemek amacıyla örgüt kuran, yöneten veya örgüte üye olan ya da üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin, gönüllü olarak teslim olup, örgütün yapısı ve faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili bilgi vermesi halinde, hakkında*

örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı cezaya hükmolunmaz. Kişinin bu bilgileri yakalandıktan sonra vermesi halinde, hakkında bu suçtan dolayı verilecek cezada üçte birden dörtte üçe kadar indirim yapılır” ibaresi yer almaktadır.

Buradaki düzenlemede, etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyen örgüt üyesi veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin, örgüt faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmemesi şartı aranmamaktadır. Terörizmin finansmanı açısından bakıldığında, terör örgütüne fon sağlayan veya aktaran fail hakkında eğer TCK 220/7 maddesindeki “...örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden, örgüt üyesi olarak cezalandırılır” hükmüne atıfla TCK 314/3 kapsamında silahlı örgüt üyeliği söz konusu ise, bu durumda fail TCK 220. maddenin 4. fıkrası kapsamında yakalanmadan önce kolluğa veya cumhuriyet savcısına gönüllü teslim olup örgüt kapsamında işlenen suçlarla ilgili bilgi vermesi durumunda hakkında cezaya hükmedilmeyecektir. Eğer fail bu bilgileri yakalandıktan sonra verirse ise hakkında ceza indirimine gidilecektir.

Görüldüğü üzere, her ne surette olursa olsun, bir amaç suç olarak terörizmin finansmanı suçu bakımından etkin pişmanlık hükümleri söz konusu olmamaktadır. Zira Türk Ceza Kanunu’nun 221. maddesinde etkin pişmanlık hükümleri sadece suç örgütü ile olan hiyerarşik bağ kapsamında (kurma, yönetme, üye olma, bilerek ve isteyerek yardım etme) için geçerli sayılmıştır. Örgütle hiyerarşik bağı olup aynı zamanda örgüt kapsamında suç işleyen ve bu nedenle de pişmanlık gösteren kişiler, işlemiş oldukları suç yönünden (örneğin terörizmin finansmanı) herhangi bir cezasızlık veya ceza indiriminden yararlanamamaktadırlar. Bu bakımdan, amaç suçun işlenmesine ilişkin maddi gerçeği tüm yönleriyle aydınlatan, suçun nasıl işlendiğine, azmettiricisine ve eylemde yer alan diğer üyelere ilişkin detaylı bilgiler veren faillerin de etkin pişmanlık hükümlerindeki ceza indirimlerinden yararlandırılmasının, terörle mücadelede daha çok katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanma açısından bakıldığında, bir terör örgütüne finansal fon sağlayan failin örgüt üyeliğinden mi yoksa 6415 sayılı kanunun 4. maddesinden mi yargılanması gerektiği sorusu hayati önem kazanmaktadır. Zira eğer terörü finanse eden fail TCK 314/2 kapsamında örgüt üyeliğinden yargılanırsa, bu durumda hakkında TCK 220. Madde hükümleri gereğince etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilecektir. Diğer yandan aynı fail 6415 sayılı kanunun 4. maddesinde belirtilen

ve bir amaç suç niteliğinde olan terörizmin finansmanı suçundan yargılanırsa, bu durumda etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanamayacaktır. Terörü finanse eden failin örgüt üyeliğinden mi yoksa özel kanun niteliğindeki 6415/4'ten mi cezalandırılacağı, “fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde” ibaresinden dolayı terör örgütü üyeliğine işaret etmektedir. Zira terör örgütü üyeliği 7,5-10 yıl arası cezayı öngörürken, terörizmin finansmanı suçu ise 5-10 yıl arası cezayı öngörmektedir. Bu açıdan bakıldığında, terörü finanse eden failin örgüt üyeliği suçu işlediği varsayılarak etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanabileceği varsayılabilir. Zira bir fail hem örgüt üyeliğinden hem de terörizmin finansmanı suçundan cezalandırılmayacaktır. Suçta ve cezada kanunilik ilkesinin bir gereği olarak, bir kişinin hem örgüt üyeliği hem de finansmandan cezalandırılabilmesi için, kanunda “örgüt üyesi/yöneticisi eğer içerisinde faaliyet gösterdiği örgüte mali destek sağlar veya fon aktarırsa, bu suçtan dolayı ayrıca cezalandırılır” şeklinde bir hüküm getirilmesi gerekirdi. Oysa ki TMK’nın mülga 8. maddesi, tam zıddı olarak “*Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır.*” yorumu ile, örgüt üyesinin örgüte sağladığı mali desteğin örgüt üyeliği suçunu oluşturacağını vurgulamaktadır. Şen’in de belirttiği üzere, bir örgüt üyesi, her açıdan benimsemiş olduğu örgüte finansal destek sağlayacaktır ve bu durum, örgütçülük olarak tabir edilen, üyenin bağlı olduğu örgüt için her türlü maddi manevi desteği vermeye hazır olmanın doğasında mevcuttur¹⁵⁶. Bu bakımdan, 6415 sayılı terörizmin finansmanı suçunun tatbikinin ancak örgüt üyesi olmayan şahıslar için geçerli olacağı söylenebilecektir.

¹⁵⁶Ersan Şen, *Suç Örgütü*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018. s.398

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNUN MUHAKEMESİ VE CEZALANDIRILMASI

3.1. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNDA SORUŞTURMA BOYUTU

Terörizmin finansmanı suçuna ilişkin soruşturma usulleri, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanunun 4. maddesinin 6. fıkrasında açıkça belirtilmektedir. Buna göre, “3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır”. Bu bakımdan, kanun koyucu terörizmin finansmanı suçunu bir terör suçu olarak görerek, bu suçun soruşturulmasına ilişkin usul ve esasların, TMK’da belirten usul ve esaslar çerçevesinde ele alınması gerektiğine hükmetmiştir.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda soruşturmaya ilişkin usullere bakıldığında ise, 2014 yılında yürürlüğe giren 6526 sayılı Kanun ile köklü bir değişikliğe uğradığı, bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel, TMK’nın mülga 10. maddesi hükmüne göre terör suçlarının soruşturmasını Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından görevlendirilen özel yetkili Cumhuriyet Savcıları bizzat yapmaktaydı. Bir terör suçu olan terörizmin finansmanı suçu da özel yetkili savcılar tarafından şikayet aranmaksızın resen soruşturulmaktaydı¹⁵⁷. CMK’nın 251/1. hükmü uyarınca bu suçların görev nedeniyle veya sırasında işlenmiş olsa dahi Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılabilmekteydi¹⁵⁸.

Özel yetkili olan bu Cumhuriyet savcılarının yer itibarıyla yetkileri Ağır Ceza Mahkemesinin yetki alanı ile sınırlıydı; ancak, soruşturma açısından gerekli olması halinde Cumhuriyet savcıları suç mahalline veya delillerin bulunduğu yere giderek soruşturma yapabilmekte veya bu yerde görev yapan Cumhuriyet savcılarından soruşturmanın yürütülmesini isteyebilmekteydiler. Yine suç mahallinde göre yapan Cumhuriyet savcıları bir terör suçunun işlendiğini şüphesini öğrenmeleri üzerine, bu suçları soruşturmakla yetkili Cumhuriyet savcısını haberdar edip onun talimatları

¹⁵⁷ Mehmet Gödekli, s. 367

¹⁵⁸ Yener Ünver, Hakan Hakeri, Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 705

doğrultusunda soruşturma yürütür ve neticesinde düzenledikleri evrakı yetkili Cumhuriyet savcılarına gönderirlerdi¹⁵⁹.

Özel yetkili Cumhuriyet savcıları dışında soruşturma evresinde hakim tarafından alınması gereken kararları almak ve bunlara ilişkin yapılacak itirazları incelemek üzere hakimler görev yapaktaydı ki, bu hakimlere kamuoyunda “özgürlük hakimi” adı verilmekteydi¹⁶⁰.

TMK’nın 10. Maddesinde soruşturma evresine ilişkin bir takım kısıtlamalar da yer almaktaydı. Bu kapsamda;

Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak, CMK’nın 250 ilâ 252. maddelerinde hüküm bulunmayan hususlarda diğer hükümleri uygulanır. Ancak;

a) Soruşturmanın amacı tehlikeye düşebilecek ise yakalanan veya gözaltına alınan veya gözaltı süresi uzatılan kişinin durumu hakkında Cumhuriyet savcısının emriyle sadece bir yakınına bilgi verilir.

b) Şüpheli, gözaltı süresince yalnız bir müdafinin hukuki yardımından yararlanabilir. Gözaltındaki şüphelinin müdafî ile görüşme hakkı, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla 24 saat süre ile kısıtlanabilir; ancak bu süre içerisinde ifade alınamaz.

c) Şüphelinin kolluk tarafından ifadesi alınırken, ancak bir müdafî hazır bulunabilir.

ç) Kolluk tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılır.

d) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

e) Bu Kanun kapsamında yer alan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada müdafinin savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve tutuklu bulunan şüpheli ile yaptığı konuşmaların kayıtları incelemeye tâbi tutulamaz. Ancak müdafinin terör örgütü mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ettiğine ilişkin

¹⁵⁹ Zeki Yıldırım, s. 104

¹⁶⁰ Mehmet Gödekli, s. 368

bulgu veya belge elde edilmesi halinde, Cumhuriyet savcısının istemi ve hâkim kararıyla, bir görevli görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin müdafisine verdiği veya müdafince bu kişiye verilen belgeler hâkim tarafından incelenebilir. Hâkim, belgenin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu karara karşı ilgililer itiraz edebilirler.

f) Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (8) numaralı alt bendindeki, 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendindeki ve 140 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendindeki istisnalar uygulanmaz.

g) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü bu Kanun kapsamında yer alan suçlar bakımından da uygulanır."

Görüldüğü üzere, mülga olan TMK 10. maddesinde, öncelikle terör suçlarının soruşturmasında yetkili adli merci için CMK 250-252. maddelere atıfta bulunmaktaydı. Diğer yandan maddede, gözaltı süreleri, avukat tayini, avukat ile görüşme hakkı, müdafinin dosyayı inceleme hakkı, şüpheli ve müdafii arasındaki görüşme ve belgelerin incelenmesine yönelik hükümler ve ceza ve güvenlik tedbiri hakkında diğer suçların soruşturulmasına nazaran birtakım farklı düzenlemelere de yer verilmekteydi.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla, 02.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 sayılı “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava Ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun”un 105. maddesinin 6. fıkrası ile mülga haline gelen CMK’nın eski 250-252. Maddelerinin de incelenmesinde fayda görülmektedir. CMK’nın mülga 250-252. Maddeleri şu şekildedir:

MADDE 250.- (1) Türk Ceza Kanunu’nda yer alan;

a) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçu veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama suçu,

b) Haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanarak işlenen suçlar,

c) İkinci Kitap Dördüncü Kısımın Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (305, 318, 319, 323, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç), dolayısıyla açılan davalar; Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yargı çevresi birden çok ili kapsayacak şekilde belirlenecek illerde görevlendirilecek ağır ceza mahkemelerinde görülür.

(2) Gelen iş durumu göz önünde bulundurularak birinci fıkrada belirtilen suçlara bakmakla görevli olmak üzere, aynı yerde birden fazla ağır ceza mahkemesi kurulmasına, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir. Bu halde, mahkemeler numaralandırılır. Bu mahkemelerin başkan ve üyeleri adli yargı adalet komisyonunca, bu mahkemelerden başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

(3) Birinci fıkrada belirtilen suçları işleyenler sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun bu Kanunla görevlendirilmiş ağır ceza mahkemelerinde yargılanır. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler askeri mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler saklıdır.

MADDE 251.- (1) 250nci madde kapsamına giren suçlarda soruşturma, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu suçların soruşturma ve kovuşturmasında görevlendirilen Cumhuriyet savcılarınca bizzat yapılır. Bu suçlar görev sırasında veya görevden dolayı işlenmiş olsa bile Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır. Cumhuriyet savcıları, Cumhuriyet Başsavcılığınca 250 nci madde kapsamındaki suçlarla ilgili davalara bakan ağır ceza mahkemelerinden başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

(2) 250 nci madde kapsamına giren suçların soruşturması ve kovuşturması sırasında Cumhuriyet savcıları, hakim tarafından verilmesi gerekli kararları, varsa Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu işlerle görevlendirilen ağır ceza mahkemesi üyesinden, aksi halde yetkili adli yargı hakimlerinden isteyebilirler.

(3) Soruşturmanın gerekli kıldığı hallerde suç mahalli ile delillerin bulunduğu yerlere gidilerek soruşturma yapılabilir. Suç, ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yer dışında işlenmiş ise Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısından soruşturmanın yapılmasını isteyebilir.

(4) Suç askeri bir mahalde işlenmiş ise, Cumhuriyet savcısı ilgili askeri savcılıktan soruşturmanın yapılmasını isteyebilir. Üçüncü fıkraya göre soruşturma yapmak üzere görevlendirilen Cumhuriyet savcıları ile askeri savcılıklar, bu soruşturmayı öncelikle ve ivedilikle yaparlar.

(5) 250 nci madde kapsamına giren suçlarda, yakalananlar için 91 inci maddenin birinci fıkrasındaki 24 saatlik süre 48 saat olarak uygulanır. Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde yakalanan kişiler hakkında 91 inci maddenin üçüncü fıkrasında dört gün olarak belirlenen süre, Cumhuriyet savcısının talebi ve hakim kararıyla yedi güne kadar uzatılabilir. Hakim, karar vermeden önce yakalanan veya tutuklanan kişiyi dinler.

(6) 250 nci madde kapsamına giren suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturmalarda kolluk; soruşturma ve kovuşturma sebebiyle şüpheli veya sanığı, tanığı, bilirkişiyi ve suçtan zarar gören şahsı, ağır ceza mahkemesi veya başkanının, Cumhuriyet savcısının, mahkeme naibinin veya istinabe olunan hakimin emirleriyle belirtilen gün, saat ve yerde hazır bulundurmaya mecburdur.

(7) 250 nci maddede belirtilen suçlar nedeniyle Cumhuriyet savcıları, soruşturmanın gerekli kılması halinde geçici olarak, bu mahkemelerin yargı çevresi içindeki genel ve özel bütçeli idarelere, kamu iktisadi teşebbüslerine, il özel idarelerine ve belediyelere ait bina, araç, gereç ve personelden yararlanmak için istemde bulunabilirler.

(8) Türk Silahlı Kuvvetleri kıt'a, karargah ve kurumlarından istemde bulunulması halinde istem, yetkili amirlikçe değerlendirilerek yerine getirilebilir.

MADDE 252 – (2) 250nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde öngörülen suçlar bakımından, Kanunda öngörülen tutuklama süresi iki kat olarak uygulanır.

Görüldüğü üzere, hem CMK 250-252, hem de terör suçlarının soruşturulmasında bu maddeye atıf yapan TMK (mülga) 10. maddesinin yürürlükten kaldırılmasının esas nedeni, her iki maddede de terör suçları için görevli kılınan özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin 6352 sayılı kanununun 105. maddesi ile birlikte 2012 yılında kaldırılmasıdır. Kronolojik olarak incelendiğinde, öncelikle CMK 250-252. maddelerde (mülga) belirtilen özel yetkili ve birden çok ili kapsayacak şekilde belirlenecek illerde

görevlendirilecek mahkemeler yürürlükten kaldırılmıştır. 6352 sayılı kanununun 75. maddesinde TMK 10. maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Son olarak 21/02/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6526 sayılı “*Terörle Mücadele Kanunu Ve Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*”un 19. maddesinin b bendi uyarınca, TMK’nın 10. maddesindeki hükümler tamamen yürürlükten kaldırılmıştır. Böylelikle, 2014 yılına kadar geçerli olan, terörizmin finansmanının da içerisinde yer aldığı terör suçları için soruşturma ve kovuşturma işlemlerinde yetkili olan özel yetkili ağır ceza mahkemeleri lağvedilmiştir.

6526 sayılı kanunun 1. maddesi, mülga haline getirdiği TMK 10. maddedeki terör suçlarının soruşturulması hükümleri bakımından birtakım yeni düzenlemeler getirmiştir. Anılan kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte terör suçlarını ve dolayısıyla terörizmin finansmanı suçunu soruşturmaya yetkili savcıların Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından görevlendirilmesi gerektiği yönündeki yasal zorunluluk ortadan kalkmış¹⁶¹, 1. madde, 3713 sayılı TMK’ya geçici 14. madde’yi eklemiş ve terör suçlarının soruşturmasına ilişkin hükümleri de bu geçici 14. maddede düzenlemiştir. 6526 sayılı kanunun 1. maddesindeki düzenleme şu şekildedir:

MADDE 1 – 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. “GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca görevlerine devam eden ağır ceza mahkemeleri ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca görevlendirilen ağır ceza mahkemeleri kaldırılmıştır. Kaldırılan bu ağır ceza mahkemelerinde görev yapan başkan ve üyeler ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki suçların soruşturmasında görevlendirilen hâkim ve Cumhuriyet savcıları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, beşinci fıkra uyarınca devirlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde müktesepleri dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanırlar. Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Terörle Mücadele Kanunu’nun 10 uncu maddesi uyarınca görevlendirilen Cumhuriyet savcılarınca yürütülen soruşturma dosyaları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına

¹⁶¹ Mehmet Gödekli, s. 369

devredilir. 6352 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca görevlerine devam eden ağır ceza mahkemelerinde ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca görevlendirilen ağır ceza mahkemelerinde derdest bulunan dosyalar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bulundukları aşamadan itibaren kovuşturmaya devam edilmek üzere yetkili ve görevli mahkemelere devredilir. Bu mahkemelerce verilip Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında veya Yargıtayın dairelerinde bulunan dosyaların incelenmesine devam olunur. Üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılacak devir işlemleri, bu Kanunla kaldırılan ağır ceza mahkemelerinde görevlendirilen hâkimler ile Cumhuriyet savcıları tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde sonuçlandırılır. Dosyaların devir işlemleri sonuçlandırılincaya kadar, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, devredilen dosyalarla ilgili koruma tedbirleri hakkında karar vermeye bu mahkemelerin bulunduğu yer hâkim ve mahkemeleri yetkilidir. Ayrıca, bu Kanunla kaldırılan ağır ceza mahkemelerince verilip henüz gerekçesi yazılmamış olan hükümlerin gerekçeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on beş gün içinde yazılır. Kaldırılan mahkemelerde bulunan ve kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek mahkeme veya mahkemelere devredilir ve müteakip işlem ve talepler bu mahkemelerce yerine getirilir veya karara bağlanır. Mevzuatta Ceza Muhakemesi Kanununun mülga 250 nci maddesinin birinci fıkrasına göre görevlendirilen ağır ceza mahkemeleri ile Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre görevlendirilen ağır ceza mahkemelerine yapılmış atıflar ağır ceza mahkemelerine; bu mahkemelerin üyelerine yapılmış atıflar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen Ankara Ağır Ceza Mahkemesine yapılmış sayılır. Mevzuatta Ceza Muhakemesi Kanununun mülga 250 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren suçlar ile Terörle Mücadele Kanununun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrası kapsamına giren suçlara yapılan atıflar, Türk Ceza Kanununda yer alan; a) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçu veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama suçuna,

b) Haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanarak işlenen suçlara,

c) İkinci Kitap Dördüncü Kısımın Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlara (305, 318, 319, 323, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç), yapılmış sayılır.

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Terörle Mücadele Kanunu'nun 10 uncu maddesi kapsamına giren suçlarla ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla açılmış olan davalarda, sanığın taşıdığı kamu görevlisi sıfatı dolayısıyla hakkında soruşturma yapılabilmesi için izin veya karar alınması gerektiğinden bahisle durma veya düşme kararı verilemez.”

Yapılan bu değişiklikle birlikte terör suçlarında soruşturulmasında genel yetkili başsavcılıklar yetkili kılınmış, özel yetkili ağır ceza mahkemeleri ve cumhuriyet savcılıklarının yürürlükten kaldırılması ile birlikte terörizmin finansmanı da dahil terör suçlarının soruşturmasında görevli olan Cumhuriyet Savcıları, müktesepleri dikkate alınarak uygun bir göreve atanmış ve bu soruşturmalar da ilgili Cumhuriyet savcılıkları tarafından soruşturulmaya başlanmıştır.

Bununla birlikte değişiklik öncesinde soruşturma evresinde görev yapan özgürlük hakimlerine ilişkin kabul edilen uygulamada ortadan kaldırılmıştır. Yine 2014 yılında 6545 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte sulh ceza mahkemeleri kaldırılmış, yerine yargılama yetkisi bulunmayan ve sadece soruşturma işlemlerini yapmakla görevli sulh ceza hakimlikleri ihdas edilmiştir¹⁶².

Mevcut ve yürürlükte olan yasalar çerçevesinde bakıldığında, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin soruşturmanın, suçun işlendiği ilde yetkili cumhuriyet başsavcılığı tarafından açılacağı anlaşılmaktadır. Özel yetkili cumhuriyet başsavcılıklarını iptal eden 2014 yılındaki düzenlemeden sonra, terörizmin finansmanı ve diğer terör suçlarına ilişkin soruşturmaların, illerde Cumhuriyet Başsavcılıklarına bağlı basın savcıları veya genel soruşturma büroları tarafından yürütüldüğü, fakat bu kanun değişikliğinin hemen ardından Cumhuriyet Başsavcılıklarının 2014 yılında yayınlamış oldukları yönergelerle sadece terör suçlarını soruşturmakla görevli özel soruşturma bürolarının kurulduğu görülmektedir. Örneğin 2014 yılında Ankara

¹⁶² Mehmet Gödekli, s. 371

Cumhuriyet Başsavcısı Fethi Şimşek adına çıkarılan “Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Genel Çalışma Esas Ve Usulleri Hakkında Yönerge” ile birlikte, Başsavcılık nezdinde “Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Bürosu” kurulmuştur ¹⁶³.

Yönergenin 29. sayfasında, “*bu büro tarafından; 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda tanımlanan suçlar, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da yazılı suçlar, TCK'nın İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dört, Beş, Altı, Yedi ve Sekizinci Bölümünde tanımlanan suçlara (302 ila 342) dair soruşturmalar yürütülür. Bu büronun görevine giren suçlarla ilgili olarak, mesai saatleri içerisinde kolluk güçleri tarafından mevcutlu olarak adliyeye intikal ettirilen evraka ait soruşturma işlemleri ile mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde yapılması gereken tüm soruşturma işlemleri, bu büro içinde görev yapan Cumhuriyet savcıları arasında düzenlenecek ayrı bir nöbet cetveline göre, nöbetçi Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülür*” denilerek, terörizmin finansmanı suçu ile ilgili soruşturmaların Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Bürosu içerisinde görevlendirilen savcılar tarafından yürütüleceği belirtilmektedir.

Benzer şekilde İstanbul'da da 2014 yılı ocak ayında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından “Çalışma Talimatı ve İş Bölümü Değişikliği” başlıklı talimat yayınlanarak, “Terörle Mücadele Kanunu (TMK) Soruşturma Bürosu” kurulduğu ve terör suçlarının bu büroda görevli savcılar tarafından soruşturulacağı bildirilmiştir.

Benzer düzenlemenin her ilin cumhuriyet başsavcılıklarınca 2014'ten bu yana gerçekleştirildiği varsayıldığında, terörizmin finansmanı suçunun, suçun işlendiği ilin cumhuriyet başsavcılığı tarafından terör suçlarının soruşturulması için kurulan ve görevlendirilen özel soruşturma bürosunda yetkili savcılarca yürütüleceği anlaşılmaktadır.

Terörizmin finansmanı, resen soruşturulan ve kovuşturulan bir suçtur. 5271 sayılı CMK'nın 12. maddesi uyarınca, “Davaya bakmak yetkisi, suçun işlendiği yer mahkemesine aittir”. Dolayısı ile, terörizmin finansmanı suçu ile ilgili soruşturmaya yetkili savcılık da, bu suçun işlendiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı olacaktır.

¹⁶³ Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Genel Çalışma Esas Ve Usulleri Hakkında Yönerge. (2014). Retrieved from <https://docplayer.biz.tr/1262902-Ankara-cumhuriyet-bassavciligi-genel-calisma-esas-ve-usulleri-hakkinda-yonerge.html>

3.2. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU KAPSAMINDA CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNUN ORTAYA KOYDUĞU KORUMA TEDBİRLERİ VE UYGULAMA

3.2.1. Genel Olarak Koruma Tedbirleri

Soruşturma ve kovuşturma sürecinde, daha sonra tesis edilecek hükmün infaz edilebilirliğini sağlamaya yönelik, veya maddi gerçeğin ortaya çıkmasını temin etmek amacıyla tatbik edilen, bir temel hakkı hükmün kesinleşmesinden önce kısıtlayan, geçici, gecikemez ve kural olarak hakim kararını gerektiren tedbirlere koruma tedbiri adı verilmektedir¹⁶⁴.

Koruma tedbirleri amacı ve hukuk sistemindeki yeri dikkate alındığında, kendisi ile oldukça benzerlik içeren önleyici tedbirlerden ayrılmaktadır. Önleyici tedbirler, suç şüphesi olmamasına rağmen bir tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla başvuru tedbirlerdir. Bu bağlamda PVSK'nın 4. maddesinin A bendinde düzenlenen durdurma ve kimlik sorma, muhafaza altına alma, gözaltına alma, 9. maddesinde düzenlenen önleme araması gibi tedbirler bir tehlikenin ortadan kaldırılması ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla hizmet ederken, CMK'da düzenlenen koruma tedbirleri suç şüphesinin ortadan kaldırılması veya yargılama sonunda tesis edilecek hükmün infaz edilebilirliğinin sağlanmasına yöneliktir. Bu bağlamda koruma tedbirleri ya soruşturma veya kovuşturma sürecinde uygulanmaktadır.

Kovuşturma süreci sonunda verilen ceza veya güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına yönelik kararlar, kesinleşmiş bir hükme dayanırlar. Koruma tedbirleri ise, henüz hüküm verilmemiş olmasına rağmen, suç işlenmesi ile bozulan veya suç şüphesi ile bozulduğu konusunda şüphe duyulan ceza muhakemesi sürecinin sürdürülebilmesi için, hükümden önce temel bir hakkı sınırlar¹⁶⁵.

Ceza Muhakemesinde koruma tedbirleri, "Koruma Tedbirleri" başlıklı 4. kısımda düzenlenmiştir. 4. kısmın birinci bölümü yakalama ve gözaltı, ikinci bölüm tutuklama,

¹⁶⁴BahriÖztürk , Behiye Eker Kazancı, - Sesim Soyer Güleç, *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.2017

¹⁶⁵Adem Sözüer,Selman Dursun &Serdar Talas , *Türk Ceza Hukuku Mevzuatı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.2017

üçüncü bölüm adli kontrol, dördüncü bölüm arama ve el koyma, beşinci bölüm telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi, altıncı bölüm ise gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izlemeye yönelik koruma tedbirlerine dair düzenlemeler içermektedir. Kural olarak bahse konu koruma tedbirlerinden tamamı, 6415 sayılı kanunda düzenlenen terörizmin finansmanı suçuna ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda da geçerli olacaktır.

Yakalama, suç işlediği yönünde kuvvetli delil bulunan bir kişinin gözetimine alınmadan evvel özgürlüğünün herkes tarafından veya kollukça geçici olarak kısıtlanması hali iken, gözetim sadece Cumhuriyet savcısının kararı ile gerçekleştirilebilen bir koruma tedbidir ve yakalamanın bir sonucudur¹⁶⁶. 5271 sayılı CMK'nın 91. maddesi uyarınca yakalanan kişi, Cumhuriyet savcılığınca bırakılmazsa soruşturmanın tamamlanması için gözetimine alınabilir.

CMK madde 91/2 hükümleri uyarınca gözetim işlemleri, failin bahse konu suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlanmıştır. Terörizmin finansmanı suçu yönünden bakıldığında, failin gözetimine alınması ve hakkındaki soruşturma sürecinin başlatılabilmesi için, bir terör örgütü veya örgüt mensubu adına somut olarak fon sağladığının, mali bir kaynak temin ettiğinin veya örgüt ile üçüncü şahıslar arasında fon aktaran sıfatıyla aracılık ettiğinin somut delillerle ortaya konulması gerekmektedir.

Tutuklama, kesin bir hükümle mahkum olmadan evvel kişinin hürriyetinden yoksun bırakılmasıdır¹⁶⁷. Adli kontrol ise, özgürlüğünden yoksun kılınmaksızın kişinin denetim altında tutulmasını sağlayan tedbirlere tabi kılmasıdır¹⁶⁸. Terörle Mücadele Kanununda ve 6415 sayılı kanunda tutuklama ve adli kontrole ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmediğinden CMK'nın ilgili hükümleri terörizmin finansmanı suçu yönünden uygulanabilecektir.

Arama, suç işlenmesinin önlenmesi, saklanan bir kişinin yakalanması veya delil toplanması maksadıyla yapılan bir işlemdir. Arama kural olarak hakim kararı ile yapılır, ancak gecikmesinde sakınca bulunan bir halin mevcudiyeti halinde Cumhuriyet savcısının, ona da ulaşamadığı durumlarda kolluk amirinin yazılı emri ile arama

¹⁶⁶ Yener Ünver, Hakan Hakeri, s. 319-332

¹⁶⁷ Yener Ünver, Hakan Hakeri, s. 351

¹⁶⁸ Yener Ünver, Hakan Hakeri, s. 370

yapılabilir. Ancak konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan alanlarda arama yapılabilmesi için mutlaka hakim kararı veya Cumhuriyet savcısının yazılı emrinin bulunması gerekir. CMK'nın aramaya ilişkin ilgili hükümleri terörizmin finansmanı suçu kapsamında da uygulanmaktadır.

El koyma ise, delil niteliği taşıyan veya müsadere edilebilecek bir malvarlığı değeri üzerinde zilyedin sahip bulunduğu tasarruf yetkisinin kaldırılması¹⁶⁹ ve adli makamlara devredilmesidir¹⁷⁰. Aramada olduğu gibi el koymada da aslolan hakim kararının bulunmasıdır. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amiri tarafından el koyma kararı verilebilir, ancak bu iki durumda el koyma kararı 24 saat içerisinde hakim onayına sunulmak durumundadır. Aksi halde el koyma tedbiri kendiliğinden ortadan kalkacaktır. CMK'nın 128. maddesi uyarınca, soruşturma ve kovuşturma konusu suçun işlendiğine veya bu suçlardan elde edildiğine dair kuvvetli şüphenin varlığı halinde taşınmazlara, hak ve alacaklar ile diğer malvarlığı değerlerine el konulabilecektir. Anılan maddenin 9. fıkrası uyarınca taşınmazlara, hak ve alacaklara yalnızca hakim kararı el konulabilir.

CMK'da yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini (madde 133), iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması (madde 135), gizli soruşturmacı görevlendirilmesi (madde 139) ve teknik araçlarla izleme (madde 140) tedbirlerinin uygulanabilmesi için ilgili maddelerde yer verilen katalog suçlar arasında terörizmin finansmanı suçu yer almamaktadır. Ancak; 14/4/2016 tarihinde yürürlüğe giren 6704 sayılı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 29. maddesi ile, 6415 sayılı kanunun 4. maddesine bir ek yapılmıştır. Buna göre;

Terörizmin finansmanı suçu bakımından, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

- a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini,
- b) 135 inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması,

¹⁶⁹ İsa Çelik, Postada Elkoyma, AB Ajans Yayıncılık, Ankara, 2014, s.18

¹⁷⁰ Mehmet Gödekli, s. 385

- c) 139 uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi,
 - ç) 140 ıncı maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme,
- tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.

6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 7/b fıkrasına atıfla CMK 135. maddede belirtilen iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması açısından bakıldığında, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin yürütülen soruşturmalarda, terör örgütüne veya mensubuna terör faaliyetleri kapsamında fon temin edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla fon temin eden şüphelinin telekomünikasyon yoluyla iletişimi dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Terörizmin finansmanı soruşturması kapsamında şüphelinin iletişimin dinlenmesine ilişkin tedbir kararı, CMK 135/4 uyarınca en çok iki ay için verilebilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir. Ayrıca, terör örgütüne fon temin ettiğinden şüphelenilen ve hakkında soruşturma yürütülen şüphelinin yakalanabilmesi için, mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir.

6415 sayılı kanunun 4. Maddesinin 7/c fıkrası, yukarıda da değinildiği üzere CMK 139. maddesine atıfla terörizmin finansmanı suçunun soruşturması aşamasında gizli soruşturmacı görevlendirilmesine de olanak tanımaktadır. Bu bakımdan, soruşturulan terörizmin finansmanı suçunun işlendiği yönünde somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka surette delil elde edilememesi hâlinde, kamu görevlileri terörizmin finansmanı soruşturmalarında hakim kararıyla gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Ne var ki, CMK 139/5 uyarınca, terörizmin finansmanı suçunu soruşturan gizli soruşturmacı, bu görevini yerine getirirken suç işleyemez. Bu maddeye göre, terör örgütü tarafından kendisine tevdi edilen fon temin etme, fon aktarma ve fon sağlama görevlerini yerine getirmesi halinde bu suçlardan dolayı kamu görevlisinin sorumluluğu doğacaktır. Diğer yandan, kanun hükmüne göre, gizli soruşturmacı görevlendirildiği terör örgütünün işlemekte olduğu terörizmin finansmanı suçlarından sorumlu tutulamayacaktır.

6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 7/ç fıkrası, CMK 140. maddesine atıfla

terörizmin finansmanı suçunun soruşturması aşamasında teknik araçlarla izleme faaliyetlerine de imkân tanımaktadır. Terörizmin finansmanı suçunun işlendiği yönünde somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, terörizmin finansmanı şüphelisinin kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilecek, ses veya görüntü kaydı alınabilecektir (CMK md. 140). Madde hükmü uyarınca, terörizmin finansmanı soruşturması kapsamında yapılacak teknik araçlarla izleme faaliyetleri, şüpheli veya şüpheli ile iltisaklı diğer kişilerin konutlarında uygulanamayacaktır (CMK md. 140/5).

Her ne kadar 6415 sayılı kanunda Terörizmin finansmanı suçu kapsamında önleyici (istihbari) dinleme yapılabileceğine dair açık bir hüküm bulunmasa da, Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu (PVSK) ek-7 maddesi uyarınca polis, CMK'nın mülga 250. maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı suçlarının işlenmesinin önlenmesi amacıyla, telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişim veya internet bağlantı adresleriyle internet kaynakları arasındaki veri trafiği ile iletilen verileri tespit edebilir, dinleyebilir, sinyal bilgilerini değerlendirebilir ve kayda alabilir.

6526 sayılı kanunun 1. maddesi; “Mevzuatta Ceza Muhakemesi Kanununun mülga 250 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren suçlara ...yapılan atıflar, Türk Ceza Kanununda yer alan;

a) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçu veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama suçuna,

b) Haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanarak işlenen suçlara,

c) İkinci Kitap Dördüncü Kısımın Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlara (305, 318, 319, 323, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) yapılmış sayılır” denilerek, polisin (c) bendindeki terör suçlarına yönelik önleyici dinleme yapabileceğine işaret etmektedir.

Her ne kadar bu konuda açık bir düzenleme mevcut olmasa da, 6415 sayılı kanunun 6. maddesinde yerini bulan “3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır” hükmü uyarınca, terörizmin finansmanı suçunun da 6526 sayılı kanunun 1. maddesinde CMK mülga 250. maddesinin (c) bendine atıfla sıralanan terör suçlarından olduğu ve bu bakımdan

terörizmin finansmanı suçuna yönelik de önleyici dinleme yapılabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca 6415 sayılı kanunda ek bir düzenleme ile, terörizmin finansmanı suçuna yönelik polis tarafından önleyici (istihbari) dinleme yapılabilir olup olmadığı hususunun açıklığa kavuşturulmasına ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Terörizmin finansmanı bakımından koruma tedbirleri arasında en ön plana çıkan tedbir, dördüncü bölümde düzenlenen, şirketler için kayyım atama ve taşınmazlara, alacaklara ve haklara el koymaya dair koruma tedbirleridir¹⁷¹. Bu bakımdan, aşağıda terörizmin finansmanı suçu kapsamında gerçek ve tüzel kişilerin malvarlıklarına el koyma ve kayyım tayin etme tedbirleri incelenmektedir.

3.2.2. Terörizmin Finansmanı Suçu Kapsamında Gerçek ve Tüzel Kişilerin Malvarlıklarına El Koyma

Organize suç örgütleri ile terör örgütleri arasındaki temel farklardan birisi de motivasyon unsurudur. Organize suç örgütlerinde motivasyon unsuru maddi kazanç iken, terör örgütlerinde motivasyon unsuru örgütün kurucu ideolojisinin tesisidir. Ne var ki, terör örgütleri de, bu ideolojik temelli suç faaliyetlerini tesis edebilmek amacıyla maddi fona ihtiyaç duymaktadırlar ve bu maddi kaynak, her zaman örgüt üyesi veya sempatanlardan toplanamamakta, toplansa dahi bu kısıtlı fon terör örgütünün suç faaliyetlerini finanse etme bakımından yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, terör örgütleri de ideolojik faaliyetlerini finanse edebilmek amacıyla tıpkı organize suç örgütleri gibi hareket ederek yasadışı yollardan maddi gelir elde etme yoluna gidebilmektedirler. Örneğin PKK terör örgütünün başta uyuşturucu madde olmak üzere pek çok kaçakçılık faaliyetinden gelir elde ettiği bilinmektedir. Bu yasadışı faaliyetler sonucu terör örgütlerinin menkul ve gayrimenkul malvarlıkları giderek artmakta ve bu fon, onların ileriye dönük terör eylemleri için de önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Her ne kadar güvenlik birimleri örgütle mücadele kapsamında örgüt üyelerine yönelik yakalama, gözaltı ve tutuklama gibi gözaltı tedbirlerinde başarılı olsa da, sürekli eleman kazanma potansiyeline sahip terör örgütleri yeni örgüt üyeleri ile mevcut mali kaynakları kullanarak tekrar terör ve şiddet eylemlerini gerçekleştirebilmektedir. Bu nedenle, terör örgütleriyle mücadelede, özellikle sansasyonel eylemlerinin önüne geçilmesinde mali

¹⁷¹Yıldırım, 2013a,

kaynaklarına el konularak bu kaynakların kurutulması, eleman kaynaklarının kurutulmasından daha önemli hale gelmektedir. Terörizmin finansmanı suçu ile etkin mücadele, tam da bu noktada oldukça önem taşımaktadır. Günümüzde terörle mücadele kapsamında, örgütlerin suç gelirlerinin araştırılması ve bu gelirlere el koyulması, suç ve suçlunun araştırılmasından daha önemli hale gelmektedir¹⁷². Örgütlerin suç gelirlerine el koyma ise, CMK'nın 128. maddesinde düzenlenmiştir.

El koyma, kazanç yada eşya müsadereesine tabi olan malvarlığı değerinin zilyedin tasarruf yetkisi kaldırılarak adliyenin yetkisine devredilmesi işlemidir. Eşya veya kazancın muhafaza altına alınması ve bunlara el konulmasını düzenleyen CMK 123. maddesine göre, ispat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsadereesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, muhafaza altına alınır. Aynı maddenin 2. fıkrasına göre, yanında bulunduran kişinin rızasıyla teslim etmediği bu tür eşyaya el konulabilecektir. Her iki madde birlikte okunduğunda, eşya veya kazanç kolluk tarafından alınırken bunda zilyedin rızası varsa bu işleme muhafaza altına alma, rızası yoksa da el koyma adı verilmektedir.

Bir koruma tedbir olan el koyma ile bir güvenlik tedbiri olan müsadere birbirinden farklı kavramlardır. Müsadere de mülkiyet sona ermekte, el koymada ise mülkiyet sona ermemektedir. Ayrıca müsadere işlemleri için bir suçun mevcut olması şartı aranmazken, el koyma işlemi için en azından suç işlendiğine yönelik bir şüphenin bulunması gerekmektedir¹⁷³. Her ne kadar el koyma işlemi CMK'da düzenlenerek hakim kararına bağlanmış ve zilyedin mülkiyet hakkına müdahale eden bir uygulama olsa da, el koyma bir ceza olarak yorumlanamayacaktır. Zira CMK'nın 131. maddesi, el koyma koruma tedbirini sona erdiren hükümleri düzenlemektedir. El Konulan Eşyanın İadesi başlıklı bu maddede, el konulmuş eşyanın, soruşturma ve kovuşturma bakımından muhafazasına gerek kalmaması veya müsadereye tabi tutulmayacağının anlaşılması halinde, re'sen veya istem üzerine geri verilmesine Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

¹⁷²Veli Özer Özbek, *TCK İzmir Şerhi, Cilt I Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.2010, s.36

¹⁷³Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, - İlker Tepe, *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık., 2018

CMK, el koyma koruma tedbirini basit veya adi el koyma şeklinde düzenlendikten sonra özel el koyma hallerini dördüncü bölümde ayrıca düzenlemiştir. Özel el koyma hükümlerinde hüküm bulunmayan hususlarda, basit el koyma hükümleri uygulanacaktır. CMK 123'e göre, ispat aracı olarak yararlı görülen ya da müsadere edilebilecek olan eşyalar veya diğer mal varlığı değerleri basit el koymanın konusunu oluşturmaktadır.

CMK'nın 125-134 arası maddeleri, özel arama hükümlerini düzenlemiştir. Bunlardan taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma (md. 128) ile şirket yönetimi için kayyım tayini (md. 133) terörizmin finansmanı suçu bakımından özel el koyma hükümlerini düzenlemektedir.

CMK'nın "Taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma" başlıklı 128. maddesinde, soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait taşınmazlara, araçlara, banka hesaplarına, hak ve alacaklara, kıymetli evraklara, ortaklık paylarına ve diğer malvarlıklarına el konulabileceği hüküm altına alınmaktadır (128/1). Bu maddede düzenlenen el koyma tedbiri her suç yönünden uygulanabilir bir tedbir değildir, maddenin ikinci fıkrasında bu tedbirin uygulanabileceği katalog suçlar sayılmıştır¹⁷⁴. Ne var ki, bu fıkra da tahdidi şekilde sıralanan el koyma işleminin uygulanabileceği katalog suçlar arasında, terörizmin finansmanı suçu yer almamaktadır. Terörizmin finansmanı suçu açısından bahse konu eksiklik, 2006 yılında yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi kanunu (md. 17) ile giderilmiştir. Bahse konu 17. maddede, aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 128 inci maddesindeki usule göre malvarlığı değerlerine el konulabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu düzenleme ile birlikte, CMK 128. maddede düzenlenen taşınmaz, hak ve alacaklara yönelik el koymaya dair tüm işlem ve usuller, terörizmin finansmanı suçu bakımından da geçerli hale gelmiştir. Diğer yandan, CMK 128. maddede belirtilen katalog suçlar için el koyma işlemine yalnızca hakim karar verebileceğine hükmedilmiş iken, 5549 sayılı kanunun 17. maddesinin ikinci fıkrasında, el koyma için kural olarak hakim kararı gerekmeyle birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde cumhuriyet savcısının da bu kararı verebileceği ve bu kararın 24 saat içerisinde görevli hakim tarafından onaylanması gerektiği belirtilmektedir. Bu

¹⁷⁴ Mehmet Gödekli, s. 386

bakımdan, kanun koyucunun terörizmin finansmanı suçu için el koyma usullerinde yargıya daha geniş bir yetki verdiği de görülmektedir.

CMK 128. maddedeki el koymaya ilişkin usul ve esaslar incelendiğinde, taşınmaz, hak, alacak veya diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka birinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, el koyma işleminin yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu açıdan, kanun koyucunun el koyma işleminin uygulama alanını olabildiğince geniş tutarak, 128/1. maddede sıralanan (a-g fıkraları) somut malvarlığı değerlerine ilaveten h fıkrasında “diğer malvarlığı değerleri” şeklinde bir torba madde eklediği de görülmektedir. Burada kanun koyucunun amacı, suçtan elde edilen gelir bakımından hiçbir olasılığı gözden kaçırmamak ve mali bir yönü olan hiçbir değeri el koyma işlemi açısından dışarıda bırakmamaktır¹⁷⁵.

Diğer yandan, el koyma kararının alınması, el konulacak taşınmaz, hak, alacak veya diğer malvarlığı değerinin suçtan elde edildiğini ortaya koyan bir raporun, el koyma işlemi öncesinde suçun türüne göre BDDK, SPK, MASAK, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları kurumlarından alınması şartına bağlanmıştır. Bu raporda, suçtan elde edilen değere ilişkin bilgiler de yer alacaktır. Literatürde, el koyma işlemi öncesinde idari kurumlardan rapor alınması zorunluluğuna eleştirel yaklaşımlar getirilmiştir. İsmail Dursun (2015)¹⁷⁶, bu rapor ile, idari niteliğe haiz olan kamu kurumlarının yargı erkinin vereceği el koyma kararında belirleyici olacağını ve bu durumun da hukuk devleti ve kuvvetler ayrılığı ilkelerine tezat oluşturacağını dile getirmişlerdir. Benzer şekilde Ünver ve Hakeri de¹⁷⁷ yürütme erkinin bir parçası olan bahse konu mali kuruluşların siyasi iktidardan etkilenme potansiyeli taşıdıklarını ve bu nedenle el koyma işlemine dair verecekleri idari raporlara dayanarak hakimlerin el koyma kararı vermelerinin, uygulamada bir takım problemlere yol açabileceği konusunda uyarılarda bulunmaktadır.

CMK’nın 128. maddesinin 3-7 arası fıkraları, taşınmaz, hak ve alacaklara el koyma işleminin icra edilme usullerini düzenlemektedir. Buna göre, taşınmazlara el

¹⁷⁵Özbek, s. 391

¹⁷⁶İsmail. Dursun, Ceza Muhakemesi Hukukunda Taşınmazlara, Hak ve Alacaklara Elkoyma. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 535–558. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/maruhad/issue/27556/289901>, 2015

¹⁷⁷Yener Ünver - Hakan Hakeri, *Ceza Muhakemesi Hukuku* (9. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi., 2014, s.420

konulma kararı tapu kütüğüne şerh verilmek suretiyle icra edilirken, araçlara el konulma kararı ise bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile şerh verilmek suretiyle icra olunmaktadır (3. ve 4. fıkra). Şüpheli veya sanığın herhangi bir bankadaki hesabına el konulma kararı verilmişse, bu durum ilgili bankaya veya mali kuruma derhal bildirilerek icra edilmektedir. Böyle bir durumda, el koyma kararı sonrası şüpheli veya sanığın bankadaki hesapları üzerinde herhangi bir işlem yapılamayacak, yapılmış olsa dahi hukuken geçersiz sayılacaktır (128/5). Terörizmin finansmanı suçu şüphelisi veya sanığının herhangi bir şirkette ortaklık payı varsa, bu paya el koyma kararı da verilebilecek, bu kapsamda elektronik ortam üzerinden hem şirket yönetimine, hem de şirketin kayıtlı bulunduğu ticaret sicil müdürlüğüne tebligatta bulunularak el koyma işlemi icra edilecektir (128/6). Eğer el koyma işleminin konusu bir hak veya alacak ise, bu durumda el koyma kararı hakkın veya alacağın muhatabı olan gerçek veya tüzel kişiye derhal bildirilecek ve bu surette el koyma işlemi icra edilecektir (128/7).

Kanun koyucu, CMK'nın 128. maddesi hükümleri uyarınca uygulanan el koyma kararının gereklerine aykırı hareket edilmesini caydırmak amacıyla, aykırı hareket edenler hakkında TCK'nın "Muhafaza Görevini Kötüye Kullanma" başlıklı 289. maddesindeki hükümlerinin uygulanacağını hüküm altına almıştır (128/8).

3.2.3. Terörizmin Finansmanı Suçu Kapsamında Gerçek ve Tüzel Kişilerin Malvarlıklarına Kayyım Atama

Şirket yönetimine kayyım atama, Ceza Muhakemesi Kanununun 133. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilecektir (133/1). Bu kapsamda kayyım tayini, tüzel kişi yönünden ileride verilebilecek müsadereye ilişkin kararın yerine getirilmesine aracılık eden ve el koyma ile aynı hukuki sonuçları doğuran bir tedbirdir¹⁷⁸.

Ne var ki, CMK 128. madde uyarınca el konulan bir şirket veya malvarlığı değerinin yönetimine yönelik kayyım atama hususu 2016 yılına kadar mevzuatta yer almamaktaydı. Bu eksiklik, 2016 yılında çıkarılan 674 sayılı kanun hükmünde

¹⁷⁸ Mehmet Gödekli, s. 383

kararnamenin 13. maddesi ile giderilmiştir. Bahse konu KHK ile CMK'nın 128. maddesine, *“bu madde uyarınca el konulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi gerektiğinde bu malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanabilir. Bu durumda 133'üncü madde hükümleri kıyasen uygulanır.”* hükmünü düzenleyen 10. fıkra eklenmiştir.

6704 sayılı Kanunun 29. maddesi ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. maddesine eklenen 7. fıkranın (a) bendinde, bu suç bakımından 5271 sayılı CMK'nın 133. maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini tedbirine ilişkin hükümlerin uygulanabileceği düzenlenmiştir¹⁷⁹.

Bu madde gereğince, terörizmin finansmanı suçunun bir tüzel şirketin faaliyetleri çerçevesinde işlendiği yönünde kuvvetli şüphenin mevcut olması ve ayrıca maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için bu tedbirin gerekli olması halinde, hem soruşturma hem de kovuşturma süreçlerinde hakim veya mahkeme, şirketin faaliyetlerinin sürdürülebilmesi bakımından şirkete kayyım atayabilecektir. CMK'nın 133. maddesi uyarınca, kayyım atanması ile birlikte, şirketin yönetim organının ticari işlemleri ve alacağı kararların geçerli olması, atanan kayyımın onayına bağlı kılınmaktadır. Diğer yandan, atama ile birlikte, şirketin yönetim organının sahip olduğu tüm yetkiler kayyıma devredilmektedir. Kanun koyucu, terörizmin finansmanı suçuna yönelik gerçek kişiler için cezai yaptırım düzenlerken, tüzel kişiler için ise ciddi idari yaptırımlar düzenlemiştir. Bunlardan birisi olan kayyım atama işlemi için, kanun koyucu şüpheli şahıslar veya iltisaklı oldukları tüzel kişiliklerle ilgili bir soruşturma veya kovuşturma sürecinin mevcut olmasını şart koşturmaktadır. Dolayısı ile, henüz hakkında kesinleşmiş bir hüküm bulunmasa bile, soruşturması devam eden dosyalarda terörizmin finansmanı ile ilgili şüpheli görülen şirketler hakkında kayyım atama yoluna gidilmesi mümkün hale gelmektedir. CMK 133'e göre, ticaret sicili gazetesinde ilan olduğu anda, kayyım atama işlemi geçerli sayılacaktır. Ne var ki, terörizmin finansmanı suçu şüphesi altında olup kayyım atanan tüzel kişilik ile ilgili kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararı verilmesi halinde, şirketin bütçesinden kayyıma ödenen ücret yasal faizi ile birlikte Devlet Hazinesinden temin edilerek şirkete iade edilecektir (CMK md. 133/2).

¹⁷⁹ Mehmet Gödekli, s. 383

CMK'ya göre atanan kayyımın faaliyetleri denetlenemez nitelikte değildir. CMK 133/4 kapsamında, terörizmin finansmanı suçu kapsamında kayyım atanan şirketin yetkilileri, kayyımın işlemlerine karşı görevli mahkemeye Türk Medeni Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilmektedirler.

Şirket için kayyım atama tedbiri, istisnai bir tedbirdir ve sadece kanunda (CMK) tahdidi olarak sayılan spesifik suçlar için başvurulabilen özel bir koruma tedbiridir. Bu spesifik suçlar tahdidi olarak CMK'nın 133. maddesinde (4. fıkra) sıralanmıştır. Bu suçlar; Türk Ceza Kanununda yer alan, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80), uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), para sahtecilik (madde 197), fuhuş (madde 227), kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228), zimmet (madde 247), suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282), silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315), devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları, Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar ve son olarak Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlardır.

Her ne kadar terörizmin finansmanı suçu, ilgili maddenin dördüncü fıkrasında tahdidi olarak sıralanan bu katalog suçlar arasında yer almasa da, 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinin 7. fıkrasında, terörizmin finansmanı suçu bakımından, şirket yönetimi için kayyım tayini tedbirine ilişkin hükümlerin uygulanabileceği belirtilmiştir. Bu nedenle, terörizmin finansmanı suçunun CMK 133'de sıralanan katalog suçlar arasında yer almaması, bu suç bakımından kayyım atama tedbirine başvurulması noktasında hukuki bir engel teşkil etmeyecektir.

Kayyım atama tedbirinde kanun koyucunun gözettiği amaç, suç faaliyeti ile organik bağı olduğuna dair kuvvetli suç şüphesi altında bulunan bir şirketin içeriden kayyım tarafından denetlenmesi, bu denetim sırasında şirketin finansal kayıtlarının ve faaliyetlerinin incelenerek suç ile ilişkili işlem ve hareketlerin ortaya çıkarılabilmesidir. Kanun koyucu, kayyım atanacak şirketin ticari faaliyetlerinin aksamaması ve bu nedenle ticari hayatın bu işlem nedeniyle kesintiye veya aksaklıklara uğramaması

amacıyla, bu koruma tedbirinin, devlet tarafından atanacak bir kayyım vasıtasıyla gerçekleştirilmesine hükmetmiştir. Böylelikle, kayyım atanan şirket bir yandan terörizmin finansmanı kapsamında denetim ve gözetim altında tutulup incelenirken, bir yandan da firmanın süregelen ticari faaliyetleri aksamadan kayyım tarafından devam ettirilecek, olası bir beraat kararında şirket zarara uğratılmış olmayacaktır. Diğer yandan, kayyım yönetimi altında aktif olarak faaliyetlerine devam eden şirketin çalışanları da, bu koruma tedbiri nedeniyle herhangi bir maddi zarara uğramayacak, kayyım atanan şirkette çalışmaya devam edeceklerdir¹⁸⁰.

Terörizmin finansmanı kapsamında suç şüphesi altında bulunan şirkete atanan kayyımın, CMK 133/5 uyarınca hukuki sorumluluğu bulunmaktadır. Bu bakımdan, atandığı şirkette kendisine verilen yetkilere aykırı hareket eden kayyım hakkında, görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davası açılabilir. Ne var ki bu davalar doğrudan kayyım aleyhine değil, 133/5 uyarınca devlet aleyhine açılabilir. Devlet, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde ödediği tazminatı rücu edecektir.

Görüldüğü üzere kanun koyucu, terörizmin finansmanı suçuna yönelik hem malvarlığı değerlerine el koyma (CMK 128), hem de el konulan bu değerlerin yönetimi için kayyım atama (CMK 133) tedbirlerini düzenlemiştir. Ne var ki bu iki tedbir birbirine karıştırılmamalıdır. Kayyım atama, ancak ve ancak terörizmin finansmanı suçunun bir şirketin ticari faaliyeti çerçevesinde işlendiğine dair kuvvetli şüphenin bulunduğu durumlarda uygulanabilir. Burada terörizmin finansmanı suçuna karışan, şirketin sahibi, genel müdürü, ortağı veya yöneticisi değil, bizzat şirketin kendi ticari faaliyetidir. Dolayısı ile, bir terör örgütüne finansal destek sağlayan şirket yöneticisinin malvarlığına CMK 128 kapsamında el konulabilecekken, şüphelinin şirketine kayyım atama tedbiri uygulanamayacaktır. Çünkü terörizmi finanse eden şirketin ticari faaliyetleri değil, şirketin yasal ticari faaliyetlerinden elde ettiği malvarlığı değerlerini örgüte aktaran şirket yöneticisidir. Böyle bir durumda CMK 128 kapsamında şüpheli şahsın şirkette ortaklık payına da el konulması söz konusu olabilecektir.

Kanun koyucu, kayyım atama tedbirine süre yönünden herhangi bir sınırlama getirmemiştir. Bu bakımdan, terörizmin finansmanına ilişkin soruşturma ve kovuşturma

¹⁸⁰Centel - Zafer, s.387

evreleri tamamlanıp hüküm kesinleşinceye kadar bahse konu koruma tedbirinin uygulanması önünde herhangi bir hukuki engel bulunmamaktadır. Bununla birlikte, soruşturma veya kovuşturma aşamasının her aşamasında, gerek ilgililerin görevli mahkemelere başvurusu, gerekse de yargı merciinin takdiri ile kayyım atama tedbiri sonlandırılabilir.

3.3. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNDA KOVUŞTURMA VE YAPTIRIM BOYUTU

3.3.1. Terörizmin Finansmanı Suçunda Kovuşturma Aşaması

6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 6. fıkrası, “3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır” hükmü ile, terörizmin finansmanı suçunun kovuşturmasına ilişkin hükümlerin, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu esas alınarak uygulanacağını açıkça belirtmektedir. Dolayısı ile terörizmin finansmanı suçuna ilişkin soruşturma hükümleri için, 3713 sayılı TMK’daki kovuşturma hükümlerine bakmak gerekecektir.

Terörizmin Finansmanı Suçunda Soruşturma başlığı altında, terör suçlarında soruşturma ve kovuşturma hükümlerine yer veren TMK 10. maddenin ve bu maddenin atıf yaptığı CMK 250-252. maddelerinin mülga haline gelme süreçleri detaylı olarak açıklanmıştı. 2014 yılında yürürlüğe giren 6526 sayılı “Terörle Mücadele Kanunu Ve Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile birlikte, daha önce var olan ve terör suçlarının kovuşturmasında yetkili özel yetkili ağır ceza mahkemeleri yürürlükten kaldırılmış ve bu mahkemelerde derdest bulunan dosyalar yeni düzenleme ile birlikte, kovuşturmaya devam edilmek üzere yetkili ve görevli mahkemelere devredilmiştir. Terör suçlarına bakmakla yetkili mahkemeler de, yine 6526 sayılı kanunun 2. maddesinde “5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun” 12 nci maddesinde yapılan değişiklik yoluyla düzenlenmiştir. 5235 sayılı kanunun 12. maddesine yönelik getirilen yeni düzenleme ile birlikte, “...3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri

görevlendirilmiştir”. 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanunun 4. maddesinin 6. fıkrasındaki hüküm dikkate alındığında, 3713 sayılı TMK’nın kapsamına giren suçlara bakmakla yetkili ağır ceza mahkemelerinin, terörizmin finansmanı suçunun kovuşturulması bakımından da yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

Bu bakımdan, 2014 yılı sonrasında terörizmin finansmanı suçuna ilişkin kovuşturmaların, soruşturmanın açıldığı ilde yetkili ağır ceza mahkemesi tarafından yürütüleceği anlaşılmaktadır.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işlemiş oldukları suçlarda kovuşturma yapılmasını idari izin şartına bağlamış, kanunun 2. maddesinde “Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabidir” denilerek, ağır cezayı gerektiren suçüstü hali buna istisna tutulmuştur. 4483 sayılı kanun terörizmin finansmanı bakımından yorumlandığında, kamu görevlisi failin işlemiş olduğu terörizmin finansmanı suçu ile failin kamu görevi arasında eğer bir illiyet bağı mevcutsa bu durumda kovuşturmanın idari izne tabi olduğu görülmektedir. Diğer yandan, kanundaki “görevleri sebebiyle işlemiş oldukları suçlar” ibaresi, kamu görevlisi olup bahse konu kamu görevinden kaynaklanmayan suçun genel hükümlere tabi olacağını vurgulamaktadır. Dolayısı ile, eğer kamu görevlisi failin terörizmin finansmanı ile ilgili fon temin işlemi görevinden kaynaklanmıyorsa hakkında soruşturma açılmasına gerek olmayacak, genel hükümler doğrultusunda hakkında kovuşturma işlemi tesis edilecektir. Diğer bir deyişle, kamu görevlisinin görevi sırasında işlediği fakat göreviyle bağlantılı olmayan, veya görev dışındaki zaman diliminde işlediği terörizmin finansmanı kapsamındaki suçlarda soruşturma veya kovuşturma iznine gerek olmayacaktır.

3.3.2. Terörizmin Finansmanı Suçuna İlişkin Yaptırımlar

3.3.2.1. Hürriyeti Bağlayıcı Ceza

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. maddesinde, bu suçu işleyen, eğer fiil daha ağır bir cezayı gerektirecek başka bir suçu oluşturmuyorsa, 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağına

hükmedilmiştir. Dolayısı ile, terörizmin finansmanını sağlayan, bu bakımdan terör örgütüne veya örgüt mensubuna fon temin eden, sağlayan veya aktaran fail, eğer bu fiili silahlı terör örgütü yöneticiliği gibi daha ağır bir cezayı gerektiren bir suçu da oluşturmuyorsa, 5 ile 10 yıl arası bir ceza ile cezalandırılacaktır. 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinin 3. fıkrasında; “(3) Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır” ibaresi yer almaktadır. Buna göre, eğer terörizmin finansmanı suçu bir kamu görevlisi tarafından ve failin bu kamu görevinin kendisine sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmişse, verilecek ceza yarı oranında artırılarak 7,5 yıl ile 15 yıl arasına çıkarılacaktır. Diğer yandan, eğer terörizmin finanse edilmesi için sağlanan fon, kaçakçılık v.b. yasa dışı yöntemlerle temin edilmişse, TCK’nın 220. maddesinin 4. fıkrasındaki “örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur” hükmü uyarınca, fail bahse konu yasadışı suç faaliyetinden de ayrıca cezalandırılacaktır.

Ayrıca, hapis cezasına mahkumiyetin kanuni bir sonucu olarak, terörizmin finansmanı suçu kapsamında ceza alan fail hakkında TCK’nın 53. maddesi uygulanacak ve fail bu madde kapsamında yer alan belli hakları kullanmaktan belli bir süreliğine yoksun bırakılacaktır. Ancak, TCK’nın 53. maddesi suçu işlediği tarihte 18 yaşını doldurmayanlar yönünden uygulanamayacağı için, terörizmin finansmanı suçunun faili suç tarihinde 18 yaşından küçük ise bu haklardan yoksun bırakılamayacaktır¹⁸¹.

Diğer yandan, 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinin 6. fıkrasında, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin infaz hükümleri için de 3713 sayılı TMK’daki hükümlere atıf yapılmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu’nun 17. maddesine bakıldığında ise, “*Bu Kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar hakkında, koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması bakımından 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile 108 inci maddesi hükümleri uygulanır.*” denilerek, terör suçunun cezasına yönelik infazların 5275 sayılı kanunun 107/4 ve 108. maddelerine göre gerçekleşeceği belirtilmektedir. Bahse konu kanunun 107/4. maddesi; “Suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçtan dolayı mahkûmiyet hâlinde;

¹⁸¹ Mehmet Gödekli, s. 341-342

ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar 36 yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar 30 yılını, süreli hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının dörtte üçünü (3/4) infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler.” hükmünü içermektedir. Aynı kanunun 108. maddesi ise tekerrür halinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan cezalarla ilgili koşullu salıverme sürelerini düzenlemektedir. Bu maddeye göre tekerrür halinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan süreli hapis cezasının dörtte üçünün infaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıverilmeden yararlanılabilecektir.

İnfaz hükümlerine terörizmin finansmanı suçu açısından değerlendirildiğinde, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin cezalar süreli ceza (5-10 yıl arası) kapsamında olduğundan, bu suça yönelik mahkumiyet halinde alınan cezanın dörtte üçünü infaz kurumunda çekilmesi halinde, koşullu salıvermeden yararlanılabilecektir. Tekerrür halinde işlenen terörizmin finansmanı suçuna ilişkin verilen hapis cezasının koşullu salıvermesi için de aynı oranda (3/4) indirim geçerlidir. Ancak ikinci kez mükerrirlik (ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması) durumunda koşullu salıverme mümkün değildir¹⁸². Son olarak, 17 Ağustos 2016 tarihinde resmî gazetede yayınlanan 672 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 32. maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna ek yapılan geçici 6. maddede süreli hapis cezalarına yönelik indirim, terörizmin finansmanı suçu için uygulama alanı bulamayacaktır. Bunun nedeni, 672 sayılı kanunun 32. maddesinde, koşullu salıvermeye ilişkin bu indirimlerin 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar haricinde geçerli olduğunun belirtilmesidir.

3.3.2.2. Faaliyet İzninin İptali ve Müsadere

6415 sayılı Kanunun 4/4. maddesinde, “Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur” şeklindeki düzenlemeye yer verilmektedir. Türk Ceza Kanunu’nun 60. maddesinde tüzel kişiler yönünden iki tür güvenlik tedbiri öngörülmüştür: Faaliyet izninin iptali ve

¹⁸² Mehmet Gödekli, s. 426

müşadere¹⁸³. Anılan maddenin birinci fıkrasında, izne dayalı olarak faaliyet yürüten özel hukuk tüzel kişileri yönünden faaliyet izninin iptaline yer verilmiştir. Fıkraya bakıldığında, “Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, iznin iptaline karar verilir.” hükmünün yer aldığı görülmektedir. Terörizmin finansmanı suçu yönünden değerlendirildiğinde, bir özel şirketin organ veya temsilcileri tarafından terörizmin finansmanı suçu işlenmiş ve kovuşturma bu suç bakımından mahkûmiyet ile sonuçlanmışsa, şirketin faaliyet izni iptal edilebilecektir. Buradaki ön şart, terörizmin finansmanı suçunun, bahse konu özel şirketin kamu kurumu tarafından kendisine verilen yetkinin kötüye kullanılması suretiyle işlenmiş olmasıdır. Bu bakımdan, sırf terörizmin finansmanı suçunu işleyen fail(ler) tarafından yönetildiği için bir tüzel kişiliğin faaliyet izni iptal edilemeyecektir.

TCK 60. maddesinin 2. fıkrasında, “*Müşadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır*” hükmü yer almaktadır. Buna göre, eğer terörizmin finansmanı suçunda araç olarak kullanılan tüzel kişilik, aynı zamanda bu suçtan bir yarar sağlıyorsa, örneğin terör örgütüne fon sağlanmasında aracılık ederken aynı zamanda bu fona ilişkin mali kaynakları ticari faaliyetlerinde işletip bundan iktisadi bir yarar sağlıyorsa, bu durumda TCK 54 ve 55. maddelerde düzenlenen eşya ve kazancın müşaderesi yoluna da gidilebilecektir. Özellikle TCK 55’te düzenlenen Kazancın Müşaderesinde, “Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müşaderesine karar verilir” hükmü uyarınca, terörizmin finansmanı için kullanılan fondan sağlanan ve maddi değere haiz kazançlar müşadere edilebilecektir. Nitekim, ceza hukuku mevzuatında ilk kez özel olarak terörizmin finansmanı suçunu düzenleyen 5532 sayılı kanunun 7. maddesinin gerekçesinde; “*Terör suçlarının işlenmesi amacıyla, bilerek ve isteyerek finansman sağlamak suç oluşturduğuna göre; bu suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı değerleri hakkında, Türk Ceza Kanunu’nun "Kazanç*

¹⁸³ Mehmet Gödekli, Terörizmin Finansmanı Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 346

müsaderesi" başlıklı 54 üncü maddesi hükümleri uygulanacağı açıktır. Bu nedenle, Kanuna bu konuya ilişkin ayrı bir hüküm konulması gereksiz görülmüştür." denilerek, terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili kazancın TCK 54. maddesi kapsamında müsadere edileceği vurgulanmıştır. Aktarılan veya temin edilen fonun, başka bir kazanç türüne dönüştürülmesi halinde dönüştürülen kazancın da müsadere söz konusu olmaktadır. Diğer yandan, müsadere edilecek olan kazanç herhangi bir nedenden ötürü elde edilemiyorsa, bu durumda müsadere edilecek bedelin karşılığına denk gelen faile ait malvarlığı bedelinin müsadere mümkün olabilecektir¹⁸⁴.

Terörizmin finansmanı suçunun işlenmesinde kullanılan eşya da, 6415 sayılı kanunun 4/4. maddesi göndermesi ile TCK md. 54/1 kapsamında müsadere edilebilecektir. Bu bakımdan, bir eşyanın müsadere edilebilmesi için, ya terörizmin finansmanı suçunda kullanılması (örneğin bir dijital cihaz, laptop v.s.), ya terörizmin finansmanı suçunun işlenmesine tahsis edilmesi, ya da bu suçtan meydana gelmiş olması (örneğin toplanan fon) gerekmektedir. Terörizmin finansmanı suçu bağlamında bir eşyanın müsadere edilebilmesi için, suçun icra hareketlerine başlanması gerekmemektedir. Terörizmin finansmanı suçu hazırlık aşamasında kalsa dahi, terörizmin finansmanı suçunun işlenmesinde kullanılmak amacıyla hazırlanan eşyanın müsadere mümkün olacaktır¹⁸⁵. Bu bakımdan, 6415 sayılı kanunun 3. maddesinde sıralanan yasak fiillerin işlenmesi için bir terör örgütüne veya mensubuna sağlanan veya aktarılan her türlü fon veya değeri para ile temsil edilen her türlü eşya, TCK 54. madde kapsamında müsadere konusu olabilmektedir. Burada eşyadan kasıt, terörizmin finansmanı suçunu işlemek amacıyla tahsis edilen maddi varlığa sahip her şeydir.

TCK 60. maddesinin 3. fıkrası, faaliyet izninin iptali ve müsadere tedbirlerinin uygulanmasını hâkimin takdirine bırakmakta, eğer bu tedbirlere ilişkin hükümlerin uygulanması sonucu işlenen fiilden daha ağır sonuçlar ortaya çıkacak ise, hâkimin bu tedbirlere hükmetmeyeceği bildirilmektedir. Aşağıda, terörizmin finansmanı suçuna yönelik hem gerçek kişiler hem de tüzel kişilere ilişkin yaptırımlar yer almaktadır.

¹⁸⁴Aykın - Gümüştay, s. 268

¹⁸⁵Nur Centel - Hamide Zafer, *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018, s.805

Tablo 3.1. Terörizmin Finansmanı Suçuna ilişkin Cezai ve İdari Yaptırımlar

Ceza (Hürriyeti Bağlayıcı Ceza)	Tüzel Kişilerin Sorumluluğu (Güvenlik Tedbirleri)	Müsadere
5-10 yıl hapis cezası Eğer suç, kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılarak işlenirse ceza yarı oranında artırılmaktadır.	Faaliyet izninin iptali (TCK m.60) Müsadere (TCK m.60) 10.000-2.000.000 TL idari para cezası (Kabahatler Kanunu 43/A)	Kazanç Müsaderesi (TCK m.55) Suçun işlenmesi ile elde edilen, suçun konusunu oluşturan ve suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaat ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançlar müsadere edilmektedir.

Kaynak: ("Masak İnternet Sitesi," 2013)

3.4. SUÇLULARIN İADESİ VE ADLİ YARDIMLAŞMA BAĞLAMINDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU

Terörizmin finansmanı suçuna ilişkin yaptırımlardan bir diğerini de suçluların geri verilmesi ve adli yardımlaşma prosedürleri oluşturmaktadır. 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanununun 10 maddesinin 1. fıkrasına göre, suçluların iadesi veya geri verilmesi, vatandaşı olmadığı bir ülkede suç işleyen ve bu nedenle hakkında, soruşturma, kovuşturma veya hüküm verilerin bir yabancının, soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılabilmesi ya da hükmedilen cezanın infazı amacıyla talep eden ülkeye iade edilmesidir. Anayasanın 38. maddesine göre, *"Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez"*. Suçluların iadesinin söz konusu olabilmesi için, suçluyu iade eden devlet ile suçlunun iade edildiği devlet arasında ikili veya çok taraflı bir sözleşmenin bulunması gerekmektedir. Örneğin ülkemiz, 47 ülkenin taraf olduğu, "Suçluların Geri Verilmesine Dair 1957 tarihli Avrupa Sözleşmesine" taraftır. Eğer iki devlet arasında iadeye ilişkin bir sözleşme bulunmuyorsa, talep edilen devlet açısından geri verme yükümlülüğü bulunmamaktadır¹⁸⁶.

¹⁸⁶Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem - R. Murat Önok, *Uluslararası Ceza Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009, s.230

Geri verme şartları, daha önceden TCK'nın 18. maddesi ile düzenlenmiş iken, 2016 yılında yürürlüğe giren 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunun 36. maddesi ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Geri verme şartları, bu kanunun 10. maddesi ile yeniden düzenlenmiştir. Bahse konu 6706 sayılı kanunda, iadenin kabul edilmeyeceği haller düzenlenmiştir. Buna göre, iadesi talep edilen kişinin Türk Vatandaşı olması veya ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasî görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmayaya maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleye maruz kalacağına dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması durumlarında iade talebi kabul edilmeyecektir (md. 11(a-b)).

Diğer yandan, suçlunun iadesi talebine esas teşkil eden fiilin; düşünce suçu, siyasî suç veya siyasî suçla bağlantılı bir suç niteliğinde olması, sırf askerî suç niteliğinde olması, Türkiye Devletinin güvenliğine karşı, Türkiye Devletinin veya bir Türk vatandaşının ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş bir tüzel kişinin zararına işlenmesi, Türkiye'nin yargılama yetkisine giren bir suç olması, zamanaşımı veya affa uğramış olması, iadesi talep edilen kişi hakkında, talebe konu fiil nedeniyle daha önce Türkiye'de beraat veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması, iade talebinin, ölüm cezası veya insan onuru ile bağdaşmayan bir ceza gerektiren suçlara ilişkin olması nedenlerinden dolayı da iade talebi kabul edilmeyecektir (md 12/c).

Terörizmin finansmanı suçu kapsamında bakıldığında ise, bu suça ilişkin adli yardımlaşma ve geri verme prosedürleri, 4738 sayılı yasa ile 2002 yılında ülkemizce kabul edilen “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme” içerisinde detaylı olarak düzenlenmiştir¹⁸⁷.

Öncelikle sözleşme, terörizmin finansmanı suçunun failinin, suçu tek bir ülke dahilinde işlemiş olması, bu tek suçu işlendiği ülkenin vatandaşı olması ve vatandaşı olduğu ülkenin topraklarında yakalanması durumlarında, uluslararası sözleşmedeki geri verme ve iade koşullarının uygulanamayacağını belirtmekte, bunun istisnası olarak da sözleşmedeki 12 ile 18. maddeler arasındaki düzenlemelere atıf yapmaktadır (md.3).

¹⁸⁷ Zeki Yıldırım, s. 116

Diğer yandan, sözleşmede, terörizmin finansmanı suçuna yönelik yargılama yetkisi tesis edilmesini ifade haller de sıralanmıştır. Buna göre, suçun bir devletin topraklarında işlendiği, bayrağını taşıyan bir deniz aracında veya ülkesine kayıtlı bir hava aracında işlendiği veya suçun devletin bir vatandaşı tarafından işlendiği durumlar, sözleşmede yargılama yetkisinin tesis edildiği durumlar olarak tanımlanmıştır (md 7.).

Sözleşme, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin birden fazla taraf ülkenin, yargı yetkisinin kendi tarafında olduğunu ileri sürdüğü durumlarda, bu ülkelerin soruşturma ve kovuşturma faaliyetlerini adli yardımlaşma yöntemleri çerçevesinde uygun bir biçimde koordine etmeye davet etmektedir (md. 7/5).

Sözleşmenin 9. maddesine göre, terörizmin finansmanı suçunu işleyen failin veya zanlının kendi topraklarında olduğu bilgisini alan taraf devlet, bilgisine getirilen hususların soruşturulması amacıyla gerekli önem ve tedbirleri alır, gerekli olduğu durumlarda ise, ya kişiyi yargılamak, ya da başka bir taraf devlete iade etmek için hazır bulundurma, yakalama, gözaltı ve tutuklama gibi uygun tedbirleri alır (md. 9).

Terörizmin Finansmanı suçu zanlısı topraklarında bulunan devlet, eğer sözleşmenin 7. maddesi kapsamında failin işlediği suça yönelik yargılama yetkisine sahip ise ve bu nedenle suçluyu iade etmeyecekse, terörizmin finansmanı suçu ister bu devletin kendi topraklarında, isterse de başka bir devletin toprağında işlenmiş olsun, gecikmeksizin kendi ceza hukuku mevzuatı çerçevesinde ceza soruşturması başlatmakla yükümlüdür (md. 10). Bu bakımdan, örneğin başka bir ülkede terörizmin finansmanı suçunu işleyip Türkiye’de yakalanan bir terörizmin finansmanı şüphelisi hakkında, TCK, CMK ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Kanun çerçevesinde cezai takibat başlatılacaktır.

Sözleşmenin 11. maddesine göre, bu sözleşmeye taraf olan devletlerin daha önce kendi aralarında yapmış oldukları iade ve geri verme anlaşmaları mevcutsa, taraflar terörizmin finansmanı suçunu da iade sebebi olarak telakki edeceklerdir. Diğer yandan, bu sözleşme tarihinden sonra aralarında iade anlaşması yapan taraf devletler de, terörizmin finansmanı suçunu iadeye neden suç olarak görmeyi taahhüt edeceklerdir. Eğer taraf devletlerden herhangi biri, ülkesinde yakalanan bir terörizmin finansmanı suçlusunu talep eden bir devlete suçluyu iade etmek için, o devletle arasında uluslararası bir iade anlaşması şartı arıyorsa, bu durumda bahse konu uluslararası sözleşme, böyle

bir iade anlaşması yerine geçebilecek ve iadenin yasal zeminini oluşturabilecektir. Ayrıca, sözleşmeye göre, “*gerekmesi halinde terörizmin finansmanı suçları, Taraf Devletler arasında iade gerçekleştirilmesi için, işlendikleri yer kadar, yargısal yetki ilan etmiş Taraf Devletlerin topraklarında da işlenmiş sayılır*” (md. 11/4)¹⁸⁸.

Sözleşmenin 12. maddesi, terörizmin finansmanı kapsamında yapılacak adli yardımlaşmanın çerçevesini de çizmektedir. Buna göre, taraf devletler, bu suçla ilgili ellerinde bulunan ve yargılama sırasında gerekli olan kanıt unsurlarını temin etmede ve ceza soruşturmaları, ceza davaları ve iade işlemlerinde, mümkün olan en geniş şekilde adli yardımlaşmada bulunacaklardır. Sözleşme, terörizmin finansmanı ile ilgili suçlara ilişkin soruşturma yapılabilmesi için, taraf devletlerin birbirleriyle; a) bu tür suçlara katıldığına dair haklarında makul şüpheler bulunan kişilerin kimliği, yeri ve faaliyetleri, ve b) bu tür suçların işlenmesiyle ilgili fon hareketleri ile ilgili konularda işbirliği yapacağını düzenlemiştir (md. 18/3).

Diğer yandan, sözleşme kapsamında taraf devletler, ülkelerindeki banka hesaplarının gizliliği ilkesini öne sürerek bu adli yardımlaşma talebini geri çeviremeyeceklerdir. Eğer bir taraf devlet, talep üzerine terörizmin finansmanı suçu kapsamında bilgi ve veri sağlamışsa, bu devletin onayı olmadan bu bilgi ve veriler terörizmin finansmanı haricindeki soruşturma ve kovuşturmalarda kullanılamayacaktır. Ayrıca taraf devletler, terörizmin finansmanı suçunun “malî” boyutuna vurgu yaparak, suçluların iadesi veya adli yardımlaşma talebini geri çeviremeyeceklerdir (md. 13). Benzer şekilde, terörizmin finansmanı suçu, siyasi bir suç veya siyasi gerekçelerle işlenmiş bir suç olarak nitelendirilemeyecek ve sırf bu nedenle adli yardımlaşma ve iade geri çevrilemeyecektir (md. 14)¹⁸⁹.

Terör suçlarına ilişkin diğer önemli sözleşmelerden olan ve Avrupa Konseyi bünyesinde 1977 yılında kabul edilen Terörizmin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi de, terörizmin finansmanı suçunu siyasi suç olarak kabul etmemektedir. Bu sözleşmenin 1. maddesinin ilk fıkrasında, “*akit devletler arasında suçluların iadesi maksadıyla, aşağıda belirtilen suçların hiçbirisi siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç niteliğinde telakki edilmeyecektir*” ibaresi yer almaktadır. 2003’te Tadil Protokolü

¹⁸⁸ Zeki Yıldırım, s. 116

¹⁸⁹ Mehmet Gödekli, s. 132-133

ile (1. maddenin ikinci fıkrasının j bendi) siyasi suç telakki edilemeyecek suçlara, “*New York'ta 9 Aralık 1999'da kabul edilen Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin uygulama alanındaki suçlar*” da eklenmiştir. Böylelikle terörle mücadele alanında en eski uluslararası sözleşme niteliğine sahip bahse konu sözleşme içerisinde de, terörizmin finansmanı suçu, suçluların iadesi bakımından siyasi suç olmaktan çıkarılmıştır.

Terörizmin finansmanından söz eden ilk karar olma niteliği taşıyan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 28 Eylül 2001 günü 4385 inci oturumunda kabul edilen (2001) 1373 sayılı kararı da, benzer şekilde bütün taraf devletlerdenterörist olarak varsayılanların iade taleplerinin reddinin siyasî mülahazaları doğrulayacak şekilde reddedilmemesine dikkat edilmesini talep etmektedir. Kararda, devletlerin kendi toprakları üzerinde bütün yasal olanaklarla her türlü terörist eylemin finansmanını önlemek ve cezalandırmak amacıyla devletlerin uluslararası iş birliğini ek önlemler olarak tamamlamaları gerektiğine vurgu da yapılmaktadır.

Her ne kadar Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme içerisinde, terörizmin finansmanı siyasi bir suç veya siyasi bir suçla bağlantılı bir suç olarak nitelendirmese de, bu suç kapsamında talep edilen kişinin dini, etnik veya siyasi kimliğinden dolayı cezalandırılmak amacı yapıldığına dair makul gerekçeler mevcut ise, bu durumda sözleşmedeki yükümlülüklerin hiçbirisi geçerli olmayacaktır (md.15). Dolayısı ile, bir ülkeden terörizmin finansmanı suçu işlediği iddiasıyla talep edilen bir yabancının, talep eden ülkede sırf siyasi veya etnik kimliğinden dolayı cezalandırılacağına ve böylelikle şüpheliye adli olmayan bir şekilde zarar verileceğine dair makul gerekçeler varsa, suçlunun talep edildiği ülkenin bu somut olay bağlamında sözleşmedeki yükümlülükleri yerine getirme zorunluluğu ortadan kalkacaktır.

Sözleşme, taraf devletlerden birisinin ülkesinde tutuklu veya hükümlü bulunan kişinin, terörizmin finansmanı kapsamında başka bir ülkeye kimlik tespiti ve tanıklık gibi hususlarda yardım sağlama hükümlerini de düzenlemektedir. Buna göre, terörizmin finansmanına ilişkin bir suçun aydınlatılması bakımından kimlik tespiti, tanıklık veya başka bir yolla yardım sağlamak üzere taraf devletlerce hazır bulundurulması talep edilen tutuklu, bu yardım için serbestçe ve bilinçli bir şekilde rıza göstermesi, ve her iki

taraf devletin yetkili makamlarının, gerekli görebilecekleri şartlara uygun olarak nakil konusunda rıza göstermeleri şartıyla nakle tabi tutulabilecektir (md. 16).

Son olarak Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, taraf devletleri, bu suçun hazırlık aşamasında kendi topraklarında gerçekleştirilebilecek fiilleri önleme ve bu amaçla iç hukuklarında gerekli düzenlemeleri yapmaya da davet etmektedir. Sözleşme bu önlemlerden, özellikle terörizmin finansmanı suçunu kasten teşvik eden, kışkırtan, örgütleyen veya gerçekleştiren kişi ve örgütlerin kendi topraklarındaki yasadışı eylemlerin yasaklanmasına ilişkin önlemlere vurgu yapmaktadır. Buna göre, başka bir ülkede terörizmin finansmanı suçu işleyen bir kişi ve bağlı olduğu örgütün, sözleşmeye taraf olan devletlerdeki uzantılarının yasa dışı faaliyetlerinin araştırılması tavsiye edilmektedir. Ne var ki, sözleşmede bu araştırmanın, terörizmin finansmanı ile sınırlı olmadığı görülmektedir. Örneğin, bir ülkede terörizmin finansmanı suçu gerçekleştiren bir örgütün başka bir taraf ülkedeki uyuşturucu madde kaçakçılığı suçunun önlenmesine ilişkin düzenlemeler getirme de, taraf devletlerin yükümlülüğü altındadır. Taraf devletlerin yapacağı işbirliği arasında, terörizmin finansmanı ile ilişkili olabilecek şüpheli ve olağandışı finansal işlemlere özel bir dikkat gösterme ve bu konuda gerekli tedbirleri alma da bulunmaktadır. Bu kapsamda sözleşme, taraf devletlere, tüzel kişilerin finansal hesaplarında, ticari faaliyetlerinde ve ulusal/uluslararası para transferlerinde şeffaflığı sağlayan, kimlik gizlemeye yönelik işlemleri ise engelleyen düzenlemeler getirmeyi önermektedir. Kamusal olarak ise, mali kurumların ulusal veya uluslararası işlemlere ilişkin belgelerinin en az 5 yıl süreyle arşivde saklanması, para transferleri gerçekleştirme ile yetkili kurumların düzenli olarak denetlenmesi, mali ve finansal kurumlar arasında iletişim ve koordinasyonun sağlanması, Interpol aracılığıyla bilgi alışverişinde bulunulması ve nakit ve ticaret senetlerinin izlenmesini veya gözetimini sağlayacak gerçekçi tedbirlerin alınması noktasında iş birliğinde bulunma noktalarını vurgulamaktadır (md. 18).

Görüldüğü üzere, Terörizmin Finansmanının Önlenmesine dair Uluslararası sözleşme, adli yardımlaşma, suçluların iadesi ve geri verme hususları ile ilgili çok detaylı düzenlemeler içermektedir. Bu taleplerin yerine getirilmesinden ise, ülkemizde Adalet Bakanlığı sorumludur. Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından 16.11.2011 tarihinde yayınlanan 69/2 sayılı ve “*Uluslararası Ceza İstinabe İşlemlerinde Adli Makamlarımızca Dikkat Edilmesi*

Gereken Hususlar” konulu genelgeye göre, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçları (TCK m. 188), malvarlığı değerlerinin aklanması suçu (TCK m. 282), örgütlü suçlar ve yolsuzluk suçlarına ilişkin soruşturma ve davalarda yurtdışında bulunan malvarlığı değerleri hakkında verilen el koyma ve müsadereye ilişkin kararlar, “BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi” çerçevesinde taraf devletlerde infaz ettirilebilir (madde 8/a). Aynı genelgenin 7. Maddesinin b fıkrasında ise, talepte bulunulan devletin taraf olması halinde, terör suçlarında; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin terörizme karşı mücadelede adli makamlar arasında uluslararası işbirliğinin önemini vurgulayan 1373 (2001) sayılı kararına ve “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” ile “Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi”ne atıfta bulunulması gerektiği düzenlenmiştir.

Genelgede, yurt dışı bağlantılı ekonomik ve örgütlü suçlarda şüpheli veya sanıkların yurtdışındaki malvarlıklarının araştırılması, tespit edilerek el konulması ve müsaderesinin sağlanması için düzenlenecek istinabe taleplerinin, “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardımlaşma Avrupa Sözleşmesi” ya da ilgili ikili anlaşmanın yanı sıra, konusuna göre yukarıda değinilen sözleşme adı (*terörizmin finansmanı suçu için Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*) ve ilgili hükümleri de belirtilerek hazırlanması ve evrakın iki nüsha halinde Adalet Bakanlığına iletilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan “Müsadere ve Elkoyma Alanında Kılavuz İlkeler” başlıklı başka bir genelgede ise, başka bir devlet tarafından hakkında adli yardım talep edilen şüphelinin lehine ve aleyhine delillerin toplanması, suçla ilgisinin tespiti, mali bilgilerinin belirlenmesi ve hakkında el koyma ve müsadere hükümlerinin uygulanması amacıyla, mal varlığı değerleri (taşınmaz, ulaşım aracı, her türlü banka hesabı, hak ve alacakları, şirketlerdeki ortaklık payları, kiralık kasa mevcutları v.s.) araştırılarak hakkında mali bir profillemeye çalışması yapılması gerektiği ifade edilmektedir¹⁹⁰

Netice itibariyle, her ne kadar hem uluslararası hukukta hem de iç hukukta terörizmin finansmanı suçuna özgü adli yardımlaşma ve iade hükümlerine dair somut

¹⁹⁰ Adalet Bakanlığı. (2006). *Müsadere ve Elkoyma Alanında Kılavuz İlkeler*. Ankara. Retrieved from http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/suggam/akademik_calismalar/MÜSADERE VE ELKOYMA ALANINDA KLAVUZ İLKELER.pdf

düzenlemeler mevcut olsa da, uygulamada bu konuda ciddi sorunlar söz konusu olmaktadır. Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi başta olmak üzere pek çok sözleşmeye imza atarak taraf olan devletler, bu anlaşmalarda siyasi suçları veya siyasi saiklere dayanan suçları hariç bırakma eğilimindedirler. Terörizmin kendisinin siyasi bir yönü olduğu ve dolayısı ile finansmanının da siyasi bir boyutunun olduğu göz önünde bulundurulduğunda, uygulamada bu suç bağlamında suçluların iadesinde pek çok ülkenin, siyasi suça ilişkin mazerete dayanarak iade işlemini gerçekleştirmekten kaçındığı değerlendirilmektedir.

3.5. TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇUNDA DAVA VE CEZA ZAMANAŞIMLARI

Ceza Hukukumuzda zamanaşımı süreleri, dava zamanaşımı ve ceza zamanaşımı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nun 66. maddesinde düzenlenen dava zamanaşımı, suçun işlendiği tarihten itibaren belli bir süre geçmesine rağmen henüz dava açılmamış ise veya açılmış olan bir dava, ceza kanununda belirtilen kanuni süre içinde sonuçlandırılmamış ise, devletin cezalandırma hakkından vazgeçmesi ve ceza davasının düşmesine ifade eden bir terimdir. Bir suça ilişkin dava zaman aşımı söz konusu olduğunda, bahse konu suçla ilgili dava açılmayacak, eğer dava açılmışsa da bahse konu davaya devam edilemeyecektir¹⁹¹.

Türk Ceza Kanunu'nun 68. maddesinde düzenlenen ceza zamanaşımı ise, mahkûmiyet hükmü ile cezası kesinleşen bir hükümlünün, hükmün kesinleşmesinden itibaren belli bir süre geçtikten sonra hükmünün infaz edilmesinden vazgeçilmesini ifade etmektedir. Dava zamanaşımı ile ceza zamanaşımı arasındaki temel fark, ilkinde zamanaşımı ile birlikte devletin cezalandırma hakkından vazgeçmesi, ikincisinde ise zamanaşımı ile birlikte devletin hükmü infaz etme hakkından vazgeçmesidir.

TCK'nın 66. maddesi, kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davasının “beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl” geçmesiyle düşeceğini belirtmektedir. Aynı maddenin 4. fıkrası ise, zamanaşımı sürelerinin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırının göz

¹⁹¹Murat Kayaççiçek, *Ceza Hukuku ve Kabahatler Hukukunda Zamanaşımı*. Ankara: Adalet Yayınevi., 2014,

önünde bulundurulacağına hükmetmektedir. 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasında, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin verilecek ceza miktarı, beş yıldan on yıla kadar tayin edilmektedir. Bu bakımdan, cezanın üst sınırı (10 yıl) beş yıldan fazla ve yirmi yıldan da az olduğu için, TCK 66. maddesine göre terörizmin finansmanı suçunda dava zamanaşımı 15 yıl olarak karşımıza çıkmaktadır.

TCK 66. maddesinin 7. fıkrasında, TCK'nın İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanamayacağı hükmü yer almaktadır. Burada belirtilen suçlar, esasında 3713 sayılı TMK'nın 3. maddesinde sıralanan terör suçlarını ifade etmektedir. 6415 sayılı Kanunun 4/6. maddesinde belirtilen, "3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır" hükmü uyarınca, yurtdışında işlenen terör suçlarında dava zamanaşımı uygulanmama durumunun, terörizmin finansmanı suçu bakımından da geçerli olacağı değerlendirilmektedir. Diğer bir ifade ile, TCK 66/7. maddesi, 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 6. fıkrası ile birlikte okunduğunda, yurtdışında terörizmin finansmanı suçunu işleyen bir Türk Vatandaşı hakkında dava açmaya yönelik herhangi bir zaman aşımı kısıtlamasına gidilmeyeceği düşünülmektedir.

Dava zamanaşımı süresinin durmasını veya kesilmesini düzenleyen TCK 67. Maddenin 1. fıkrasında, soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı duracağı belirtilmiştir. Zamanaşımın durması, suç tarihinden itibaren işlemeye başlayan sürenin, belirli bir sebeple, işlediği ana kadar olan zaman geçerli olmak üzere durmasıdır ve aradan ne kadar zaman geçerse geçsin zamanaşımı yeniden işlemeye başlamaz¹⁹². Örneğin terörü finanse ettiği iddia olunan bir milletvekilinin dokunulmazlığının TBMM Genel Kurulunca kaldırılacağı ana kadar zamanaşımı duracak, usulüne uygun olarak kaldırılmasından sonra işlemeye devam edecektir¹⁹³.

¹⁹² Mustafa Artuç, Tahir Hırslı, Hüküm Kurma Sanatı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s.905

¹⁹³ Mehmet Gödekli, s. 354

Anılan maddenin 2. fıkrasında, zamanaşımın kesilme nedenleri tahdidi olarak sayılmıştır. Buna göre, şüpheli veya sanıklardan birinin Cumhuriyet savcısı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi, tutuklama kararının verilmesi, suçla ilgili iddianame düzenlenmesi veya sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa mahkumiyet kararı verilmesi halinde dava zamanaşımı kesilecektir. Zamanaşımının kesildiği durumlarda, kesildiği ana kadar işleyen süre ortadan kalkmakta ve zamanaşımı süresi en baştan işlemeye başlamaktadır. Zamanaşımını kesen birden fazla sebep var ise, süre son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlayacaktır. Ancak, TCK'nın 67. maddesinin 4. fıkrası, *“kesilme halinde, zamanaşımı süresinin ilgili suça ilişkin olarak kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzayacağını”* hüküm altına almaktadır. 6415 sayılı kanunda belirtilen terörizmin finansmanı suçunun dava zaman aşımı süresinin 15 yıl olduğu göz önünde bulundurulduğunda, zamanaşımı kesen nedenler (örneğin terörizmin finansmanı şüphelisinin savcı huzurunda ifadesinin alınması, şüpheli hakkında tutuklama kararı verilmesi, iddianame düzenlenmesi veya mahkumiyet kararı verilmesi v.s.) bu 15 yıllık süreyi en fazla 7,5 yıl uzatabilecektir.

TCK'nın “Ceza Zamanaşımı” konusunu düzenleyen 68. maddesine göre, beş yıla kadar olan hapis cezalarında ceza zamanaşımı 10 yıl, beş yıldan yirmi yıla kadar olan hapis cezalarında ise ceza zamanaşımı süresi 20 yıldır (1. fıkranın d ve e bentleri). Bu bakımdan, terörizmin finansmanı suçuna ilişkin verilecek cezanın 5 yıl olması halinde, aradan 10 yıl geçtikten sonra ceza infaz edilmeyecektir. Eğer verilecek ceza 5 yıldan fazla ise, bu durumda aradan 20 yıl geçtikten sonra cezanın infazı gerçekleştirilmeyecektir.

Ceza zamanaşımını kesen sebepler TCK'nın 71. maddesinde sayılmıştır. Buna göre, mahkumiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ve bir suçtan dolayı mahkum olan kimsenin üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlemesi halinde ceza zamaşımı kesilir.

TCK 68. maddesinin 3. fıkrasında, TCK'nın İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde ceza zamanaşımı uygulanamayacağı hükmü yer almaktadır. Burada belirtilen suçlar, esasında 3713 sayılı TMK'nın 3.

maddesinde sıralanan terör suçlarını ifade etmektedir. 6415 sayılı Kanunun 4/6. maddesinde belirtilen, “3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır” hükmü uyarınca, yurtdışında işlenen terör suçlarında ceza zamanaşımı uygulanmama durumunun, terörizmin finansmanı suçu bakımından da geçerli olacağı değerlendirilmektedir. Diğer bir ifade ile, TCK 68. maddesinin 3. fıkrası, 6415 sayılı kanunun 4. maddesinin 6. fıkrası ile birlikte okunduğunda, yurtdışında terörizmin finansmanı suçunu işleyen bir Türk Vatandaşının cezasını infaz etmeye yönelik herhangi bir zaman aşımı kısıtlamasına gidilmeyeceği değerlendirilmektedir.

Türk Ceza Kanunu’nun 70. maddesinde, müsadere zamanaşımı hükümleri düzenlenmiştir. Buna göre, terörizmin finansmanı suçu dolayısı ile kesinleşen kazanç veya eşyası müsadere, aradan 20 yıl geçtikten sonra uygulanamayacaktır.

3.6. 3713 SAYILI TMK VE 6415 SAYILI KANUNUN YARGITAY KARARLARI ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Terörizmin finansmanı kavramının Türk Ceza Hukukundaki yeri görece yenidir ve son on yılda sürekli başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası antlaşmalar kapsamında revize edilerek birtakım değişikliklere ve güncellemelere uğramıştır.

Türkiye’nin uzun bir terörizm tecrübesi olmasına rağmen, 1991’de çıkarılan Terörle Mücadele Kanunu’nda, 2006 yılında yapılan bir değişikliğe kadar terörizmin finansmanı ayrı bir suç olarak tanımlanmamıştır. Ancak, bu değişiklikten önce de terör örgütlerinin eylemlerine bilerek ve isteyerek destek veren ve maddi yardım sağlayan kişiler, terör örgütü üyeleri ile TMK’nın 7. maddesi ve Türk Ceza Kanunu’nun 314/3. maddesi kapsamında değerlendirilerek aynı şekilde cezalandırılmıştır. 18.07.2006 tarihinde yapılan değişiklikle TMK’nın 8. maddesine göre terörizmin finansmanı ilk kez, “*tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlama veya toplama*” fiili olarak tanımlanmıştır.

3713 sayılı kanunu, terörizmin finansmanı suçu kapsamında değerlendirirken, iki kavram üzerinden karşılaştırmalı bir değerlendirme yapmanın, daha faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu kavramlardan birisi terörün tanımı, diğeri ise terörizmin finansmanı suçunun tanımıdır. Terörizmin finansmanı eyleminin hem terör, hem de

finans kavramlarının birleşiminden oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda, neyin terörizmin finansmanı olduğunu belirlemek için, öncelikle öncül suç olarak neyin terör suçu olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Zira 6415 sayılı terörizmin finansmanının önlenmesi hakkındaki kanunda da (3. maddesinin b bendi), terör tanımı için 3713 sayılı kanunun 3 ve 4. maddelerinde bulunan terör tanımına atıf yapılmaktadır. Oysa ki 3713 sayılı terörle mücadele kanununa bakıldığında, terör tanımı yapılırken terör suçları ve terör amacı ile işlenen suçlar ayırımına gidilmiştir. 3713 sayılı kanunun 4. maddesi, Türk Ceza Kanunu’nda yer alan birtakım suçları tahdidi olarak sıralayarak, bu suçların TMK’nın 1. maddesinde belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi durumunda, terör suçu olarak sayılacağını belirtmektedir. Örneğin bir kişiye sahte kimlik veya pasaport düzenlemek, TCK’nın 204. maddesinde belirtilen “Resmi Belgede Sahtecilik” suçunu oluşturacaktır. Fakat aynı fiil, bombalama eylemi yapmak için ülkeye yasak yollardan girmesi için bir terör örgütü mensubuna düzenlendiğinde, amaç TMK 1. maddede belirtilen amaçlar arasında yer aldığından, terör suçu sayılacak ve dolayısı ile resmî belgede sahtecilikten verilecek ceza 3713 sayılı Kanunun 5. maddesi ile yarı oranında artırılacaktır. Ne var ki, bir teröriste sahte belge tazmin etmek TMK’nın 4. maddesine göre terör suçu sayılırken, bu sahte belge için teröriste fon sağlamanın 6415 sayılı kanun çerçevesinde terörizmin finansmanı suçunu teşkil edip etmeyeceği konusunda birtakım muğlaklıklar bulunmaktadır. Zira 6415 sayılı kanun, terörizmin finansmanı suçunun gerçekleşmesi için 3713 sayılı TMK’da terör suçu olarak fiillere atıf yaparken, TMK’nın 4. maddesi ise, tahdidi olarak sıralanan suçların terör suçu olarak sayılabilmesi için TMK’nın 1. maddesine atıfta bulunmaktadır. Bu nedenle, 6415 sayılı kanunun 3. maddesinin b bendindeki terör suçu olarak kabul edilen fiiller yerine, ya terör suçu veya terör amacı ile işlenen fiiller, veya da TMK 3. ve 4. maddede belirtilen suçlar şeklinde değiştirmenin aradaki belirsizliği gidereceği düşünülmektedir.

Diğer yandan, TCK, TMK ve 6415 sayılı kanunlar birlikte değerlendirildiğinde,

a) TCK 220/7’deki “Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır” hükmü,

b) TCK 314/2-3'deki "silahlı örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir, Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır." hükmü ve

c) 6415 4. maddedeki "...TMK'da suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde ...bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" hükmü terörizmin finansmanı suçu için hangi maddelerden ne oranda ceza verileceği konusunda birtakım karışıklıklara neden olmaktadır.

Sonuç olarak, terör örgütüne suç eylemi için finans sağlamak, hem terör örgütüne yardım (TCK 220/7 üzerinden TCK 314/2) hem de terörizmin finansmanı (6415 4. madde) suçunu oluşturmaktadır. Her ne kadar her iki suçta da verilecek ceza aynı oranda görünse de, TMK 5. madde uyarınca ceza yarı oranında artırılacağı için, bir terör eylemi için finans sağlayan kişiye TMK 314/2 kapsamında verilecek ceza, TCK'nın 220/7. maddesinde yer alan indirimin uygulanmadığı durumlarda, yarı oranında artırılarak 7,5 yıl ile 15 yıl arasına çıkarılacaktır. 6415 sayılı kanunun 4. maddesinde geçen, "fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde" ibaresi, eğer başka bir kanunda bu finansman sağlama eylemi için daha ağır bir ceza söz konusu ise, verilecek cezanın 6415'ten değil, daha ağır cezaya hükmeden diğer ceza mevzuatından gerçekleştirilmesini hüküm altına almaktadır. Bu nedenle, terörizmin finansmanı suçunda verilecek cezalarda, silahlı örgüt üyeliğinden verilecek ceza daha ağır olacağından, 6415 sayılı kanun kapsamında ceza verilmesi mümkün olmayacaktır. Bu da, literatürde terörizmin finansmanı kanununun 4. maddesinin uygulanabilirliğinin sorgulanmasına neden olmaktadır¹⁹⁴.

Bu bakımdan, 6415 sayılı kanunun işlevselliği, 3. maddenin b bendi haricindeki diğer fiillerde kendini göstermektedir. TMK'nın 1. maddesindeki terör tanımı incelendiğinde, terörün, cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye

¹⁹⁴Şen, 2017b,

düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir” olarak tanımlandığı görülmektedir. Buradaki tanımın, daha çok Türkiye Devleti ve Cumhuriyetinin anayasal sistemi ve kamu düzeninin ortadan kaldırılması ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, örneğin Türkiye’deki diplomatlara ve yabancılara yönelik yapılan faaliyetlerin terör tanımına girip girmediği nispeten tartışmalı hale gelmektedir. Nitekim, 6415 sayılı kanunun kaynağını oluşturan 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmede yer alan suç fiillerinin bir kısmı, TMK 1. maddede terör fiili olarak tanımlanmamıştır. Örneğin diplomatik ajanlarla yönelik suçların önlenmesi sözleşmesinde belirtilen suçlar, TMK 3 ve 4. maddelerin kapsamı dışındadır. Bu nedenle, özellikle Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından, uluslararası sözleşmelerde düzenlenen terör suçlarının Türkiye’nin ulusal ceza mevzuatında terör suçu olarak açıkça tanımlanmamış olması ve diğer yandan TMK 1. maddede tanımlanan terör fiillerinin sadece Türkiye Cumhuriyeti, Devleti ve kamu düzeni ile sınırlandırılarak uluslararası kuruluşlar ve yabancı ülkelere yönelik terör eylemlerini kapsamadığına yönelik birtakım eleştiriler getirilmiştir¹⁹⁵.

Uluslararası sözleşmeleri dikkate alan 6415 sayılı kanunda ise, terör fiili tanımı çok daha geniş bir biçimde ve diplomatlar, yabancılar ve uluslararası sözleşmelere konu diğer aktörleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu bakımdan, TMK’nın 3. ve 4. maddeleri açısından terör fiili sayılamayacak birtakım eylemler, 6415 sayılı Kanunun geniş yorumu ile terör fiili olarak tanımlanmakta ve bu fiillerin finanse edilmesi, 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca terörizmin finansmanı suçu kapsamına dahil edilmektedir.

6415 sayılı kanunda terörizmin finansmanı suçu, sadece somut bir terör eyleminin / fiilinin gerçekleştirilmesinin finanse edilmesi şartına bağlanmış, bir terör örgütünün somut suç eylemleri dışındaki diğer tüm ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik fon sağlama ve aktarma fiilleri, terörizmin finansmanı suçu kapsamına dahil edilmemiştir. Bu durumun da terörizmin finansmanı kavramının işlevselliğini oldukça daralttığı düşünülmektedir. Her ne kadar, bu tip durumlarda TCK 220/7’deki hükümler

¹⁹⁵Aykın ve Sözmen, s.145.

çerçevesinde örgüte finansal fon temin eden örgüt üyesi olarak cezalandırılacak olsa da, bu fon temin işleminin terörizmin finansmanı olarak tanımlanmaması hukuki açıdan bir eksiklik olarak görülmektedir. Zira terör örgütleri yalnızca bombalama, cinayet, suikast, adam kaçırma gibi somut fiiller üzerinden değil, bu eylemler dışındaki (örneğin propaganda, militan yetiştirme, silah ve mühimmat temini, gösteri yürüyüşü, kaçakçılık ve kara para aklama v.s.) faaliyetleri üzerinden de sosyal-anayasal düzene, devlete ve topluma zarar vererek tehdit oluşturmaktadırlar. Bu nedenle, 6415 sayılı kanundaki terörizmin finansmanı suçunun, sadece somut terör fiillerin finansmanı ile daraltılmayarak, örgütün diğer ihtiyaçlarının finansmanını da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği düşünülmektedir¹⁹⁶.

Yargıtay'ın terörizmin finansmanı suçuna ilişkin vermiş olduğu kararların incelenmesi, terörizmin finansmanının Türk Ceza Hukukundaki yerinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Bu bakımdan, aşağıda, Yargıtay'ın terörizmin finansmanı ile ilgili verilen hükümlere yönelik bazı bozma ve onama kararları detaylı olarak incelenmektedir.

Öncelikle Yargıtay kararları incelendiğinde Yargıtay'ın ilgili ceza daireleri ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun, silahlı terör örgütüne yardım ve terörizmin finansmanı arasındaki ayırım konusunda birbirleri ile örtüşmeyen farklı kararlar verdikleri görülmektedir.

Yargıtay 16. Ceza Dairesi 2018/588 E. ve 2018/718 K. sayılı kararında, Türk ceza hukukunda silahlı terör örgütlerine yardım suçunun, üç farklı hukuki sistematik içinde düzenlendiğine hükmetmiştir. Bunlardan ilki; 01.06.2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan TCK'nın 314/3, 220/7, 314/2. Maddelerinde düzenlenen silahlı terör örgütüne genel nitelikte yardım suçudur. Buna göre, bir terör örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir. İkinci olarak, eğer yapılan yardım, silah ve mühimmat yardımı ise, TCK'nın 315. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne silah sağlama suçu söz konusudur. Son olarak, terör örgütüne yapılan mali yardım, 3713 sayılı Kanunun mülga 8. maddesinde yer alan ve 16.02.2013 tarihinde yürürlüğe giren

¹⁹⁶Aykın ve Sözen, s.148

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. Maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacaktır. Yargıtay, terör örgütüne finans sağlamak suçunun, TCK'nın 220/7 atfı ile ortaya çıkan TCK 314/2'deki terör örgütüne yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olduğunu belirtmektedir (Yargıtay 16. Ceza Dairesi 2018/588 E. ve 2018/718 K.).

Yargıtay 16. Ceza dairesine göre silahlı örgüte yardım ile terörizmin finansmanı suçu arasındaki fark şu şekildedir: terör örgütlerine veya üyelerine para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi sağlayan veya toplayan kişilerin eylemleri 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kanunun 4. maddesi kapsamında kalırken; örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte, örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yukarıda sayılanlar dışında barındırma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt mensuplarının araştırılmasını, yakalanmasını engellemeye yönelik imkan sağlama gibi her türlü yardım ise TCK'nın 314/3, 220/7. maddeleri yollamasıyla 314/2. maddesi kapsamında kalmaktadır. Bu bakımdan, silahlı terör örgütüne yapılan yardımın niteliği, oluşan suçun türünde belirleyici olacaktır. Eğer yapılan yardım maddi değere haiz ise, terörizmin finansmanı, maddi değeri olsa bile maddi değerinin ötesinde başka amaçlar taşıyor ise, silahlı örgüte yardım suçu ortaya çıkacaktır.

Örneğin, “örgüt üyesinin kendisine teslim ettiği şifreli örgütsel dokümanları çantasında muhafaza ederek kuryelik yapmak”, “toplantılar düzenleyerek silahlı örgütün propagandasını yapmak”, “hükümlüler ile irtibata geçerek mont ve ayakkabılardan oluşan malzemelerin silahlı terör örgütüne ulaştırılmasını sağlamak”, “örgüte eleman temin etmeye yardım etmek” gibi eylemler terörizmin finansmanı değil, silahlı terör örgütüne yardım niteliğinde oldukları kabul edilmektedir (*Yargıtay 9. CD.'sinin 06.07.2009 gün ve 2009/779 E. - 2009/7936 K; 16.07.2009 gün ve 2008/21670 E. Karar No: 2009/8561 K; 01.07.2009 gün ve 2008/21593 E. 2009/7935 K; 05.04.2011 gün ve 2009/7986 E. 2011/2088 K; 19.12.2011 gün ve 2009/20949 E. 2011/30216 K. sayılı kararları*).

Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 2017/3829 E. ve 2018/2296 K. sayılı kararında, silahlı terör örgütünün kırsal alanda yer alan üyelerine erzak maddeleri götürme eylemlerinin,

6415 sayılı kanunda düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu değil, TCK'nın 220/7. maddesi delaletiyle 314/2. maddesi uyarınca örgüte yardım etme suçunu oluşturacağını belirtmiştir. Karara göre buradaki fiil örgüt için bir fon sağlama veya toplama değil, örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme fiilidir.

Diğer yandan, Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin 2018/2445 E. ve 2018/2842 K. Sayılı kararında ise, örgüt adına gerçekleştirilecek olan bombalı eylemde kullanılacak aracın satın alınması amacıyla örgüte para verme eyleminin 6415 sayılı Kanunun 4.maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağını, TCK'nın 220/7 yollamasıyla 314/2'de düzenlenen silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturmayacağına hükmetmiştir.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi de, 2012/4126 esas ve 2014/139 karar sayılı kararında, benzer bir yorum ile, sanıkların kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına binek hayvanı, erzak ve yaşam malzemesi temin etme eylemlerinin suç tarihinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8/1 ve hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağına hükmetmiştir. Yine Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 2013/14182 esas ve 2014/1624 sayılı kararında, sanık tarafından terör örgütünün eylemlerinde kullanılmak üzere PTT şubesinden 1000 TL para göndermesi fiilinin silahlı terör örgütüne yardım değil, 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağına hükmederek İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin vermiş olduğu silahlı terör örgütü üyeliği hükmünü bozmuştur. Benzer bir şekilde, 2013/14402 esas ve 2014/1214 karar sayılı kararında, sanığın molotof yapımında kullanılması için benzin almak üzere örgüt üyesine para verme fiilinin silahlı terör örgütü üyeliği değil, terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğu belirtmiştir.

Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 2015/1066 esas ve 2015/1243 karar sayılı kararında, sanığın, silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan PKK terör örgütünün denetiminde silah ticareti yaparak elde ettiği gelirin bir kısmını örgüte göndermek suretiyle fon sağlamanın, 6415 sayılı Kanunun 4. maddelerinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağına vurgu yapmıştır.

Görüldüğü üzere Yargıtay'ın 16. ve 9. Ceza Daireleri, terör örgütüne maddi kaynak aktarımının TCK'nın 220/7 yollamasıyla 314/2. maddesinde düzenlenen silahlı

terör örgütüne yardım suçundan ziyade 6415 sayılı kanunda düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağını kabul etmişlerdir.

Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 2015/5503 esas ve 2017/3893 karar sayılı kararında, terör örgütüne yönelik bir operasyonda ele geçirilen dekontta para gönderen olarak adı geçen sanığa silahlı terör örgütüne yardımdan verilen ceza bozulmakta, gerekçe olarak da, sanığa ait hesap hareketlerinin ilgili bankalardan araştırılarak, sanığın para alışverişi yaptığı hesapların kime ait olduğu, söz konusu para transferlerinin kaynak ve amacı tespit edilerek, örgüt mensuplarına lojistik yardım dışında finans desteğinde de bulunduğu kabul edilen sanığın eylemlerinin 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturup oluşturmayacağını tartışılması gerektiği gözetilmeyerek eksik araştırma sonucu suç vasfında hataya düşülmesi gerekçe gösterilmektedir. Oysa ki, 6415 sayılı kanunun 4. maddesi, aktarılan fonun, 3. maddede sıralanan terör fiillerinin gerçekleştirilmesi amacıyla gönderilmesini şart koşmaktadır. Dolayısı ile 6415 sayılı kanunun 4. maddesine göre, terör örgütüne banka üzerinden para gönderen sanığın terörizmin finansmanı suçundan cezalandırılabilmesi için, bu parayı örgütün bir terör eyleminde kullanılması amacıyla göndermesi gerekmektedir. Böyle bir cezalandırma için gönderilen paranın tamamının eylemde kullanılması gerekmediği gibi, fon aktaran sanığın bu paranın örgütün hangi somut eylemi için kullanılacağını bilmesi de gerekmemektedir. Ayrıca yine bu paranın somut bir eylemde henüz kullanılmamış olması da, terörizmin finansmanı suçunun oluşmasına engel değildir. Burada önemli olan, banka üzerinden örgüte para aktaran sanığın, bu paranın örgütün bizzat terör eylemlerinde kullanılacağını bilmesi ve bu doğrudan kast ile gönderme işlemini gerçekleştirmesidir.

Benzer bir durum Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin TCK'nın 314/3 ve 220/7. maddeleri delaletiyle 314/2 maddesi uyarınca verdiği silahlı terör örgütüne yardım hükmünü bozan Yargıtay 16. Ceza dairesinin 2015/6515 esas ve 2016/5787 K. sayılı kararında da görülmektedir. Burada Yargıtay, örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan, kırsalda faaliyet gösteren PKK örgüt üyelerine değeri para ile temsil edilebilen giyim eşyası, tüp, pil, çadır brandası, bıçak, jilet, yiyecek gibi yaşam malzemesi verme ve temin etme fiilinin, silahlı örgüte yardım değil, terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağına hükmetmiştir. Örneğin terör örgütüne verilen giyim eşyasının, TMK 3. ve 4. maddelerde sıralanan terör fiillerinin gerçekleştirilmesinde ne ölçüde

kullanılabileceği önemli bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar giyim eşyası, bu terör fiillerini gerçekleştirecek örgüt üyelerinin örgütsel faaliyetlerini kolaylaştırma ve terör fiillerinin gerçekleştirilmesine giden yolda üyelere bazı kolaylıklar sağlasa da, bu giyim eşyalarının örneğin bir bombalama eyleminin gerçekleştirilmesi için doğrudan kullanılamayacağı açıktır. Ancak, silahlı terör örgütüne üye olma suçu bizatihi 6415 sayılı Kanunun 3. maddesinde belirtilen terör suçu kapsamında yer aldığından, örgüt üyelerine belirtilen malzemenin temin edilmesinin terörü finanse etmek olarak değerlendirilmesi isabetsiz olarak görülme de, 6415 sayılı kanunda belirtilen terör fiili ve fon kavramlarının, Yargıtay'ın gerek 9, gerekse de 16. Ceza Dairelerince oldukça geniş yorumlandığı düşünülmektedir. Bu noktada bir diğer örnek, Yargıtay 16. Ceza Dairesinin, 2015/8581 E. ve 2016/5700 K. Sayılı kararında, kırsalda faaliyet gösteren silahlı terör örgütü mensuplarına erzak ve para verme eylemine yönelik verilen silahlı örgüte yardım hükmünü bozarak bu fiillerin terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağına hükmettiği karardır.

Diğer yandan, uygulamada, terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin eden şahısların, bu fonları sağlama, aklama veya toplama kastlarını somut olarak ortaya koymanın da zor olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 2015/5452 esas ve 2016/1983 K. sayılı kararında, El Kaide terör örgütüne destek amaçlı çevresinde mali yardım toplayıp göndermek suretiyle fon sağladığı anlaşıp buna rağmen hakkında silahlı terör örgütü üyeliğinden beraat kararı verilen sanığın, silahlı terör örgütünün hiyerarşik yapısına dahil olmadan örgüte finansman temin etmesi şeklindeki eyleminin terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağına hükmetmiştir. Gerçekten de, örgüt üyesi olmamasına rağmen örgüte düzenli olarak fon toplayıp aktaran birinin, bu paranın örgütün terör eylemlerinde kullanılmayacağını düşünmesi hayatın doğal akışına aykırıdır. Bu nedenle, Yargıtay'ın bu yorumunun 6415 sayılı kanunda aranan “terör fiilinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek” şartına rağmen makul gerekçelere dayandığı da söylenebilecektir.

Diğer yandan, Yargıtay'ın, terör örgütü üyesi olmayan şahıslarca örgüte yapılan erzak ve para yardımı eylemlerini, silahlı örgüte yardım yerine terörizmin finansmanı suçu olarak yorumlamasının, verilecek cezanın miktarı açısından da değerlendirmek yerinde olacaktır. Bilindiği üzere silahlı örgüte yardım suçu, TCK'nın 314/3 ve 220/7. maddeleri yollamasıyla TCK 314/2'de düzenlenmiştir ve burada öngörülen ceza 5 yıl ile

10 yıl arasındır. Ne var ki bu suç, TMK'nın 3. maddesinde bir terör suçu olarak sayıldığından, TMK'nın 5. maddesi uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılarak 7,5 yıl ile 10 yıl arasına çıkmaktadır. Oysa ki aynı fiil terörizmin finansmanı suçu olarak yorumlandığında, verilecek ceza 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kanunu 4. maddesi uyarınca 5 yıl ile 10 yıl arasında kalacaktır. Dolayısı ile 6415'ten verilen ceza, sanığın daha az cezalandırılması ve infaz süresinin daha kısa olmasına neden olmaktadır.

Terörizmin finansmanı suçundan verilen mahkumiyet kararlarını, eylemin finansman değil silahlı örgüte yardım suçunu oluşturduğu gerekçesi ile bozan Yargıtay kararları da mevcuttur. Örneğin Van 1. Ağır Ceza Mahkemesi, PKK silahlı terör örgütünün kırsaldaki mensuplarıyla irtibat halinde bulunmak suretiyle örgüt mensuplarına yardımda bulunan sınır kaçakçısı sanıklara 6415/4 gereğince terörizmin finansmanı suçundan mahkûmiyet vermiştir. Yargıtay 16. Ceza Dairesi ise, 2016/4479 E. ve 2017/1161 K. sayılı kararında, yerel mahkemenin kararını, eylemin silahlı örgüte yardım suçunu oluşturduğu gerekçesiyle bozmuştur. Bozma gerekçesinde, sınır kaçakçısı olan sanıkların, PKK'ya yönelik yardım faaliyetlerinin sürekli ve karşılıksız şekilde yerine getirdiklerine dair dosya kapsamında delil bulunmadığı belirtilmiştir. Burada Yargıtay, terörizmin finansmanı suçunun oluşabilmesi için örgüte yapılan maddi yardımın (veya aktarılan fonun) sürekli ve karşılıksız şekilde gerçekleştirilmesi koşulunu dikkate almıştır. Benzer bir şekilde, PKK silahlı terör örgütünün kırsal alanda yer alan üyelerine gıda maddeleri götürmek şeklinde gerçekleşen eylemin, süreklilik arz etmediği gerekçesi ile terörizmin finansmanı değil, silahlı örgüte yardım suçunu oluşturacağına hükmedilmiştir (16. CD, 2017/2891 esas ve 2017/5768 K.). Ne var ki, bu süreklilik şartı, Yargıtay'ın tüm içtihatlarında geçerli görünmemektedir. Yargıtay'ın başka bir kararında, silahlı terör örgütünün kırsalda bulunan üyeleriyle irtibatlı olan sanığın, aldığı talimatlar üzerine örgütsel eylemlerde kullanılmak üzere örgüte sürekli olarak malzeme temin etmesinin, terörizmin finansmanı suçu yerine silahlı örgüte yardım suçunu oluşturacağı belirtilmiştir (16. CD.,2017/3054 E, 2018/313 K.).

Terörizmin finansmanı suçuna yönelik Yargıtay kararları kronolojik olarak incelendiğinde, verilen kararların giderek 6415 sayılı kanundaki terörizmin finansmanı tanımı doğrultusunda yerleşik bir içtihadı evrildiği görülmektedir. Örneğin, Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 2017/628 ve 2017/4838 sayılı kararında, Tunceli 1. Ağır Ceza

Mahkemesi tarafından sanığa 6415/4 uyarınca verilen terörizmin finansmanı cezasını bozmuş ve buradaki eylemin TCK'nın 314/3 ve 220/7. maddeleri delaletiyle 314/2 maddesi uyarınca silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturduğuna hükmetmiştir. Kararda hükme konu eylemde, şüphe üzerine durdurulan ticari taksinin bagajına konulan paket ve karton kutular içerisinde ayaklı dürbün ve gece görüş dürbünü ile çeşitli yiyecek ve giyecek maddeleri ele geçirilmiş, sanığın ele geçirilen bu eşyalar üzerinden silahlı terör örgütü mensuplarına kullanmaları için araç ve ihtiyaç maddesi sağladığı belirlenmiştir. Yargıtay 16. Ceza Dairesi, TCK 220/7'de düzenlenen örgüte yardım suçunun, örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt mensuplarının araştırma ve yakalanmalarını engellemeye yönelik imkân sağlama gibi her türlü yardımı kapsadığını, dolayısı ile buradaki yardımların somut bir suça yönelik olmasına gerek olmadığını belirtmiştir. Diğer yandan terörizmin finansmanı suçunun ise, terör örgütüne yardım suçunun özel bir biçimi olduğunu ve buradaki yardımın, az önce belirtilen yardımdan farklı olarak bir fon sağlama şeklinde olması gerektiğinin altını çizmiştir.

Benzer şekilde, Yargıtay 16. Ceza Dairesi, 2017/1249 esas ve 2017/4166 K. sayılı kararında, Tunceli'de sanığın bedeli örgüt tarafından karşılanan jeneratörü satın alıp kırsaldaki örgüt mensuplarına teslim etmek şeklindeki eyleminin terörizmin finansmanı değil, silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağına hükmederek yerel mahkemenin verdiği “terörizmin finansmanı” suçuna yönelik mahkumiyeti bozmuştur. Aynı minvalde başka bir örnekte ise Yargıtay, örgütün talimatı doğrultusunda 1000 Euro para çekerek bu parayı örgüte götürürken yakalanan sanığın, başka bir şahsın örgüte teslim edilmek üzere yatırdığı parayı çekip örgüt üyesine teslim etmekten ibaret eyleminin terörizmin finansmanı değil, silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağına hükmetmiştir (16.C.D.,2017/1538 E / 2017/4839 K).

Bilindiği üzere, Terörle Mücadele Kanunun 3. ve 4. maddeleri terör suçlarını ve terör amacıyla işlenen suçları kapsamakta, aynı kanunun 5. maddesi ise, terör suçlarında verilecek cezanın yarı oranında artırılacağını düzenlemektedir. Diğer yandan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Engellenmesi Kanununun 4. maddesinin 6. fıkrası da, Terörle Mücadele Kanunu'nun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümlerinin, terörizmin finansmanı suçu bakımından da uygulanacağına hükmetmektedir. Bu bakımdan, terörizmin finansmanı suçuna verilecek cezada, TMK 5.

madde kapsamında bir artırıma gidilip gidilemeyeceği uygulamada yanlış ve çelişkili hüküm tesislerine de neden olmaktadır. Örneğin Siirt 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 2014/104 - 2014/269 numaralı kararında, sanıklara 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında vermiş olduğu mahkumiyette TMK'nın 5. maddesi gereğince yarı oranında artırıma gitmiştir. Buna ilişkin Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 2017/1731 E. ve 2017/4952 K. Sayılı bozma kararında, "her ne kadar 6415 sayılı Kanunun 4/6. maddesi uyarınca terörizmin finansmanı suçu bakımından 3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri uygulanacak ise de, buna TMK 5. maddedeki ceza artırmaya dair hükmün dahil olmadığı, dolayısı ile terörizmin finansmanı suçuna yönelik 6415/4 kapsamında verilecek cezalarda TMK'nın 5. maddesi kapsamında yarı oranında ceza artırımına gidilemeyeceğine hükmetmiştir. Yargıtay, bunun gerekçesi olarak da, 6415/4'te düzenlenen terörizmin finansmanı suçunun, 3713 sayılı Kanunun 3. ve 4. maddelerinde sayılan suçlardan olmamasını göstermiştir.

Yargıtay kararları incelendiğinde, örgüte aktarılan fonun miktarının, eylemin suç tipinin silahlı terör örgütüne yardım veya terörizmin finansmanı olup olmadığını belirleyici konumda olduğu da görülmektedir. Örneğin 16. Ceza Dairesinin 2017/2280 E. ve 2017/5548 K. sayılı kararında, silahlı terör örgütü ile organik bağ kurduğuna ve örgütün hiyerarşik yapısına dahil olduğuna dair yeterli delil bulunmayan ancak farklı zamanlarda 30.000 Dolar, 60.000 TL, 50.000 TL ve 40.000 TL parayı PKK/KCK silahlı terör örgütüne verdiği anlaşılan sanığın eyleminin, silahlı terör örgütüne yardım değil, 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne finansman sağlamak suçunu oluşturduğuna hükmedilmiştir.

Yukarıda detaylı örnekler ile açıklandığı üzere, gerek yerel mahkemelerin, gerekse de Yargıtay'ın terörizmin finansmanı ile ilgili kararlarda karşılaşılan en büyük karışıklık, örgüte maddi değeri bulunan para veya paraya dönüştürülebilecek herhangi bir eşyayı aktarma fiilinin hangi durumlarda silahlı terör örgütüne yardım, hangi durumlarda ise terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağıdır. Bu hukuki sorun en son 2016 yılında Yargıtay 16. Ceza Dairesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında çözümlenmesi gereken bir uyuşmazlık olarak ortaya çıkmıştır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 14.10.2016 gün ve 74166 sayılı yazısında; "*Yüksek 16. Ceza Dairesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklardan birincisi, sanıkların sübut bulan eylemlerinin TCK'nın 314/3 ve 220/7. maddeleri*

delaletiyle 314/2. maddesinde düzenlenen örgüte yardım suçunu mu yoksa 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında terörizmin finansmanını sağlama suçunu mu oluşturduğuna ilişkindir”, denilerek iki suç arasındaki muğlaklık açıkça ortaya konulmuştur. Ceza Genel Kurulunun bu uyuşmazlığa ilişkin verdiği karara geçmeden önce, konunun daha iyi anlaşılabilmesi adına, karara konu olayın özetlenmesi faydalı olacaktır. Olaydaki sanıklardan birisi, örgüt mensubu şahıslara kendi rızasıyla yiyecek, koyun, roman tarzı birkaç kitap, 3000 TL para ve iki tane de dijital kamera vermiştir. Diğer sanık, yanına gelen örgüt mensuplarına farklı zaman dilimlerinde kendi rızasıyla bir miktar un, tereyağı, peynir, bulgur, şeker, çay, ekmek v.b. gıda ve yaşam malzemeleri vermiştir. Bahse konu sanıklar hakkında Malatya Ağır Ceza Mahkemesi tarafından sanıklara erzak ve malzeme temin etmek suretiyle örgüte yardım ettikleri gerekçesiyle TCK'nın 314/3 ve 220/7 maddeleri delaletiyle 314/2. maddesi gereğince mahkûmiyet verilmiştir.

Uyuşmazlığa konu olan sorun, bu eylemlerin terör örgütüne yardım suçunu mu, terörün/terörizmin finansmanı suçunu mu oluşturacağına ilişkindir. Terör örgütlerine 'yiyecek ve yaşam malzemesi sağlamak', 'fon sağlamak' kapsamında mıdır, yiyecek ve yaşam malzemesi fon olarak değerlendirilebilir mi?

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, fonun tanımının, 6415 sayılı Kanunun 2/c maddesinde “*para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge*” olarak tanımlandığından bahisle, “yiyecek ve yaşam malzemesinin” kanuni tanımlardaki 'değeri para ile temsil edilebilen taşınır mal', 'maddi her türlü mal' olarak kabulünün gerektiğini belirtmiştir. Özetle, 6415'te yapılan fon tanımına uyulacak olundığında, yiyecek ve yaşam malzemelerinin bu anlamda fon sayılması gerektiğinin açık olduğu vurgulanmıştır.

Uyuşmazlığın bir diğer boyutu ise, örgüte aktarılan küçük çaplı, gıda malzemeleri gibi maddi yardımların, 6415'te belirtilen “fonun terör suçlarının işlenmesi amacıyla gerçekleştirilme şartını” ne ölçüde sağladığıdır. Diğer bir deyişle, terör örgütü mensuplarına yiyecek ve yaşam malzemesi temin etmek suretiyle sağlanan fonun, 3713 sayılı Kanunun 8/1. maddesi kapsamında 'terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağı'

veya 6415sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında '3. madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde kullanılacağı' değerlendirilebilecek midir?

Uyuşmazlığın bir tarafı olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, örgüte yapılan yaşama ve gıda malzemeleri yardımlarının, bir fon olarak değerlendirilemeyeceği, dolayısı ile bu eylemlerin terörizmin finansmanı suçu değil, silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağını savunmaktadır. Başsavcılık, gerçekleştirilen yardım eyleminin, TMK'nın 3. ve 4. maddelerinde düzenlenen örgütün amaçladığı suçlar ile amaç suç doğrultusundaki eylem ve faaliyetler bağlamında işlenen terör suçlarının işlenmesini sağlayıcı ve kolaylaştırıcı nitelikte bir eylem olduğunda kuşku görmemektedir. Ne var ki, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına göre TCK'nın genel sistematığı içerisinde düşünüldüğünde; silahlı örgüte yardım suçu düzenlendikten sonra ayrıca terör örgütlerine yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olarak finansman sağlamak suretiyle yardım suçunun mevzuata dahil edilmesinin, daha farklı bir gerekçesi ve amacı bulunmaktadır.

Başsavcılığa göre özel bir kanun olan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunla örgüte fon sağlamak suretiyle yardımın düzenlenmesinin amacı, terör örgütlerinin değişik finansman kaynakları ve metotları ile gerek ulusal gerek uluslararası boyutta mücadelenin etkinleştirilmesidir. Terör örgütlerinin tüm finansman kaynaklarının, örneğin ulusal ve uluslararası düzeyde uyuşturucu, silah kaçakçılığı, ulusal boyutta vatandaştan haraç alma faaliyetleri, yerel yönetimlerin insan ve malzeme gücünün örgütlerin faaliyetlerinin finansmanına seferber edilmesi gibi faaliyetlerin engellenmesidir.

Bu bakımdan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, terörizmin finansmanı suçunun oluşabilmesi için, Türk Ceza Kanunu'nun 314/3 ve 220/7. maddeleri delaletiyle 314/2. maddesi kapsamında ortaya çıkan yardımdan farklı olarak, organize, düzenli, süreklilik ve çeşitlilik arz edecek şekilde örgüt ile hiyerarşik bir bağ kurulmadan, belli bir organizasyon dahilinde ulusal ve uluslararası boyutta bir yardımın söz konusu olması gerektiği görüşünü savunmaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, bu uyuşmazlıkta, Yargıtay 16. Ceza Dairesinin terörizmin finansmanı suçunun oluşması ile ilgili görüşünü benimseyerek, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının savunduğu görüşün aleyhine bir karar vermiştir.

Kurula göre, terörizme finansal destek sağlanmasının 6415 sayılı kanun ile bağımsız bir suç olarak düzenlenmesinin başlıca nedenleri, terörle daha etkin mücadele yapılması ve bu hususta uluslararası iş birliğinin sağlanmasıdır. 6415 sayılı kanuna göre, terörizmin finansmanı suçunun oluşabilmesi için, 3713 sayılı Kanun'un 3 ve 4. maddelerinde düzenlenen terör suçlarında veya 6415 sayılı Kanun'un 3. Maddesinde belirtilen suçların işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütüne fon sağlanması veya toplanması yeterlidir. Ayrıca terörizmin finansmanı suçundan ceza verilebilmesi için, fonun bir suçun işlenmesinde kullanılmış olması şartı aranmamakta, fonun sağlanması veya toplanması yeterli kabul edilmektedir (6415, 4/2). Bu bakımdan, Yargıtay Ceza Genel Kuruluna göre, terörizmin finansmanı suçu bir tehlike suçudur. Zira, fonun sağlanması veya toplanmasının yarattığı tehlike cezalandırılmakta ve başkaca bir zarar ya da netice öngörülmemektedir. Öte yandan; belli bir terör suçunu işlemek amacıyla terör örgütü mensubuna finans sağlayan kimse, işlenmesi amaçlanan suçu işlemeye azmettirme dolayısıyla, terörizmin finansmanı suçu yanında ayrıca TCK'nın 38. maddesi hükmüne istinaden azmettirdiği suçtan da cezalandırılacaktır¹⁹⁷.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, fon sağlamayı; failin kendi mal varlığından veya başkasının mal varlığından fon sayılabilecek ekonomik bir değeri örgüte aktarma veya terör örgütünün finansmanında kullanılacak fonun temin edilmesine yönelik her türlü faaliyet olarak, fon toplamayı ise; failin başkalarından temin edilen fonları örgüte aktarma konusunda aracılık yapması olarak tanımlamaktadır. Toplamak ya da sağlamak nitelik itibarıyla bölünebilen fiiller olduğundan bu suça teşebbüs mümkündür. Ancak teşebbüsün sağlamak ya da toplamak hareketlerinin icrası sırasında gerçekleşmesi gerekmektedir.

Kurula göre, terörizmin finansmanı suçunun oluşması için, örgüt için toplanan, sağlanan veya aktarılan fonun miktarının ya da toplama veya sağlama yönteminin herhangi bir önemi yoktur. Ancak fon sağlama ya da toplama eylemlerinin belli yoğunluk ve süreklilik arz ettiği durumlarda, diğer koşulların varlığı halinde, failin eyleminin TCK'nın 314/2. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütü üyesi olmak suçunu oluşturacağı belirtilmektedir.

¹⁹⁷Özgenç, s.205

Terörizmin finansmanı suçunun manevi unsuru bilme ve istemeden ibaret olan kasttır. Ancak suçun manevi unsuru değerlendirilirken, TCK'nın “Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit” başlıklı 28.maddesinin birinci fıkrasındaki “Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmeyecektir. Bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.” şeklindeki düzenleme göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda, karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu para veya değeri para ile temsil edilebilen ekonomik değeri bir terör örgütüne veya örgüt mensubuna veren kimseye TCK'nın 28. maddesi uyarınca ceza verilemeyecektir.

Bu açıklamalardan sonra, Yargıtay Ceza Genel Kurulu, silahlı terör örgütü üyelerine erzak, yaşam malzemesi ve para temin etme fiilinin hukuksal niteliği üzerinde durmaktadır. Kurul, Yargıtay'ın içtihatlarına dayanarak, hangi durumların silahlı terör örgütüne yardım etme fiilini oluşturacağının çerçevesini çizmektedir. Buna göre, örgüt mensuplarının geçici olarak barındırılması, evde yemek ikram edilmesi, örgütün verdiği para ile ihtiyaç listesindeki malzemelerin temin edilmesi gibi eylemler fon sağlama kapsamında değerlendirilmeyip TCK'nın 314/3 ve 220/7 maddeleri delaletiyle uygulanacak olan TCK 314/2'de düzenlenen genel nitelikte silahlı terör örgütüne yardım suçu kapsamındadır.

Kurul, 6415 sayılı kanunun 1. maddesi, Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin ilgili kararlarına atıfta bulunarak, terörizmin finansmanı suçunun yalnızca düzenli, sürekli ve çeşitlilik arz eden ve belli bir organizasyon dahilinde ulusal ve uluslararası boyutta yapılan yardım eylemlerini kapsadığını ileri sürmenin imkânsız olduğu görüşündedir. Zira, Yargıtay Ceza Genel Kuruluna göre; terörizmin finansmanı suçunun belli bir organizasyon dahilinde yoğunluk ve süreklilik arz edecek biçimde işlenmesi hâlinde eylem, terörizmin finansmanı suçu yerine, niteliğine göre TCK'nın 314. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen silahlı terör örgütü yöneticiliği veya aynı maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen silahlı terör örgütüne üye olmak suçu kapsamında kalacaktır.

Kurul bu görüşünü, *silahlı terör örgütü mensuplarına erzak ve yaşam malzemesi temin etme eyleminin, örgüt üyeliği suçunun işlenmesini kolaylaştırdığında tereddüt*

bulunmadığı argümanı ile desteklemektedir. Kurula göre bir teröriste veya terör örgütüne yapılan bu nitelikte yardımlar, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü cebri yöntemlerle bozmayı amaçlayan, bu amaç doğrultusunda bombalama, kasten öldürme, ağır yaralama gibi suçlar işleyen terör örgütü mensuplarının faaliyetlerini idame ettirmelerine, bu şekilde mevcudiyetini devam ettiren terör örgütünün de eylem kapasitesini yükseltmesine katkı sağlamaktadır. Bu açıklamalar ışığında, Yargıtay Ceza Genel Kurulu, terör örgütüne veya mensuplarına bilerek ve isteyerek erzak, yaşam malzemesi ve para temin edilmesinin "fon sağlanması" niteliğinde olduğu ve eylemin bu hâliyle, terörizmin finansmanı suçunu oluşturacağını belirtmiştir.

Uyuşmazlık konusu olay açısından verdiği kararda, sanıkların örgüt mensuplarına kendi rızaları ile vermiş oldukları nakit para, gıda, erzak ve yaşam malzemelerinin, PKK'nın varlığını koruması, 6415 sayılı Kanun'un 3. maddesinde fon sağlanması veya toplanması yasaklanan fiilleri gerçekleştirebilmesi ve bu husustaki örgütsel faaliyetlerini sürdürülebilmesi amaçları için önemli olduğuna, sanıklar tarafından temin edilen para ve diğer eşyanın niteliği itibarıyla 6415 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (c) bendinde tanımlanan "fon" kapsamında olduğuna, dolayısıyla sanıkların terör örgütü mensuplarına fon sağlamaları şeklinde gerçekleşen eylemlerinin, aynı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunu oluşturduğuna hükmetmiş ve bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının yukarıda özetlenen itirazının reddine oy çokluğu ile karar vermiştir.

Diğer yandan, iki Ceza Genel Kurulu üyesi, Kurulun bu görüşüne katılmayarak karşı oy kullanmıştır. Karşıt görüşte olan üyelerin görüşlerine göre, terör örgütlerinin faaliyetleri ve devamı için, silah ve yaşamsal malzeme tedariki, örgüt üyelerinin iâşesi, propaganda için harcamaları ve diğer giderleri için büyük bir bütçeye ihtiyaçları bulunmaktadır. Üyelere göre, terör örgütlerinin uluslararası arenada büyük bir güç haline gelmeleri ve ulusal ve uluslararası düzeyde sansasyonel eylem yapma kapasitelerine sahip organizasyonlara dönüşebilmeleri için, çok büyük, belki milyarlarca dolarlık ekonomik kaynaklara ihtiyaçları olmaktadır. İşte terörizmin finansmanı ile mücadele, tam da örgütlerin bu ekonomik kaynaklarının kurutulması amacını taşımaktadır. Zira klasik tedbir ve uygulamaların yanında terör örgütlerinin finans

kaynaklarının kurutulması gerektiği fikri uluslar arası alanda kabul görmüş¹⁹⁸, bunun sonucu olarak da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 09.12.1999'da 'Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmeyi kabul etmiştir. İşte 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun, bu sözleşme amaçlanan örgütlerin finans kaynaklarını kurutma amacıyla Türk ceza hukuku mevzuatına kazandırılmıştır.

Karşıt görüşte bulunan kurul üyelerine göre, yiyecek ve yaşam malzemesi 6415 sayılı Kanunun 2. maddesinin (c) bendindeki 'değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal' olarak değerlendirilebilirse de; aynı kanunun amaç ve kapsamını belirten 1. maddesindeki düzenleme, bu maddenin atıf yaptığı 'BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'nin 2. maddesi ile 6415 sayılı Kanunun genel mantığı ile düzenleniş amacı birlikte değerlendirildiğinde, kısa süreli ve günlük yiyecek ve yaşam malzemesinin fon sayılması mümkün değildir.

6415 sayılı kanunun yapılmasının başlıca nedeni, terör örgütlerinin değişik finansman kaynakları ve metotları ile ulusal ya da uluslararası boyutta mücadelenin etkin bir şekilde yapılmasını sağlamaktır. Finansman kaynakları ulusal veya uluslararası düzeyde uyuşturucu, silah, sigara, göçmen ve petrol kaçakçılığı, insan ticareti, bilişim suçları, kara paranın aklanması, vatandaştan haraç alma, yerel yönetimlerin insan ve malzeme gücünün örgütün faaliyetlerine seferber edilmesi gibi faaliyetler olup kanunla bunların engellenmesi amaçlanmıştır. Yoksa yerleşik Yargıtay içtihatlarına göre, örgüt üyesi olmamakla birlikte, örgüte ve örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yapılan kısa süreli ve günlük yiyecek ve yaşam malzemesi sağlanması, barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama gibi eylemler 5237 sayılı TCK'nın 314/3-2, 220/7. maddeleri kapsamında zaten cezalandırılmaktadır. Terörizmin finansmanı suçu, terör örgütlerine yardım suçunun(TCK 314/3-2, 220/7) özel bir düzenleniş şekli olup; 6415 sayılı kanunla düzenlenen terörizmin finansmanı suçu ile, TCK'daki düzenlemeden farklı olarak örgütün devamlılığını sağlamak amacıyla daha organize, düzenli, süreklilik arz edecek

¹⁹⁸Zeki Yıldırım, (2013b). Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Amacıyla Malvarlığını Dondurma Tedbiri. *S.D.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 66–67. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/213566>

şekilde örgüt ile hiyerarşik bağ kurulmadan, belirli bir organizasyon dahilinde ulusal veya uluslararası boyutta yapılan yardım eylemlerinin cezalandırılması amaçlanmaktadır.

Genel çerçevede örgüte küçük çaplı para, gıda ve yaşam malzemesi yardımında bulunmanın terörizmin finansmanı suçu kapsamında değerlendirilemeyeceğini belirten kurul üyeleri, uyuşmazlığa konu somut olayda, sanıkların PKK üyelerine yiyecek ve yaşam malzemesi sağlama ve küçük çapta para verme eylemlerinin, üye olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım suçunu oluşturduğu ve sanıklar hakkında TCK'nın 314/3 ve 220/7. maddeleri yollamasıyla 314/2. maddesi gereğince uygulama yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

SONUÇ

Bu çalışmada, terörizmin finansmanı suçu Türk Ceza Hukuku açısından ele alınmıştır. Bu kapsamda, öncelikle terörizmin finansmanın ne olduğuna dair literatürdeki kavramsal çerçeve açıklanmış, bu kapsamda terörizmin finansmanının nedenleri, terörizmin finansmanı süreçlerinde kullanılan yöntemler, terörizmin finans kaynakları ve kara para ile terörizmin finansmanı arasındaki ilişki tartışılmıştır.

Tezin ikinci bölümünde, Türk ceza hukukunda terörizmin finansmanı suçunun önlenmesine ilişkin tedbirler ele alınmıştır. Bu bağlamda, terörizmin finansmanı suçunun 765 sayılı Mülga TCK, 5237 sayılı TCK, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun düzenlemeleri, karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Tezin son bölümünde ise, terörizmin finansmanı suçu, ceza mevzuatında soruşturma ve kovuşturma boyutları açısından incelenmiştir. Bu bakımdan, ceza hukukumuzda hem gerçek kişilere yönelik hürriyeti bağlayıcı tedbirler, hem de tüzel kişilere yönelik idari tedbirler açıklanmıştır. Ayrıca, Yargıtay içtihatlarında terörizmin finansmanının ele alınış ve yorumlanma biçimleri de Yargıtay Ceza Kurulları ve Ceza Genel Kurul Kararları bağlamında karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Terörizmin finansmanı suçu ve bu suçun önlenmesine yönelik alınacak tedbirler, terör örgütleri ile mücadelede giderek daha önemli bir rol üstlenmektedir. Çünkü giderek sınır aşan organizasyonlar haline gelen terör örgütleri, bu uluslararası düzeydeki faaliyetlerini sürdürebilmek için yüksek miktarda para ve fona ihtiyaç duymaktadırlar. İşte tam bu noktada, örgütlerin finansal kaynaklarının belirlenerek bunların kurutulması, terör örgütlerinin bu büyüme ve daha fazla eylem yapma hedeflerini akamete uğratma adına hayati bir önem taşımaktadır.

Bu çalışmada da görüldüğü üzere, terörizmin finansmanı ile mücadelede henüz ülkemizin ceza mevzuatı açısından on yıllık bir geçmişi bulunmaktadır ve terörizmin finansmanı kavramının ne olduğu konusunda gerek kolluk, gerekse de adli makamlar nezdinde henüz net bir fikir birliği tesis edilememiştir. Yargıtay içtihatları incelendiğinde, Yargıtay Ceza Dairelerinin kendi içlerinde bile her somut olay için birbirleri ile kısmen çelişen kararlar verilebilmektedir. Hatta terörizmin finansmanı ile

silahlı örgüte yardım suçlarının farkı noktasında Yargıtay Ceza Genel Kurulu üyeleri arasında dahi fikir ayrılıkları bulunmaktadır. Bu nedenle terörizmin finansmanı ile etkin mücadele için, öncelikle bu suçun tanımının ve suça ilişkin mevzuattaki usul ve esasların ceza mevzuatı bağlamında net olarak ortaya konulması oldukça önemlidir. Fakat bu suça ilişkin soruşturma ve kovuşturmalar arttıkça, suçun gerek tanımı, gerekse de usul ve esaslarına ilişkin içtihatların daha da yerleşeceği değerlendirilmektedir. Kaldı ki bu suçun mevzuatımıza ilk kez girdiği 2006 yılından günümüze henüz 13 yıl geçmiştir. Dolayısı ile bu suçun ceza hukukumuzda yeri görece yenidir ve zaman ilerledikçe gerekli kanuni düzenlemeler ile mevcut sorunların giderileceğine inanılmaktadır.

Terörizmin finansmanı suçunun kanun uygulayıcılar, kolluk ve adli merciler tarafından net olarak anlaşılamamasının en önemli nedeni, finansman ve fon kavramlarının ne olduğu ve bu kavramların maddi yardımdan hangi açılardan farklılaştığı konusundaki muğlaklıktan kaynaklanmaktadır. 6415 sayılı kanunda fon kavramı olabildiğince geniş tutulmuş, *“Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge”* olarak tanımlanmıştır. Kanun koyucunun, 6415 sayılı kanunda fon kelimesini sınırlandırarak finansman sağlayıcıların bu sınırlı tanımdan faydalanıp fon tanımına girmeyen başkaca kaynaklar üzerinden örgütlere fon aktarmalarının önüne geçmeye çalıştığı düşünülmektedir. Bu açıdan fon kavramının oldukça geniş tutulmasının makul bir yanı da bulunmaktadır. Ne var ki, terörizmin finansmanındaki fon’u tanımlayan 2/c maddesi, esasında terörizmin finansmanı olarak nitelendirilemeyecek çok küçük çaplı kaynakların da sanki terörizmin finansmanındaki fon kaynağı olarak algılanmasına neden olmaktadır. Örneğin kırsaldaki militanlara yemeleri için bahçesinden bir tane tavuk veren köylünün bu eylemi, terörizmin finansmanı olarak nitelendirilebilir mi? Fon tanımına bakıldığında, gerçekten de tavuk, değeri para ile temsil edilebilen, taşınabilen ve maddi bir şeydir, satılarak maddi bir gelire dönüştürülebilir. Böyle bir durumda, bahse konu köylünün terörizmin finansmanı suçunu işlediğini ne ölçüde kabul edebiliriz? Görüldüğü üzere, lafzi bir yorumla her şey fon olarak değerlendirilebilir. Fakat bu tezde de detaylı olarak tartışıldığı üzere, burada fondan kastedilen, lafzi yorumun çok ötesinde, terör örgütlerinin eylemsel kapasitelerini uluslararası ve çok geniş düzeylere taşıyan maddi gelirler olmalıdır. Aksi durumda,

terörizmin finansmanı ile mücadele adı altında, çok küçük çaplı maddi değere haiz eşyalar takibat altına alınırken, örgütleri sınır aşan organizasyonlar haline getirecek büyük çaplı finansal fonların gözden kaçırılma ihtimali bulunmaktadır.

Ceza hukuku bakımından terörizmin finansmanı bağlamında ikinci karışıklık, gerek TMK'nın mülga 8. maddesi, gerekse de halen yürürlükte olan 6415 sayılı kanunun 3. ve 4. maddelerinde belirtilen “terör fiillerinin gerçekleştirilmesi amacıyla” ibaresidir. Buna göre, örgüte aktarılan fonun terörizmin finansmanı suçunun öznesi olabilmesi için, bu fonun, TMK 3 ve 4 ile 6415 sayılı kanunun 3. maddelerinde tahdidi olarak sıralanan terör fiillerinden birinin gerçekleştirilmesi amacıyla aktarılması şartı bulunmaktadır. Yine bu maddeler lafzi olarak yorumlandığında, örneğin terör örgütünün propaganda ve medya ağını geliştirmek için örgüte 1 milyon dolar bağış yapan birinin bu eylemi, terörizmin finansmanı suçunu oluşturmayacaktır. Çünkü bu 1 milyon dolar, örgüte herhangi bir terör fiilini gerçekleştirmesi amacıyla değil, propaganda amacıyla verilmiş olacaktır. Bunun da esasında mevzuatta revize edilmesi gereken başka bir eksiklik olduğu düşünülmektedir. Zira bir terör örgütünün devlete, topluma ve sosyal düzene verdiği zararın sadece somut terör eylemleri üzerinden olduğunu varsaymak, terörle mücadelede telafisi imkânsız zararlara yol açabilecektir.

KAYNAKÇA

- 6415 sayılı Kanunun Gerekçesi. (2013). Retrieved from <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/kanunmaddeleri?pkanunlarno=95757&pkanunnumarasi=6415>
- Abbasi, IshratAfshan., - Khatwani, Mukesh Kumar. (2014). An Overview of the Political Theories of Terrorism. *IOSR Journal Of Humanities And Social Science*, 19(8), 103-107.
- Adalet Bakanlığı. (2006). *Müşadere ve Elkoyma Alanında Kılavuz İlkeler*. Ankara. Retrieved from [http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/suggam/akademik_calismalar/Müşadere ve Elkoyma Alanında Klavuz İlkeler.Pdf](http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/suggam/akademik_calismalar/Müşadere_ve_Elkoyma_Alanında_Klavuz_Ilkeler.Pdf)
- Akın, Engin. (2009). *Anayasa Mahkemesi-Yargıtay Kararları ve Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Terör ve Terörün Finansmanı Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akkaya, Çetin (2009). *Terör Suçları ve Cezaların İnfazı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aksakal, Mehmet. (2008). *Karapara Aklama suçu ile Organize Suçu ve Terörizmin Finansmanı Suçu Arasındaki İlişki ve Mücadele Yöntemleri*. Balıkesir Üniversitesi.
- Alkan, Necati. (2004). Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları. *Polis Dergisi*, 40(1).
- Altunok, Taner., - Yenal, Serkan. (2009). *Terörizmin Finansmanında Finans Kaynaklarının Aktarımı ve Kullanımı*. Ankara: Barış Platin Kitapevi.
- Altunok, Taner., - Denizer, Olcay. (2009). *Terörizmin Yasal Olmayan Finans Kaynakları*. Ankara: Barış Platin Kitapevi.
- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Genel Çalışma Esas Ve Usulleri Hakkında Yönerge. (2014). Retrieved from <https://docplayer.biz.tr/1262902-Ankara-cumhuriyet-bassavciligi-genel-calisma-esas-ve-usulleri-hakkinda-yonerge.html>
- Ardor, Hakan. (2007). Terör ve Ekonomi. In H. Çakmak (Ed.), *Terörizm* (p. 128). Ankara: Barış Platin Kitapevi.
- Artuç, Mustafa., Hırsılı, Tahir., Hüküm Kurma Sanatı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013

- Artuk,M. Emin., Gökçen,Ahmet., Alşahin,M. Emin., Çakır, Kerim., Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019
- Aydın, Süleyman. (2008). *Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, Süleyman., - Yılmaz, Yakup. (2014). *Yolsuzluk ve Mali Suçlar*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aykın, H., - Gümüştay, K. (2008). Terörle Mücadelede Yeni Boyut Terörün Finansmanı ile Mücadele. In *Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı* (pp. 341–416). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aykın, Hasan., - Sözmen, H. Kevser. (2008). *Terörün Finansmanı ile Mücadele*. Ankara.
- Barrett, Richart. (2009). Time to Reexamine Regulation Designed to Counter the Financing of Terrorism. *Case Western Reserve Journal of International Law*, 41(1). Retrieved from <https://scholarlycommons.law.case.edu/jil/vol41/iss1/2>
- Biersteker, In Thomas, - Eckert, Sue.E. (2008). *Countering the financing of terrorism*. London: Routledge. Retrieved from <https://lib.ugent.be/en/catalog/rug01:001234540>
- Blazewski, Kenneth. S. (2008). The FATF and its institutional partners: Improving the effectiveness and accountability of transgovernmental networks. *Temple International and Comparative Law Journal*, 28(1), 1–61.
- BM Güvenlik Konseyinin 1373 No’lu Kararı. (2001). Retrieved from http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/mevzuat/terorun_finansmani/uluslararasi_mevzuat/BirlesmisMilletler/BM_1373_Karar.htm
- BM Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme. (1999). Retrieved from <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/suggam/sozlesmeler/BİRLEŞMİŞ MİLLETLER/226- Terörizm Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi.pdf>
- Clarke, Colin. P. (2015). *Terrorism, Inc. The Financing of Terrorism, Insurgency, and Irregular Warfare*. California : Praeger Security International.

- Croissant, Aurel., - Barlow, Daniel. (2007). Following the Money Trail: Terrorist Financing and Government Responses in Southeast Asia. *Studies in Conflict - Terrorism*,(30), 131-156.
- Çağaptay, Soner. (2007). Can the PKK renounce violence? *Middle East Quarterly*, 14(1), 45–52.
- Centel, Nur., - Zafer, Hamide. (2018). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- CTITF Working Group Report: Tackling the Financing of Terrorism. (2009). Retrieved from <https://www.un.org/counterterrorism/ctitf/en/tackling-financing-terrorism-working-group-report-2009>
- Çelik, İsa, Postada Elkoyma, AB Ajans Yayıncılık, Ankara, 2014
- Dalyan, Şener. (2008). Combating the Financing of Terrorism: Rethinking Strategies for Success. *Defence Against Terrorism Review*, 1(1), 137-153.
- Demirbaş, Timur. (2008). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Demirtaş, İsmet. (2015). *6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda Gösterilen Terörizmin Finansmanı Suçu*. Kara Harp Okulu.
- di Brozolo, Luca. G. Radicati., - Megliani, M. (2004). Freezing the assets of international terrorist organizations. In A. Bianchi (Ed.), *Enforcing International Law Norms Against Terrorism* (pp. 377–413). Portland, Oregon: Hart Publishing.
- Dönmezer, Sulhu., - Sahir, Erman. (1959). *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Duff, Davit. G. (2011). Charities and Terrorist Financing. *University of Toronto Law Journal*, 61(1), 73-117.
- Dursun, İsmail. (2015). Ceza Muhakemesi Hukukunda Taşınmazlara, Hak ve Alacaklara Elkoyma. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 535–558. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/maruhad/issue/27556/289901>

- Farah, Douglas. (2008). Terrorism, Charities and Diasporas: Contrasting the Fundraising. Biersteker, In Thomas, - Eckert, Sue., *Countering the Financing of Terrorism* (pp. 193-207). London and New York: Routledge Taylor - Francis Group.
- Fitzpatrick, Michael., - Lynch, Stephen. (2016). *Stopping Terror Finance: Securing the US Financial Sector*. Pennsylvania: Task Force to Investigate Terrorism Financing.
- Forman, Marcy. M. (2006). Combatting Terrorist Financing and Other Financial Crimes Through Private Sector Partnerships. *Journal of Money Laundering Control*, 9(1).
- Freedman, Michael, (2008). The Invisible Bankers: Financing Terror. In George C. Marshall European Center for Security Studies. College of International and Security Studies.
- Freeman, Michael, - Ruehsen, Moyara. (2013). Terrorism Financing Methods: An Overview. *Perspectives on Terrorism*, 7(4).
- G7/P8 Ministerial Conference on Terrorism. (1996). Lyon. Retrieved from https://epic.org/privacy/terrorism/g7_resolutions.html
- Gardner, Kathryn. L. (2007). Fighting Terrorism the FATF Way. *Global Governance*, 13(3), 325–345.
- Gediz Oral, Burcu., (2016), *Terörizmin Finansmanıyla Mücadelede Vergilendirme ve Terör İlişkisi*, MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.14, sayı: 4, Aralık 2016
- Glaser, David L. (2010). *Anti-money laundering: Blocking terrorist financing and its impact on lawful charities*. Washington DC. Retrieved from http://financialservices.house.gov/media/file/hearings/111/final_glaser_testimony%0A_on_charities.pdf
- Gödekli, Mehmet, (2017), *Terörizmin Finansmanı Suçu*, Ankara, Seçkin Yayıncılık
- Göktürk, Neslihan, Türk Hukukunda Suçların İçtimalı, <https://dergipark.org.tr/download/article-file/14656>
- Gunning, Jeroen. (2008). Terrorism, charities and diasporas: Contrasting the fundraising

- practices of Hamas and al Qaeda among Muslims in Europe. In T. J. Biersteker - S. Eckert (Eds.), *Countering the Financing of Terrorism* (pp. 93–125). London; New York: Routledge.
- Gündoğan, Kadir., Koç, Cihan., Ünlü, Hasan Nuri., *Türk Hukuk Sisteminde Kast ve Taksir*, Bilge Yayınevi, Ankara, 2010,
- Hafizoğulları, Zeki., Kurşun, Günay., (2007), *Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk*, TBB Dergisi, sayı.71
- Horgan, John., - Taylor, Max. (2003). Playing the green card: Financing the provisional IRA. *Terrorism and Political Violence*, 15(2), 1–60.
- Hutchinson, Steven., - O'Malley, Pat. (2007). A Crime-Terror Nexus? Thinking on Some of the Links between Terrorism and Criminality. *Studies in Conflict - Terrorism*, 30(12), 1095–1107. <https://doi.org/doi:10.1080/10576100701670870>
- Kara, Ferhat., (2018), *Terörün Finansmanı ve Karapara Aklama Suçları*, Vergi Müfettişleri Derneği, Vergi Raporu Dergisi Ücretsiz Eki, Ankara
- Kayançıçek, Murat. (2014). *Ceza Hukuku ve Kabahatler Hukukunda Zamanaşımı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kashef, Max. (2013). The “Arab Spring” and its Theoretical Significance: Samuel Huntington's Theory, "The Clash of Civilizations", Revisited. *Western Reserve University School of Law Societies Without Borders*, 8(2), 178-204.
- Koca, Mahmut., (2015), *Suçun Özel Görünüş Şekillerine İlişkin Yargıtay İçtihatlarının Değerlendirilmesi*, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Cilt.3, Sayı.2,
- Lauber, Michael. (2005). Financing terror, An Overview. *Terrorism Monitor*, 20(2).
- Levitt, Matthew. (2007). *Hamas : politics, charity, and terrorism in the service of jihad*. New York: Yale University Press.
- Looney, Robert. E. (2002). *Following the Terrorist Informal Money Trail: The Hawala Financial Mechanism. Strategic Insights* (Vol. 1).
- Lormel, Dennis. (2009). *Identifying and Disrupting Funding Streams to Thwart Terrorist Financing and Organized Criminal Operations*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/265569391_Identifying_and_Disruptin

g_Funding_Streams_to_Thwart_Terrorist_Financing_and_Organized_Criminal_Operations

Lormel, Dennis. (2010). *The Role of Financial Investigation and Interagency Information Sharing in Countering the Financing of Terrorism*. New York City, NY.

Mango, Andrew. (2005). *Türkiye'nin Terörle Savaşı*. İstanbul: Doğan Kitap.

Masak İnternet Sitesi. (2013). Retrieved November 7, 2013, from <http://www.masak.gov.tr/tr/terorun-finansmani/uluslararası-mucadele.aspx#>

Muller, Wouter. H. (2007). *Anti-money laundering: International law and practice*. West Sussex: John Wiley - Sons.

Napoleoni, Loretta. (2004). The New Economy of Terror, How Terrorism is Financed. *Forum on Crime and Society*, 4(2), 31–49. Retrieved from https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Forum/V05-81059_EBOOK.pdf

Özbek, Veli. Özer. (2010). *TCK İzmir Şerhi, Cilt I Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Özbek, Veli. Özer, Doğan, Koray., Bacaksız, Pınar., - Tepe, İlker. (2018). *Ceza Muhakemesi Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Özgenç, I. (2006). *Terörle mücadele kanunu*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. Retrieved from <https://www.dr.com.tr/Kitap/Terorle-Mucadele-Kanunu/Izzet-Ozgenç/Egitim-Basvuru/Is-Ekonomi-Hukuk/Hukuk/urunno=0000000516418>

Özgenç, İzzet. (2013). *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Özgenç, İzzet. (2017). *Suç Örgütleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Özkaya, Yavuz., - Şimşek, Türker. (2017). The Relationship Between Terrorism and Financial Structure. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 5(1), 9-19.

Öztürk, Bahri., Kazancı, Behiye. Eker., - Güleç, Sesim Soyer. (2017). *Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Parlar, Ali - Hatipoğlu, Muzaffer. (2007). *5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, 2. Cilt. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Pedahzur, Ami., - Perliger, Aries. (2010). The Fourth Wave: Comparison of Jewish and other Manifestations of Religious Terrorism. In J. E. Rosenfeld, *Terrorism, Identity and Legitimacy: The Four Waves Theory and Political Violence* (pp. 103-111). London: Routledge.
- Perdue, T., Thomas Sherba, R., Gersper, B. E., - Martt, N. J. (2013). *Surveillance of Drug Abuse Trends in the Cincinnati Region OSAM Drug Trend Report Regional Epidemiologist: Ohio Substance Abuse Monitoring Network OSAM Drug Abuse Trends in the Cincinnati Region Data Sources for the Cincinnati Region*. Ohio. Retrieved from www.nbc4i.com,
- Picarelli, John. T., - Shelley, Lousie I. (2007). Organized crime and terrorism. In J. Giraldo - H. Trinkunas (Eds.), *Terrorist financing and state responses: A comparative perspective* (pp. 39-55). Stanford, CA: Stanford University Press.
- Pieth, Mark. (2002). *Financial Action Task Force Guidance for Financial Institutions in Detecting Terrorism*. Dordrecht: Springer.
- Placido, Antony. P. (2010). *Transnational drug enterprises; Threats to global stability and U.S. policy responses*. Washington DC.
- Poncy, Brian C. (2007). *Violent Islamist extremism: Government efforts to defeat it*. Washington DC. Retrieved from <https://www.hsgac.senate.gov>
- Radu, Paul. (2009). *Follow the Money: A Digital Guide for Tracking Corruption*. Bcharest: Romanian Centre for Investigations Journalism.
- Rapoport, Davit. C. (2001). The Fourth Wave: September 11 in the History of Terrorism. *Current History*, 100(650), 419-424.
- Rapoport, Davit. C. (2002). The Four Waves of Rebel Terror and September 11. *Anthropoetics*, 8(1).
- Rollins, John., Wyler, Liana. Sun., - Seth, Rosen. (2010). *International Terrorism and Transnational Crime: Security threats, U.S. Policy, and Considerations for*

- Congress. Washington DC. Retrieved from http://assets.opencrs.com/rpts/R41004_20100318.pdf
- Roth, John., Greenburg, D., - Wille, Serena. (2004). *Monograph on terrorist financing: Staff report to the commission*. Washington, DC.
- Roth, P. Mitchel., - Sever, Murat. (2008). Financial Sources of the PKK. In S. Teymur - C. J. Smith (Eds.), *The PKK ;A Decades-old Brutal Kurdish-Terrorist Organization*. Washington, DC: The Turkish Institute for Security and Democracy.
- Rustemova, Saadat. D. (2006). *Küresel terörizm*. Ankara Üniversitesi.
- Schott, Paul. Allan. (2003). *Reference guide to anti-money laundering and combating the financing of terrorism* (No. 63498). Retrieved from <http://documents.worldbank.org/curated/en/982541468340180508/Reference-guide-to-anti-money-laundering-and-combating-the-financing-of-terrorism>
- Shostak, Alessio. (2017). Striking at their Core: De-funding the Islamic State of Iraq and Syria. *Journal of Terrorism Research*, 8(1), 43-52.
- Shughart, William. F. (2006). An Analytical History of Terrorism, 1945–2000. *Public Choice*(128), 7-39.
- Şen, Ersan. (2017a). Örgüt Mensubiyeti, Örgüte Yardım ve Terörizmin Finansmanı. Retrieved December 17, 2018, from <http://www.hukukihaber.net/orgut-mensubiyeti-orgute-yardim-ve-terorizmin-finansmani-makale,5436.html>
- Şen, Ersan. (2017b). Terörizmin Finansmanı Suçu. Retrieved December 17, 2018, from <http://www.hukukihaber.net/terorizmin-finansmani-sucu-makale,5529.html>
- Şen, Ersan. (2018). *Suç Örgütü*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Smith, Jack. D., - Cooper, Gregory J. (2009). Disrupting Terrorist Financing with Civil Litigation, 41 Case W. Res. *Case Western Reserve Journal of International Law*, 41(1). Retrieved from <https://scholarlycommons.law.case.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1236&context=jil>

- Sözüer, Adem., Dursun, Selman., - Talas, Serdar. (2017). *Türk Ceza Hukuku Mevzuatı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taştan, Mehmet, (2009). *Açıklamalı-İçtihatlı Terörle Mücadele Kanunu*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Terrorist Financing*. (2008). Retrieved from <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/28/43/40285899.pdf>
- Tezcan, Durmuş, Erdem, Mustafa. Ruhan., - Önok, R. Murat. (2009). *Uluslararası Ceza Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Thachuk, Kimberley. (2006). *Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele*. Ankara.
- The financial challenge to crime and terrorism*. (2007). Norwich. Retrieved from https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.hm-treasury.gov.uk/d/financialchallenge_crime_280207.pdf
- Turinay, Faruk, (2019), *Terörle Mücadele Kanunu'na Göre Mutlak ve Nispi Terör Suçları*, İnsan -İnsan Dergisi, Bahar 2019, sayı.20
- Türkiye Barolar Birliği, Türkiye ve Terörizm, Ankara, 2006,
- Uyar, Tulga. (2008). *Terörle Mali ve Hukuki Mücadele*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ünver, Yener., - Hakeri, Hakan. (2014). *Ceza Muhakemesi Hukuku* (9. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Üstün, Oktay, (2010), Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı İle Mücadele Konusundaki Yasal Düzenlemeler, Bankacılar Dergisi, sayı.74
- Warde, Ibrahim. (2007). *The price of fear : the truth behind the financial war on terror*. New York: University of California Press.
- Williams, Phil. (2007). Warning indicators and terrorist finances. In *Terrorist financing and state responses: A comparative perspective* (pp. 72–90). Stanford, CA: Stanford University Press.
- Williams, Evan. (2015). *The Financing of Terrorism*. Retrieved Eylül 4, 2018, from https://www.academia.edu/5263695/The_Financing_of_Terrorism

- Yaşar, Osman., Gökcan,Hasan Tahsin., Artuç,Mustafa., Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010
- Yayla, Ahmet. Sait. (2008). Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç örgütleri ile İlişkileri. In *Aklama ve Terörün Finansmanı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yıldırım, Zeki. (2013a). *Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Zeki. (2013b). Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Amacıyla Malvarlığını Dondurma Tedbiri. *S.D.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 66–67. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/213566>
- Zafer, Hamide. (1999). *Ceza Hukukunda Terörizm*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ÖZGEÇMİŞ

24.09.1983 tarihinde Erzurum’da doğmuştur. Erzurum Lisesini bitirmiş, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2006 yılında mezun olmuştur. 2009 yılında Cumhuriyet savcısı adayı olarak mesleğe başlayan KAÇMAZ; sırasıyla Kars Cumhuriyet savcılığı ve Yargıtay tetkik hakimliği görevlerinde bulunmuştur. Halen Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet savcısı olarak görevini sürdürmekte olan Yasemin Ejder KAÇMAZ, evli ve 1 çocuk annesidir.

